

Werken aan zekerheid

Jaarverslag 2022

Inhoudsopgave

1	Bestuursverslag.....	3
1.1	Voorwoord	3
1.2	Kerngegevens.....	5
1.3	De bijdrage van het Kadaster	7
1.4	Rechten en zekerheid	8
1.5	Bouwwerk, Grond en Omgeving	12
1.6	Toegang tot Geo-informatie	16
1.7	Maatschappelijke opgaven	17
1.8	Publieke dienstverlening	21
1.9	Bedrijfsvoering	22
1.10	Doelmatigheidskader 2022	26
1.11	Klachten, bezwaren, beroepen, Woo, AVG	30
1.12	Financiën	35
1.13	Verantwoording en toezicht	41
2	Jaarrekening	55
2.1	Balans per 31 december 2022.....	55
2.2	Winst- en verliesrekening over 2022.....	57
2.3	Kasstroomoverzicht over 2022	58
2.4	Toelichting behorende bij de jaarrekening 2022	59
2.5	Toelichting op de balans	68
2.6	Toelichting op de winst- en verliesrekening	80
3	Overige gegevens.....	86
3.1	Controleverklaring.....	86
3.2	Regeling voor bestemming van het resultaat.....	93
3.3	Bijlagen.....	94

1 Bestuursverslag

1.1 Voorwoord

De samenleving heeft een jaar van snelle veranderingen achter de rug. Oorlog op het Europese continent, inflatie, hoge energieprijzen en een sterk veranderende vastgoedmarkt raken veel mensen. Ook het Kadaster. In deze tijd van onrust zijn we trots op wat we hebben bereikt en dit zagen we ook terug in onze waarderingcijfers. Hoewel COVID niet is verdwenen, zagen we in 2022 de manier van werken veranderen van thuis naar meer hybride werken. Ontmoeting en samenwerking zijn niet alleen essentieel voor goede teamresultaten, maar versterken ook ons mentale welzijn. Als raad van bestuur zijn we blij iedereen weer regelmatig op kantoor te mogen ontmoeten. De onzekerheid bij mensen over de eigen financiële situatie is ook terug te zien in de vastgoedmarktcijfers, die een sterke afname van akten en hypotheekakten laten zien. Een lager vertrouwen in de economie en een sterk gestegen rente maakten dat huizen minder makkelijk van eigenaar wisselden. Veel huiseigenaren kozen in het begin van het jaar er nog voor om hun hypotheek over te sluiten, later in het jaar daalde het aantal hypotheekakten. Het deel van de wettelijke taken dat betrekking heeft op de meerjarige afspraken met BZK over de NGII laat voor 2022 een positief resultaat zien van € 0,3 miljoen.

De nieuw geïntroduceerde organisatiestructuur uit 2021 is in 2022 verder geprofessionaliseerd. Hierdoor is datagericht werken nog sterker in de organisatie verankerd. Ook namen we in 2022 afscheid van Marjolein Jansen als lid van de raad van bestuur. We kijken met genoegen terug op haar belangrijke bijdrage aan de doorontwikkeling van de organisatie, en kijken uit naar de verdere samenwerking in haar rol als programma DG Ruimtelijke Ordening en Omgevingswet bij het ministerie van BZK. Op 15 november is Cora Smelik begonnen als nieuw lid van de raad van bestuur. We hebben in de nieuwe samenstelling een goede start gemaakt en kijken uit naar een goede samenwerking de komende jaren.

In 2022 is een nieuw kabinet begonnen met voor het eerst sinds geruime tijd een specifieke minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Gelet op de grote opgaven in het ruimtelijk domein is dit een belangrijke stap om de regie op de ruimtelijke opgaven te versterken. Om slim en integraal beleid mogelijk te maken zetten we in op het mede mogelijk maken van fact-based decision making. Het Kadaster heeft hiervoor fondsen ontvangen vanuit het Werk aan Uitvoering-budget. Met dit geld zullen wij samen met partners het komende jaar werken aan het verder brengen van de landsdekkende 3D-basisvoorziening als onderdeel van een breder datafundament.

Bij het Kadaster zijn er stappen gezet op het vlak van informatiebeveiliging. Desondanks heeft zich een incident voorgedaan waarbij een aantal adressen ten onrechte tijdelijk inzichtelijk zijn geweest voor professionele gebruikers. Dat is spijtig. Wij zijn daarover naar alle partijen zo open mogelijk geweest, omdat wij geloven dat transparant zijn onderdeel is van onze publieke taakuitvoering. Alle betrokkenen zijn persoonlijk geïnformeerd over het datalek en professionele gebruikers hebben snel geacteerd om de situatie ongedaan te maken. Klachten zijn extra snel afgehandeld.

We willen dat alle Nederlanders gebruik kunnen maken van onze dienstverlening. Een voorbeeld van deze inclusieve dienstverlening is de nieuwe tactiele (voelbare) kaart, waarmee personen met een visuele beperking ook gebruik kunnen maken van onze topografische producten. Ook in Caribisch Nederland werken we, samen met de BES eilanden, aan het verbeteren van onze dienstverlening. Hierbij staan toegankelijkheid en betrouwbaarheid centraal.

In 2022 hebben vrijwel alle medewerkers gesprekken met elkaar gevoerd over de kernwaarden Betrouwbaar, Open, Relevant en Gedreven. Uit deze gesprekken komt naar voren dat medewerkers met veel gedrevenheid waarde willen toevoegen aan de maatschappij.

Het is een jaar geweest waarin we ons als organisatie veerkrachtig hebben getoond. Door elke dag te werken aan zekerheid voor iedereen, dragen we bij aan een bloeiende en transparante samenleving. Hier zijn wij trots op. Trots op al die collega's die net dat stapje extra hebben gezet om onze doelen te bereiken. In die wetenschap gaan wij met vertrouwen de toekomst in.

De raad van bestuur,
Frank Tierolff en Cora Smelik

1.2 Kerngegevens

Productie (in aantallen)	2018	2019	2020	2021	2022
Akten*	489.100	482.100	525.700	536.900	465.800
Hypotheekstukken*	421.600	429.900	502.600	545.900	494.500
Meetposten (verificatieposten en splitsingen)*	103.200	89.800	88.400	92.300	91.100
KOL (betaalde producten)	22.500.000	23.400.000	27.000.000	28.800.000	26.800.000
KLIC	759.000	822.000	884.000	947.000	1.008.000

AVG	2021	2022
Rechten van betrokkene-verzoeken	17	30
Datalekken geconstateerd	39	44
Gemeld bij Autoriteit Persoonsgegevens	3	3

Arbeitsplaatsen (aantallen)	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
Aantal arbeidsplaatsen (fte's per jaareinde)	1688	1747	1718	1727	1842

Resultaat (in miljoenen euro's)	2018	2019	2020	2021	2022
Som der bedrijfsopbrengsten	264,6	275,2	315,3	334,7	308,1
Som der bedrijfslasten	282,8	-286,3	-297,1	-294,6	-314,3
Bedrijfsresultaat	-18,2	-11,1	18,2	40,1	-6,2
Rentebaten-/lasten en vennootschapsbelasting	-0,2	-0,6	-0,4	-0,3	3,1
Resultaat	-18,4	-11,7	17,8	39,8	-3,1

Vermogen (in miljoenen euro's)	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
Werkkapitaal	68,9	55,1	83,3	120,1	118,3

Vermogen (in miljoenen euro's)	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
Eigen vermogen	125,8	102,5	120,3	160,1	157,0

* In 2021 zijn de Kadasters van Bonaire, Sint Eustatius en Saba onderdeel geworden van het Nederlandse Kadaster. In de productiecijfers van 2021 en 2022 zijn voor akten, hypotheekstukken en meetposten deze aantallen meegenomen. In de cijfers van 2020, 2019 en 2018 betreft het alleen de productiecijfers van het Nederlandse Kadaster.

1.3 De bijdrage van het Kadaster

<div><div>Kernwaarden</div><div><div><div>Betrouwbaar</div><div>Open</div><div>Relevant</div><div>Gedreven</div></div></div><div><div><div>8</div><div>EERLIJK NIET- ECONOMISCHE GROEI</div><div></div></div><div><div>16</div><div>VEETE JUSTITIE EN STERKE PUBLIEKE DIENSTEN</div><div></div></div></div><div>SDG's</div></div>	<div><div>Missie</div><div>Als onafhankelijke partij biedt het Kadaster zekerheid door transparantie over eigendom en gebruik van vastgoed en ruimte. Dit vormt een belangrijke basis voor economie en welvaart voor iedereen. Daar dragen we elke dag aan bij. We laten zien wat van wie is en helpen bij het maken van keuzes. In Nederland maar ook daarbuiten.</div></div> <div><div>Visie</div><div>Betrouwbare data via één digitaal geodatatplatform voor iedereen toegankelijk maken. Dat is waar wij dagelijks aan werken door te verbinden en zekerheid te bieden. Wanneer je data combineert met die van anderen ontstaan er waardevolle inzichten bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Zo dragen we bij aan een duurzame en leefbare samenleving. En omdat geodata niet stoppen bij de grens doen we dat in Nederland maar ook daarbuiten.</div></div> <div><div>Ambities</div><div><div><div>• Wij bieden zekerheid in eigendom én gebruik van alles op en onder de grond.</div><div>• Wij zijn partner voor het gebruik van geo-informatie als onmisbare schakel bij maatschappelijke vraagstukken, zowel binnen als buiten Nederland.</div><div>• Wij bieden het platform waarmee iedereen met geo-informatie altijd en overal aan de slag kan.</div></div></div></div>						
<div><div></div><div>Publieke Dienstverlening</div></div>	<div><div>Burgers, bedrijven en overheden vinden en gebruiken onze dienstverlening.</div><div>Burgers, bedrijven en overheden ervaren inclusieve en veilige dienstverlening, met respect voor privacy en transparantie bij de inzet van digitale middelen.</div></div> <div><div>Burgers, bedrijven en overheden krijgen betere publieke dienstverlening, mede door doorontwikkeling van het stelsel van basisregistraties. We werken met mede-overheden aan de governance op het stelsel en het verbeteren van de samenhang in de basisregistraties.</div></div>						
<div><div></div><div>Rechten en Zekerheid</div></div>	<div><div>Burgers, bedrijven en overheden ervaren rechtszekerheid, mede doordat rechten en plichten rond vastgoed zijn geregistreerd, een juist en volledig beeld geven en laagdrempelig toegankelijk zijn.</div><div>Burgers, bedrijven en overheden krijgen betere informatie in de basisregistratie Kadaster door sneller en vollediger aanbieden en verwerken van brondocumenten. Burgers krijgen een soepeler proces bij vastgoedtransacties door betere informatie-uitwisseling in de vastgoedketen.</div></div>	<div><div></div><div>Bouwwerk, grond en omgeving</div></div>	<div><div>Iedereen heeft inzicht in het ruimtegebruik in Nederland, mede door kwalitatief goede en laagdrempelig toegankelijke informatie over bouwwerken, grond en omgeving.</div><div>Iedereen krijgt een beter en completer beeld van de ruimte, doordat het Kadaster samen met partners werkt aan het integreren van georegistraties, het in 3D inwinnen en visualiseren van de gegevens en het in samenhang bijwerken van deze gegevens.</div></div>	<div><div></div><div>Toegang tot geo- informatie</div></div>	<div><div>Iedereen heeft inzicht in de ruimte in Nederland, mede doordat landsdekkende, open overheidsinformatie laagdrempelig beschikbaar is, van bekende kwaliteit is en eenvoudig te combineren is.</div><div>Iedereen krijgt informatie die beter aansluit op hun vragen, doordat informatie geïntegreerd bevroegd kan worden.</div></div>	<div><div></div><div>Maatschappelijke opgaven</div></div>	<div><div>Beleidsmakers hebben inzicht in maatschappelijke opgaven, mede door onze data en expertise en ons onafhankelijk onderzoek. Landen verbeteren hun landadministratie en geo-informatie, mede met onze expertise.</div><div>Beleidsmakers krijgen beter inzicht, doordat we werken vanuit een integrale aanpak op specifieke maatschappelijke opgaven in het ruimtelijk domein.</div></div>
<div><div></div><div>Bedrijfsvoering</div></div>	<div><div>Het Kadaster is een sterke institutie, door:</div><div><div><div>• doelmatig en doeltreffend invulling te geven aan onze taken,</div><div>• invulling te geven aan 'people, planet en prosperity',</div><div>• goed om te gaan met verandering en risico's te beperken.</div></div></div><div>Het Kadaster ontwikkelt zich, door:</div><div><div><div>• data centraal te stellen en datagericht te werken,</div><div>• naar een vitale en wendbare organisatie te groeien.</div></div></div></div>						

1.4 Rechten en zekerheid

Maatschappelijke waarde

Zekerheid hebben dat jouw grond echt jouw grond is. Weten wat de waarde van jouw grond is, maar ook de waarde van de grond in je omgeving. Zekerheid over de aankoop en verkoop van grond. Weten welke rechten en plichten daarbij horen. Zekerheid over de registratie van onroerend goed. En dat informatie voor iedereen toegankelijk is.

De borging van deze rechten en zekerheden is in Nederland van hoog niveau. Het Kadaster blijft zich aanpassen, om deze stabiliteit binnen een veranderende samenleving te garanderen.

Doelen

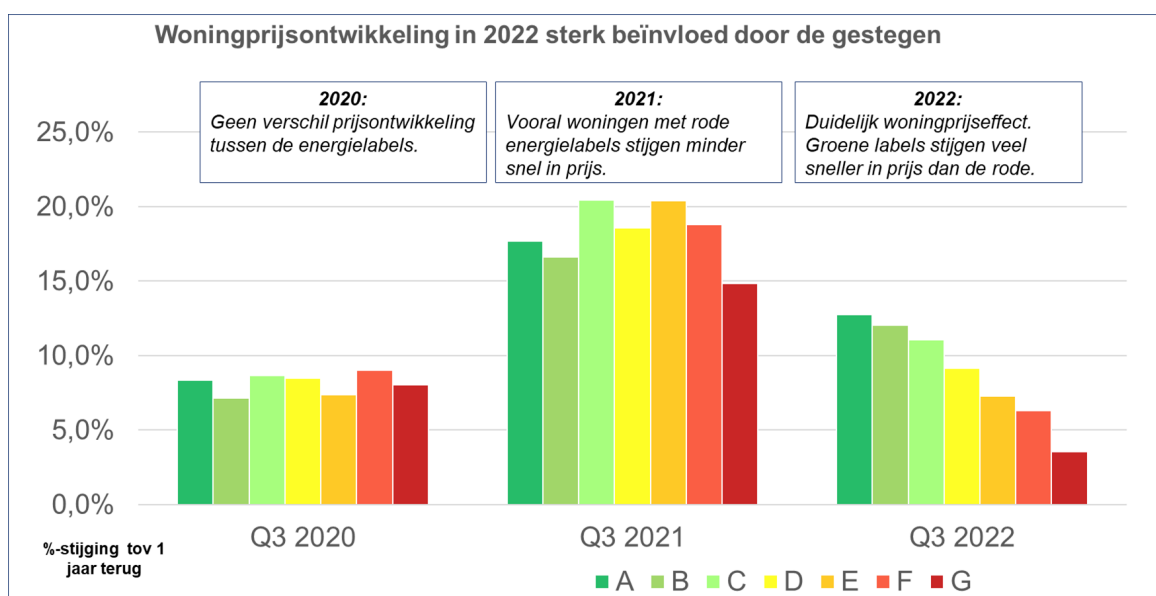
Burgers, bedrijven en overheden ervaren rechtszekerheid, mede doordat rechten en plichten rond vastgoed zijn geregistreerd, een juist en volledig beeld geven en laagdrempelig toegankelijk zijn.

Burgers, bedrijven en overheden krijgen betere informatie in de basisregistratie Kadaster door sneller en vollediger aanbieden en verwerken van brondocumenten.

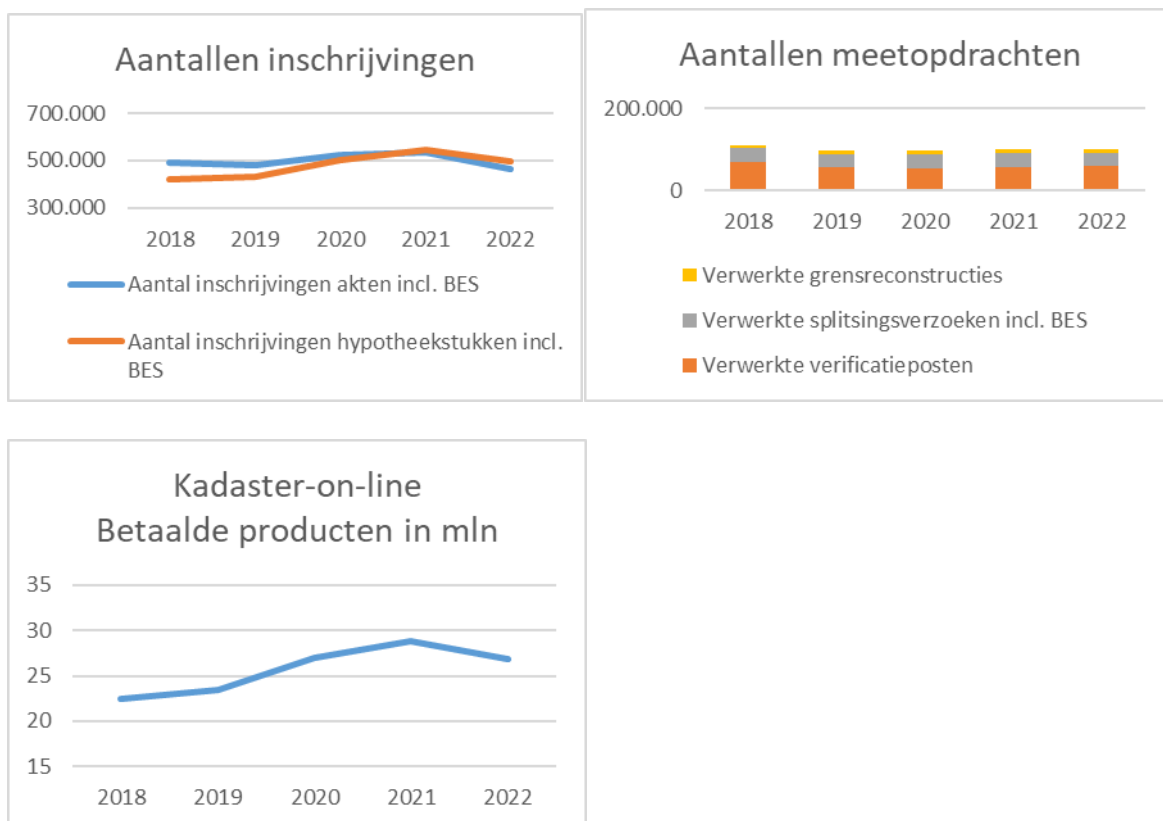
Burgers krijgen regie op gegevens en een soepeler proces bij vastgoedtransacties door betere informatie-uitwisseling in de vastgoedketen.

Realisatie

Om de Basisregistratie Kadaster (BRK) actueel te houden verwerken we bij een vastgoedtransactie informatie uit overdrachts- en hypotheekakten in de registratie. Wanneer er nieuwe perceelsgrenzen ontstaan, meten we deze in en verwerken we ze in de Kadastrale kaart. In 2022 nam het aantal vastgoedtransacties af. Veel huiseigenaren kozen in het begin van het jaar ervoor om hun hypotheek over te sluiten, later in het jaar daalde het aantal hypotheekakten. Een belangrijke reden daarvoor was de hypotheekrentestijging, maar ook de explosief gestegen energieprijzen speelden een rol. Dit werd ook duidelijk zichtbaar in de woningen die wel van eigenaar wisselden.

Een duidelijk waarneembare trend is dat woningen met een goed energielabel beter verkopen dan woningen met een slecht energielabel. Daardoor daalde het totaal aantal te verwerken stukken ruim onder de planning en lag het ook lager dan in 2020 en 2021. Het aantal ingemeten grenzen was zoals verwacht. Doordat het Kadaster een belangrijk deel van zijn inkomsten krijgt uit de tarieven voor de verwerking van stukken, zorgde dit lagere werkaanbod voor een verlaging van onze inkomsten.

Productie	2021	2022
Aantal inschrijvingen akten incl. BES	536.900	465.800
Aantal inschrijvingen hypotheekstukken incl. BES	545.900	494.500
Nieuwe verificatieposten	63.100	54.100
Verwerkte verificatieposten	58.600	61.800
Verwerkte splitsingsverzoeken incl. BES	33.700	29.300
Verwerkte grensreconstructies	9.400	8.800

We hebben gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van de BRK. In goede samenwerking met ketenpartners vullen we ongeveer 100.000 ontbrekende appartementsadressen aan. Zo maakten we onze registratie nog completer. Ook steeg hiermee het koppelpercentage met het Handelsregister, waarin de koppeling met het

Kamer van Koophandel (KVK)-nummer wordt gelegd. Waardoor beter inzichtelijk wordt welke organisaties rechthebbenden zijn bij welk vastgoed. Daarnaast maakten we ook de kwaliteit van de data, de gegevens in de BRK over onroerende zaken, verder inzichtelijk met behulp van koppelingen aan bijvoorbeeld de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Samen met het Rijksvastgoedbedrijf spoorden we erfgenamen op van overledenen die in de BRK nog steeds vastgoed op naam hebben. Zo kunnen we onze registratie opschonen, waardoor deze de werkelijkheid beter weergeeft. Ook zijn via de registratie de rechten van de erfgenamen beter beschermd.

Productie	2021	2022
Kadaster-on-line en KIK-inzage	28 miljoen	26,4 miljoen
Gestructureerde maatwerkproducten	1,6 miljoen	1,4 miljoen
Online producten via webwinkel	460 duizend	372 duizend
Kadastrale kaart open data views	2,2 miljard	2,4 miljard
Kadastrale kaart open data downloads	1,2 miljoen	0,41 miljoen

In 2022 verbeterden we de Kadastrale kaart. Deze toont nu ook panden zonder huisnummer op basis van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). Ook zijn nu panden op industrieterreinen te zien en zijn de weergaves van parkeergarages weggehaald. Hierdoor kan de gebruiker zich makkelijker oriënteren op de kaart.

Actualiteit registratie	2021	2022
Beslissing opnemen stukken in OR binnen 24 uur (95%)	100%	99,9%
Bekendmaking stukken in BRK, incl. registratie schepen en luchtvaartuigen voor 9 uur volgende dag	100%	99,9%
Bekend maken van beslagen in de Basisregistratie Kadaster en registraties voor Schepen en Luchtvaartuigen (Signaleren): binnen 1 uur na aanbidding (m.b.t. aanbidding geldt: op werkdagen waarbij stukken tussen 9.00 uur en 15.00 uur worden ingeschreven)	100%	100%
Volledige verwerking stukken in BRK, incl. registratie schepen en luchtvaartuigen binnen 6 werkdagen	100%	99,9%
Inmeting nieuwe grens, binnen 3 maanden	58,2%	69,3%

Het percentage inmetingen van nieuwe grenzen dat we op tijd afronden binnen onze eigen normen is toegenomen ten opzichte van 2021. Daarmee is het percentage terug op het niveau van voor COVID-19. Het inmeetproces via uitbesteding kent meer overdrachtsmomenten dan het werk dat we zelf inmeten; hierdoor is de doorlooptijd van het uitbestedingsproces gemiddeld langer en lukt het halen van de vereiste doorlooptijd ook minder vaak. Ondanks dat we meer zijn gaan uitbesteden is het toch gelukt in 2022 een geringe verbetering in de doorlooptijd te realiseren.

De inmeting nieuwe grens wordt sinds 2022 anders gemeten doordat er wijzigingen zijn doorgevoerd in het systeem. De meting van de doorlooptijd is nu zuiverder. De realisatie in 2021 is hierbij vanwege het vergelijk herrekend op basis van de zuiverdere berekening. In 2023 verwachten wij een goed beeld te hebben van de verschillende fases in het uitbestedingsproces, waardoor we beter kunnen inschatten hoe we dit kunnen beïnvloeden.

Kwaliteit registratie	2021	2022
Ontsluiting BRK, incl. registratie schepen en luchtvaartuigen, 100% goed	100%	99,9%
BRK en registratie schepen en luchtvaartuigen, 99,5% goed	99,7%	99,5%
Kadastrale kaart, perceelnummer is objectverwijzing, 100% goed	98,9%	98,9%
Oppervlakte conform Handboek Technisch Werk	98,2%	97,9%

Helaas werden we in 2022 geconfronteerd met enkele IT-verstoringen van onze diensten. Dit leidde ertoe dat er enkele uren geen akten aangeboden of verwerkt konden worden. De webwinkel lag er ook korte tijd uit waardoor klanten geen producten konden afnemen. Naast het oplossen daarvan hebben we acties uitgevoerd om verstoringen in de toekomst te voorkomen en de impact ervan te beperken.

In de samenwerking met ketenpartners hebben we verschillende verbeteringen doorgevoerd in de systemen die ons ketenproces ondersteunen. Op 1 februari 2022 namen we versie 2.0 van BRK Levering in productie, ons systeem voor grote gegevensleveringen uit de BRK. Hierin is onder andere de indicatie geheim adres toegevoegd en zijn verouderde oplossingen voor publiekrechtelijke beperkingen verdwenen. Zo geeft de informatie in BRK Levering een completer beeld van de rechten waar de gebruiker inzicht in wil.

Op 1 juli is het systeem voor het aanbieden van stukken bij het Kadaster vervangen. Het oude systeem WEB-Elan is vervangen door SYVAS (systeem voor het aanbieden van stukken) en met onze ketenpartners is dit tot een gezamenlijk succes gemaakt. Dit nieuwe systeem sluit aan bij de nieuwste eisen op het gebied van informatiebeveiliging en versterkt de bewijspositie van aanbieders van stukken.

Op basis van de Wet inrichting landelijk gebied (WILG) ondersteunen we overheden en kavelruilbureaus bij herverkavelingen. Dat deden we in 2022 bij ongeveer 15 kavelruilen; in een aantal gevallen coördineerden we het gehele proces. In december is de akte van het project Blokzijl-Vollenhove ingeschreven.

Productie	2021	2022
Wettelijke herverkaveling, vrijwillige kavelruilen en DAW, aantal projecten	52	72
Gebiedsontwikkeling, aantal projecten	77	65

Het Kadaster en Stichting Platform BIM (bouwwerkinformatiemodel) hebben samen onderzocht hoe rechten op bouwwerken in 3D vastgelegd kunnen worden. Het doel is dat iedereen in één oogopslag kan zien welke juridische afspraken van toepassing zijn op percelen en bebouwing. Het wordt bijvoorbeeld mogelijk voor

huizenkopers om snel en eenvoudig driedimensionaal inzicht te krijgen in een recht van overpad of een erfafscheiding. Ook biedt de 3D-weergave snel ruimtelijk inzicht bij complexe ruimtelijke situaties als ondergrondse garages.

We droegen bij aan het initiatief Zorgeloos Vastgoed. Samen met onder meer de Nederlandse Coöperatieve Vereniging van Makelaars en Taxateurs (NVM), de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en Hypotheken Data Netwerk (HDN) werken we aan een afsprakenstelsel voor veilige en betrouwbare informatie-uitwisseling tussen alle betrokkenen bij vastgoedtransacties: kopers, verkopers, notarissen, makelaars en financiers. In 2022 werkten we aan afspraken over de digitale koopovereenkomst, het eenduidig benoemen van vastgoedbegrippen en voerden we de eerste afspraken in.

Inschrijvingen	2021	2022
Schepen	1.069	1.057
Luchtvaartuigen	18	18

Het Kadaster op Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Sinds 1 januari 2021 vallen de kadasters van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES) onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur van het Kadaster. In 2022 is verder gewerkt aan kwaliteitsverbetering van de data, verbeteringen in de bedrijfsvoering en verbetering van de kwaliteit van de Kadastrale kaart en de coördinatensystemen.

Bonaire, Sint Eustatius en Saba	2021	2022
Aantal akten BES	754	1.010
Aantal hypotheekstukken BES	979	740
Aantal splitsingen BES	530	360

1.5 Bouwwerk, Grond en Omgeving

Maatschappelijke waarde

In Nederland maken we zowel onder als boven de grond intensief gebruik van de ruimte. Een gebouw of stuk grond wordt vaak voor meerdere doelen gebruikt. Daarom is het belangrijk dat iedereen weet wat zich waar bevindt, hoe het eruitziet en waarvoor het gebruikt wordt. En dat die informatie betrouwbaar, actueel en samenhangend is. Zo kunnen procedures worden verkort en maatschappelijke kosten worden bespaard.

Om te bouwen of andere ruimtelijke projecten uit te voeren is vaak een vergunning nodig. Voor het aanvragen en beoordelen van vergunningen is veel ruimtelijke informatie nodig. De Omgevingswet bundelt en vereenvoudigt de regels voor ruimtelijke projecten, zoals woningbouw of bedrijvigheid. Met behulp van een digitaal loket wordt het makkelijker om ruimtelijke projecten te starten. Het Kadaster levert met tactische en operationele beheertaken een bijdrage aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Doelen

Iedereen heeft inzicht in het ruimtegebruik in Nederland, mede door kwalitatief goede en laagdrempelig toegankelijke informatie over bouwwerken, grond en omgeving.

Iedereen krijgt een beter en completer beeld van de ruimte, doordat het Kadaster samen met partners werkt aan het integreren van geo-registraties, het in 3D inwinnen en visualiseren van de informatie en het in samenhang bijwerken van deze gegevens.

Realisatie

Het Kadaster is bronhouder van verschillende registraties, waaronder de Basisregistratie Topografie (BRT) en het net van coördinaatpunten in het coördinatenstelsel van de Rijksdriehoeksmeting (RD). Daarnaast beheren we verschillende landelijke ICT-voorzieningen en diensten als het Kabels en Leidingen Informatie Centrum (KLIC) en het WOZ-waardeloket. De afgelopen jaren is het gebruik hiervan enorm gestegen. Het gebruik van stelseldata heeft een groeiend bereik buiten de primaire gebruikerssectoren topografische data worden bijvoorbeeld nu ook gebruikt binnen de zorg en veiligheid. We zagen dat er ook een groeiende behoefte is aan gecombineerde data. We merkten tegelijkertijd dat er een verschuiving is van verzending van grote datasets naar meer geautomatiseerde processen.

In 2022 lag het aantal KLIC-graafmeldingen voor het eerst boven de 1 miljoen per jaar. Het Kadaster faciliteerde vier maanden twee versies van de KLIC-standaarden. Door samenwerking met ketenpartners is met succes de graafsector overgegaan op de nieuwe en verbeterde KLIC-standaarden. Op verzoek van het KLIC Gebruikers Overleg heeft de Universiteit Twente samen met TU Delft en TU Eindhoven een onderzoek gedaan naar de waarde van 3D in de KLIC informatievoorziening. We verlaagden het tarief van KLIC-meldingen in 2021 van € 15,00 naar € 13,50 en dit is per 1 januari 2023 verlaagd naar € 11,50. Dit was mogelijk door de stijging van het aantal meldingen in combinatie met gelijkblijvende kosten. Alle KLIC-cijfers, waaronder schadecijfers, zijn op onze website inzichtelijk via www.kadaster.nl/zakelijk/registraties/landelijke-voorzieningen/klic/cijfers te vinden

KLIC	2021	2022
KLIC, aantal meldingen	947.000	1.008.000
KLIC, percentage calamiteitenmeldingen	4%	4%
KLIC, percentage oriëntatie-verzoeken	14%	17%
KLIC, percentage graafmeldingen	81%	79%

Vanaf 1 januari 2022 heeft het Kadaster de verstrekking van WOZ-detailgegevens overgenomen van DataLand. Gemeenten hebben als taak vanuit de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) om de waarden van gebouwen en grond te bepalen en vast te leggen. Daarnaast leggen ze meer detailgegevens vast, zoals de aanwezigheid van voorzieningen en het type woning. Deze WOZ-detailgegevens zijn noodzakelijk voor onder meer veiligheidsregio's, die door het woningtype beter weten hoeveel bewoners ze kunnen verwachten bij calamiteiten. Inmiddels leveren 277 van de 342 gemeenten gegevens voor deze dienst. Het Kadaster verstrekt hierbij alleen de wettelijk toegestane gegevens die ook DataLand ontsloot.

Productie	2021	2022
Berichten LV WOZ	50.977.392	40.225.533
Bezoeken WOZ-waardeloket	8.180.798	16.397.646

Productie	2021	2022
BRT views	10,2 miljard	7,0 miljard
BRT downloads	910.977	1.195.185
BRT downloads 3D	26.000	24.000
BGT views	5,6 miljard	1,2 miljard
BGT downloads	672.500	1.037.400
BAG bevragingen	1,6 miljard	3,5 miljard
BAG, aantal mutaties door bronhouders	3,8 miljoen	3,2 miljoen
BAG, aantal terugmeldingen	10.404	12.924
RD, aantal gecertificeerde GNSS-stations	206	245
Ruimtelijke plannen, aantal plannen	74.958	80.129
Ruimtelijke plannen, aantal unieke bezoekers per maand	150.000	141.500
Energie labels van gebouwen, aantal certificaten	4,8 miljoen	5,1 miljoen

We zorgen dat de kwaliteit van onze registraties voortdurend beter wordt en dat ze ook beter te koppelen zijn. Met kwaliteitsdashboards laten we zien hoe de registraties scoren op bijvoorbeeld actualiteit, fouten of terugmeldingen. In 2022 richtten we aanvullend op het kwaliteitsmanagement voor de BAG ook het kwaliteitsmanagement in van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). Deze vult het Kadaster in samen met het Samenwerkingsverband voor Bronhouders van de BGT (SVB-BGT). We hebben het nieuwe gegevensmodel van de BRT.Next, ons nieuwe informatiemodel voor de BRT, afgestemd op dat van de BGT en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), zodat de informatie in de registraties beter op elkaar afgestemd kan worden.

Actualiteit en kwaliteit registratie	2021	2022
Actualiteit topografische kaart	100%	100%
TOP10NL, volledig en juist	95,9%	95,8%

Vanuit het overheidsprogramma Werk aan Uitvoering ontvingen we een bijdrage om een informatievoorziening in te richten van de 3D-data van heel Nederland: een 3D-datafundament. In 2022 hebben we hiervoor het programma 3D-Basismodel fysieke leefomgeving opgericht. Hiervan hebben we de organisatie opgezet en bemenst; ook is de reikwijdte vastgesteld. Bij de uitvoering wordt nauw samengewerkt met BZK, Geonovum, TNO en VNG; daarbij borduren we voort op lopende projecten als Haal-Centraal, Totaal Driedimensionaal (T3D), GeoDataPlein en PDOK.

Het programma Haal Centraal stelt gemeenten in staat om data direct vanuit de landelijke voorzieningen te gebruiken. Via een API (application programming interface) kunnen applicaties van gemeenten rechtstreeks toegang hebben tot landelijke ICT-voorzieningen. Bij het Kadaster zijn dat de BRK, de BAG en de WOZ.

Daarmee zijn data altijd actueel en hoeft de gemeente zelf geen kopiebestand te beheren. Binnen dit programma hebben we in 2022 de BAG-Haal Centraal API geïntegreerd in de BAG API Individuele Bevestigingen. Hiermee kunnen we meer gebruikers beter en efficiënter bedienen.

Op 8 april 2022 ondertekenden het ministerie van Defensie en het Kadaster een convenant voor de levering van geo-informatie en gespecialiseerde kennis, zoals militaire kaarten. Daarmee is deze taak voor de komende 10 jaar bij het Kadaster belegd. Bij alle missies van Defensie wordt geodata gebruikt; betrouwbare geo-informatie is dan van levensbelang. In samenwerking met buitenlandse organisaties brengen we andere landen in kaart binnen het Multinational Geospatial Co-production Program (MGCP). In 2022 is vooral het gebied in en rondom Suriname in beeld gebracht, waardoor het aantal vastgelegde vierkante kilometers fors hoger lag dan het jaar daarvoor. We zijn de komende drie jaar voorzitter en secretaris van de Technical Group. De Aeronautische-obstakelkaart toont obstakels in het terrein, zodat bijvoorbeeld helikopters weten waar ze veilig kunnen vliegen en landen in Nederland.

MGCP	2021	2022
MGCP aantal km2 ingewonnen data	70.000	181.500
MGCP aantal landen	5	5

Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. In 2022 is de invoeringsdatum verschoven. Om de Omgevingswet te kunnen uitvoeren, hebben overheid en initiatiefnemers verschillende digitale voorzieningen nodig; het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) levert deze voorzieningen. Het Kadaster heeft daarbij meerdere rollen. Als beoogd tactisch beheerorganisatie (TBO) voor de landelijke voorziening van het DSO Omgevingswet werken we onder verantwoordelijkheid van de minister voor VRO aan het optimaal afstemmen van de systeemdelen die verschillende Operationeel Beheer-Organisaties (OBO) bouwen. Het afgelopen jaar kenmerkte zich vooral door het faciliteren van activiteiten op het gebied van aansluiten, testen en oefenen. Deze werkzaamheden zijn kostendekkend uitgevoerd. In 2022 zijn de Document- en Kaartviewer gerealiseerd waarmee gebruikers de digitale omgevingsinformatie online kunnen bekijken. Wij hebben in 2022 onze diensten beschikbaar en stabiel gemaakt voor grootschalig gebruik; zij zijn daarmee klaar voor ingebruikname per 1 juli 2023. Doordat de Omgevingswet meerdere keren is uitgesteld, merken we dat het lastiger wordt de mensen vast te houden die de kennis hebben om de Omgevingswet te introduceren.

Samen met gemeenten, provincies, het ministerie van BZK, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en anderen hebben we in 2022 een eerste productversie ontwikkeld van een landelijk sensorenregister. Dit register biedt burgers en overheid inzicht in waar sensoren zich bevinden in de openbare ruimte, welke data ze

verzamelen en wie de eigenaar is. Met de eerste productversie konden het ministerie van BZK en VNG beginnen met het verkrijgen van draagvlak voor het inrichten van een volwaardige nationaal sensorenregister.

Voor de realisatie en het beheer van de geodetische infrastructuur van Nederland werkt het Kadaster samen met Rijkswaterstaat en de Dienst der Hydrografie in de Nederlandse Samenwerking Geodetische Infrastructuur (NSGI). Het Kadaster is hierin verantwoordelijk voor de Rijksdriehoeksmeting (RD) en de koppeling met internationale coördinaatsystemen, Rijkswaterstaat beheert het Normaal Amsterdam Peil (NAP) en de Dienst der Hydrografie heeft een verantwoordelijkheid voor de hoogtereferenzie op zee. De NSGI heeft in 2022 de overgang naar een vernieuwde transformatieprocedure tussen de Nederlandse en Europese coördinaatsystemen afgerond. De transformatieprocedure heeft de naam RDNAPTRANS™2018. De overgang houdt in dat voor de procedure in Nederland wordt gebruikt voor nauwkeurige coördinaattransformaties in plaats van de verouderde transformatieprocedure uit 2008.

1.6 Toegang tot Geo-informatie

Maatschappelijke waarde

Of het nu gaat over het verkrijgen van inzicht in je woonomgeving of het in beeld brengen van de effecten van energiebesparings-maatregelen: je hebt kwalitatief goede en actuele informatie nodig. De overheid heeft veel data en wil een deel van deze data als open data voor verschillende toepassingen beschikbaar maken. Hierdoor kunnen maatschappelijke ontwikkelingen sneller en beter opgepakt worden.

Doelen

Iedereen heeft inzicht in de ruimte in Nederland, mede doordat landsdekkende, open overheidsinformatie laagdrempelig beschikbaar is, van bekende kwaliteit is en eenvoudig te combineren is.

Iedereen krijgt informatie die beter aansluit op hun vragen, doordat informatie geïntegreerd bevroagd kan worden.

Realisatie

Het Kadaster beheert het online portaal Publieke Dienstverlening Op de Kaart (PDOK), een platform voor het ontsluiten van geodata van Nederlandse overheden. Hier bundelt het Kadaster datasets van en voor de publieke en private sector. In 2022 hebben we de opslag en het beheer van de data verplaatst van computerservers op verschillende locaties naar een cloud-omgeving. Dit bespaart kosten, maakt het PDOK-systeem beter beschikbaar en ook makkelijker uit te breiden. Ook hebben we ervoor gezorgd dat nieuwe bronhouders van data geautomatiseerd hun datasets kunnen aanbieden voor gebruik op PDOK; zo is PDOK nog toegankelijker geworden. In 2022 lag de nadruk op cloudmigratie. In overleg met data-aanbieders is besloten om ontsluiting van nieuwe datasets uit te stellen. Diverse datasets zijn uit productie genomen en ondanks de toevoeging van andere datasets, vooral uit de Basisregistratie Ondergrond (BRO), is daarom een daling te zien. Het aantal hits wordt in de nieuwe omgeving accurater geregistreerd, waarbij een uitsplitsing gemaakt wordt tussen feitelijk gebruik en andere hits. Bij het cijfer van 2021 was dit nog niet het geval, waardoor de daling minder stevig is dan het nu oogt.

PDOK	2021	2022
Beschikbaarheid	99,9%	99,7%

PDOK	2021	2022
Aantal datasets	239	235
Aantal INSPIRE datasets	99	96
Aantal view en downloadservices	747	605
Aantal hits over het jaar	36,4 miljard	29,1 miljard

Voor de inrichting van het Geo-dataplein namen we in 2022 de Datahub in productie, de centrale ICT-voorziening die de geodata bij elkaar brengt. De BAG en BRT zijn er al in opgenomen. Ook ontwikkelden we in 2022 een kwaliteitsdashboard waarmee we analyses kunnen uitvoeren op onder meer de volledigheid van data.

In 2022 hebben we een van onze meest gewaardeerde applicaties verder verbeterd: topotijdreis.nl. In 2015 bestond het Kadaster 200 jaar en om dat te vieren werd topotijdreis.nl gelanceerd. Op deze website kan de bezoeker bladeren door topografische kaarten die wel 200 jaar teruggaan; zo kan iemand de ontwikkeling zien van een woning of woonomgeving. In 2022 hebben we de toegankelijkheid en snelheid verhoogd, de mogelijkheid gegeven om kaarten uit verschillende tijdsvlakken met elkaar te vergelijken en het makkelijker gemaakt deze met anderen te delen.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Kadaster bundelen kennis, inzichten en data. In 2022 vulden we dat onder meer in met een gezamenlijk webinar over commercieel vastgoed. Daarnaast publiceerden we ook weer samen elke maand de prijsindex bestaande koopwoningen (PBK).

1.7 Maatschappelijke opgaven

Maatschappelijke waarde

Nederland is een dichtbevolkt land en heeft een lange traditie van ruimtelijke ordening en landinrichting. De opgaven op het gebied van klimaat, energie, landbouw, natuur, infrastructuur en woningbouw vragen om nieuwe keuzes hoe we de ruimte in Nederland gebruiken. Samenwerking tussen het Rijk, decentrale overheden, burgers en bedrijven is cruciaal om tot een integrale aanpak te komen. Het Kadaster kent een lange geschiedenis van beleidsondersteuning; we ondersteunen effectieve beleidsvorming, uitvoering en monitoring met feitelijke data, onpartijdig en gebiedsgericht.

Waar in Nederland sprake is van een sterke landadministratie en geo-informatie infrastructuur, is dit internationaal niet vanzelfsprekend. Landen over de hele wereld werken aan het inrichten en verbeteren van landregistratie en geo-informatie en hebben daarbij behoefte aan kennis en advies.

Doelen

Beleidsmakers hebben inzicht in maatschappelijke opgaven, mede door onze data en expertise en ons onafhankelijk onderzoek. Landen verbeteren hun land-administratie en geo-informatie, mede met onze expertise. Beleidsmakers krijgen beter inzicht, doordat we werken vanuit een integrale aanpak op specifieke maatschappelijke opgaven in het ruimtelijk domein.

Realisatie

Ook in 2022 brachten wij ontwikkelingen en trends in beeld van verschillende maatschappelijke thema's, zoals de woningmarkt, vastgoedmarkt en energietransitie. Dat deden we met onze data, kennis, onderzoek en via seminars. In veel gevallen voerden we het onderzoek uit in opdracht, bijvoorbeeld van beleidsmakers of media. Hiermee hebben we hen houvast gegeven om beleid te maken en effecten te duiden.

We onderzochten in 2022 verschillende aspecten van de woningmarkt. We zagen dat woningen met goede energielabels sterker in prijs stijgen dan woningen met slechte energielabels. In vrijwel alle gemeenten zagen we dat woningen boven de vraagprijs werden verkocht. Niet zozeer Randstedelingen verhuizen naar kleinere gemeenten in het landelijk gebied, maar vooral mensen uit grotere gemeenten daaromheen. Vanwege de stijging in prijzen en rente werd het voor koopstarters in 2022 nog moeilijker om een woning te kopen. Veel gemeenten overwogen een opkoopbescherming in te voeren om verdere prijsopdrijving door particuliere investeerders te voorkomen; we hebben verschillende gemeenten ondersteund met onderzoek en data zodat zij onderbouwd hun eigen afweging konden maken. Uit ander onderzoek bleek dat koopstarters wel meer kans maken op een woning als zij gebruik maken van een Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn)-koopstarterslening; bovendien bleek dat een dergelijke lening woningprijzen niet opdrijft. Daarnaast leverden wij zoals elk jaar de data voor de monitoring van de woningbouw en de prijsindex nieuwbouwkoopwoningen (PNK) aan het CBS.

Met maatwerk hebben wij verschillende publieke organisaties inzicht kunnen geven. Voor de Autoriteit Consument en Markt (ACM) onderzochten we of er sprake is van marktconcentratie op de grondmarkt voor nieuwbouwwoningen. Voor het ministerie van EZK introduceerden we samen met het CBS de Prijsindex voor commercieel vastgoed, die objectief laat zien hoe de prijzen van bijvoorbeeld bedrijfspanden zich ontwikkelen. Zo dragen we bij aan het transparanter maken van de vastgoedmarkt, iets waar het ministerie van EZK op inzet samen met De Nederlandsche Bank (DNB), de Vereniging van Institutionele Beleggers in Vastgoed (IVBN) en makelaarsorganisaties. Aan de DNB en het Expertisecentrum Woningwaarde van de TU Delft geven we nu inzicht in het aantal en omvang van afgesloten woninghypotheken en de verhouding ervan tot de woningwaarde.

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) is bronhouder van de registratie van energielabels. Het Kadaster levert hiervoor data van objecten en eigenaren om deze registratie actueel te houden. Het Kadaster brengt daarnaast periodiek de labelverdeling voor verschillende typen woningeigenaren in beeld. De labels tonen van elk gebouw hoe energiezuinig dat gebouw is. Ook in 2022 leverden wij labeldata aan het ministerie van BZK en RVO; zo hebben zij inzicht hoe zuinig de woningen van verschillende typen eigenaren zijn en welk beleid voor wie ze moeten ontwikkelen om dit te verbeteren.

De overgang naar duurzame energievormen vraagt om beleidskeuzes; voor die keuzes zijn nieuwe kennis en data nodig. In het VIVET-programma (Verbetering van de Informatievoorziening voor de Energietransitie) bundelen het CBS, RVO, het Kadaster, het Planbureau voor de Leefomgeving en Rijkswaterstaat hun data, kennis en informatie. Binnen VIVET werkten we in 2022 met RVO aan het opzetten van een informatievoorziening voor laadpaalinfrastructuur. Met het CBS onderzochten we hoe we informatie over gebouwen uit de BAG kunnen koppelen aan de EAN-energieaansluiting van netbeheerders; zo krijgen gemeenten meer inzicht hoeveel elke wijk verbruikt en hoeveel vervangende capaciteit nodig is. We ontsloten de capaciteitskaart van de elektriciteitsnetten, via Publieke Dienstverlening Op de Kaart (PDOK). Zo is voor beleidsmakers in een oogopslag duidelijk waar er ruimte en krapte is om capaciteit aan het netwerk toe te voegen. Ook brachten we de ligging van warmtenetten verder in beeld.

We voorzagen het Instituut Mijnbouwschade Groningen van eigendoms- en vastgoedgegevens voor de afhandeling van meldingen van schade die is ontstaan door gaswinning.

Wij beantwoorden vragen van diverse media op het gebied van geo-informatie. In 2022 deden we in opdracht van Cobouw en Follow the Money onderzoek naar het grondbezit van de grote woningbouwontwikkelaars in Nederland. Voor De Groene Amsterdammer en het NRC brachten we in beeld dat steeds meer buitenlandse partijen vastgoed in Nederland kopen. Aan De Volkskrant leverden we specifieke informatie over investeerders op de woningmarkt. Regionale media voorzagen we vaak van (geanonimiseerde) gegevens over het eigendom van een perceel of project. Daarnaast brachten we de cijfers in kaart over de Nederlandse vakantieparken voor het Financieel Dagblad.

We ondersteunen langjarig, in opdracht van het Ministerie van I&W, bij de inrichting en beheer van het landelijk gebied, via het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). De programmatische DAW aanpak is gericht op het realiseren van de waterkwaliteits- en waterkwantiteitsopgave in het landelijk gebied. Het DAW faciliteert de samenwerking tussen waterbeherende overheden en de landbouwsector, om te komen tot een duurzame ruimtelijke inrichting van het landelijk gebied. De bijdrage van het Kadaster bestaat onder andere uit het inbrengen van onze kennis en expertise op basis van onze ervaringen in gebiedsgericht werken in de regio. De gebiedsgerichte aanpak in de 34 Grondwaterbeschermingsgebieden, behorende bij de Bestuursovereenkomst nitraat en de pilots in het kader van het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid zijn twee voorbeeld / spin-off projecten van het DAW programma die in 2022 zijn uitgevoerd. Het DAW-programma wordt aangestuurd door de programmamanager vanuit het Kadaster. In 2022 is de meerjarige bijdrage verleend door het Ministerie van I&W voor de inzet tot en met 2025

Productie	2021	2022
Wettelijke herverkaveling, vrijwillige kavelruilen en DAW, aantal projecten	52	72
Gebiedsontwikkeling, aantal projecten	77	65

Productie	2021	2022
Adviesopdrachten	163	169
Maatwerkleveringen	2.850	3.391

Het Kadaster zit in het nationaal programma samenwerkende Rijksuitvoeringsorganisaties landelijk gebied, samen met: Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, het Rijksvastgoedbedrijf en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. We delen de zorg dat de kennis over gebiedsinrichting en landinrichting niet mag verdwijnen gezien de maatschappelijke opgaven waar Nederland voor staat. In 2022 hebben de organisaties in kaart gebracht wat elke partij aan kennis heeft en welke bijdrage ze hiermee kunnen leveren.

We zijn internationaal vertegenwoordigd in de besturen van verschillende organisaties. Bij UNGGIM (United Nations Global Geospatial Information Management) is dat binnen de Executive Committee van UNGGIM Europe de UNGGIM werkgroep voor landadministratie en landmanagement. Bij het International Geo Information Framework is dat binnen de High Level Group. Ook zijn we vertegenwoordigd binnen EuroGeographics en het European Spatial Data Research Network. Op het UNGGIM-congres in Hyderabad gaven we een presentatie hoe je de concepten van het Framework for Effective Land Administrations (FELA) effectief in praktijk brengt. Zo hebben we in 2022 meerdere landen ondersteund met onze Fit-For-Purpose methode voor Land Administratie (FFP LA): snel, betaalbaar en goed genoeg om in de basisbehoefte van de samenleving te voorzien. Ook hebben we landen ondersteund bij hun inspanningen voor verdere digitalisering. In Benin hielpen we bijvoorbeeld een IT-systeem op te zetten voor de landadministratie. In Tsjaad hebben wij verschillende mogelijkheden laten zien voor het inwinnen van land-administratie-gegevens, zodat Tsjaad zelf een keuze kan maken welke vorm het beste aansluit bij haar maatschappelijke en economische behoefte. Onderstaande afbeelding geeft aan in welke landen wij een bijdrage leveren.

Binnen de Verenigde Naties hebben wij bij de United Nations Group of Experts on Geographical Names (UNGEGN) een permanente status gekregen. In 2022 zijn wij bezig geweest om deze organisatie robuuster neer te zetten. Wij coördineren nu de richtlijnen voor namen op topografische kaarten en andere uitgaven voor leden van UNGEGN. Het doel is om zoveel mogelijk met dezelfde standaarden voor geo-informatie te werken.

1.8 Publieke dienstverlening

Maatschappelijke waarde

Als Kadaster staan we in dienst van de samenleving. De maatschappij verandert, technologie ontwikkelt en gebruikswensen en verwachtingen van zowel burger als professional veranderen mee. Door onze dienstverlening hierop aan te passen kunnen we onze positie als betrouwbare partner blijven vervullen. Iedereen moet erop kunnen vertrouwen dat onze informatie juist en betrouwbaar is.

Doelen

Burgers en bedrijven vinden en gebruiken onze online en offline dienstverlening. Burgers en bedrijven ervaren inclusieve en veilige dienstverlening, met respect voor privacy en transparantie bij de inzet van digitale middelen. Burgers en bedrijven krijgen betere publieke dienstverlening, mede door doorontwikkeling van het stelsel van basisregistraties, het inrichten van gezamenlijke governance op het stelsel en verbeteren van de samenhang in de basisregistraties.

Realisatie

Mijn Kadaster is het toegangsportaal voor onze zakelijke klanten naar veel van onze diensten en wordt al jaren goed gewaardeerd vanwege de stabiliteit. Toch zijn er ook signalen en wensen van onze klanten om dit portaal meer mogelijkheden te bieden om bijvoorbeeld facturen in te zien en ingediende klachten te kunnen volgen. Om te zorgen dat we een goede online ervaring kunnen bieden, hebben we in 2022 ons Gebruikerlab verbeterd en ingezet om met de signalen van klanten Mijn Kadaster als portaal compleet te vernieuwen. De KLIC aanvraagapplicatie is verder vernieuwd. In 2022 is dit gedaan voor de zakelijke klanten, waardoor zij nog toegankelijker en eenvoudiger een aanvraag in kunnen dienen om te graven.

Naar aanleiding van vele klantsignalen hebben we de contactpagina op kadaster.nl aangepast en de contactformulieren verbeterd. Het is nu makkelijker en sneller voor de klant om met de juiste afdelingen contact te krijgen over een vraag, onderwerp of klacht. Daarnaast zijn alle Kadaster-formulieren opnieuw vormgegeven en toegankelijk gemaakt. Hiermee zijn ze nu intuïtief te gebruiken en voldoen ze aan de gestelde wettelijke eisen van online toegankelijkheid. We zien een daling van het aantal bezoekers van kadaster.nl, welke verklaart wordt door de dalende woningmarkt in combinatie met de beschikbaarheid van informatie op diverse kanalen.

Natuurlijk is onze dienstverlening digitaal, maar we zetten nadrukkelijk ook andere contact kanalen in om onze klanten, particulieren en ondernemers, te ondersteunen. Afgelopen jaar hebben we het systeem voor het aanleveren van stukken vernieuwd. Vanuit het Klantcontactcenter hebben we notariskantoren en deurwaarder-organisaties telefonisch ondersteund als de overgang niet direct succesvol bleek en na afloop gebeld of alles naar tevredenheid functioneerde.

Vanuit Europa komt steeds meer de vraag om informatie niet alleen beschikbaar te stellen aan inwoners in de eigen lidstaat, maar ook aan andere burgers binnen de EU. We hebben voor burgers al jaren een online plek op onze site om informatie over eigendom of object aan te schaffen en dit is ook benaderbaar voor iedereen die online deze informatie opvraagt. Daarnaast hebben we informatie op onze site geplaatst om onze rol in het vastgoedproces in Nederland uit te leggen en te verwijzen naar het notariaat als tussenpersoon in het aan- en verkoopproces van vastgoed in Nederland.

Contacten	2021	2022
Telefonische contacten	227.700	196.000
Emailcontacten	84.900	83.700
Chatgesprekken	16.800	14.800
Bezoekers kadaster.nl	2.630.300	2.177.100

Klanttevredenheid	2021	2022
Klanttevredenheidscijfer	8,0	8,0

1.9 Bedrijfsvoering

Maatschappelijke waarde

Het Kadaster staat midden in een snel veranderende maatschappij. Deze verandering vraagt veel van burgers, bedrijven, de overheid en onze medewerkers. Het belang van het Kadaster als betrouwbare, stabiele publieke dienst in deze dynamische samenleving kan niet worden overschat. We bieden in Nederland zekerheid, als basis voor welvaart en welzijn. Dat kunnen we alleen als we scherp blijven op onze eigen organisatie, verbeteringen aanbrengen waar mogelijk en meebewegen met de ontwikkelingen om ons heen. Wij hanteren daarbij de Code Goed Bestuur. In ons jaarverslag laten wij zien hoe wij hier aan voldoen.

De Sustainable Development Goals (SDG's) inspireren ons bij de invulling en uitvoering van onze missie en visie. De SDG-doelen voor onze organisatie richten zich op 5 gebieden (planet, people, prosperity, partnership en peace) en zijn verwerkt in ons MVO-beleid (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen). We maken onze prestaties (intern) inzichtelijk via de MVO-prestatieladder en onderzoeken hoe we conformeren aan de richtlijnen voor environment, social en governance (ESG). In de planperiode verduurzamen we onze bedrijfsvoering verder en brengen onze footprint terug, bijvoorbeeld op het gebied van reizen, mobiliteit en voor onze kantoorpanden.

Doelen

Het Kadaster is een sterke institutie, door:

- doelmatig en doeltreffend invulling te geven aan onze taken,
- invulling te geven aan 'people, planet en prosperity',
- goed om te gaan met verandering en risico's te beperken.

Het Kadaster ontwikkelt zich, door:

- data centraal te stellen en datagericht te werken,
- naar een vitale en wendbare organisatie te groeien.

Realisatie

In 2022 zijn we meer hybride gaan werken: deels thuis, deels op kantoor. Onze richtlijn is om minimaal twee dagen per week op kantoor te werken. Dat doen we omdat we kennisdeling, verbinding, samenwerken en spontane interactie belangrijk vinden. We hebben hiervoor onze kantoren voorzien van de benodigde technische middelen. Ook hebben we onze collega's begeleid om van deze nieuwe manier van werken een succes te maken.

2022 kende, naast de nasleep van de coronacrisis, veel ingrijpende maatschappelijke veranderingen, zoals inflatie, stijgende energiekosten en de oorlog in Oekraïne. We merkten dat de onzekerheid hierover impact had op onze collega's. Net als in heel Nederland steeg ook bij ons het verzuimpercentage. We hebben daarom op verschillende manieren ondersteuning aangeboden. Onder meer door het geven van informatie over langdurige stress en het belang van ontwikkeling. Ook organiseerden we een fysieke wandelchallenge. Ruim 500 medewerkers hebben actief deelgenomen.

Personeel	2021	2022
Ziekteverzuim totaal Kadaster	4,69%	6,06%

In 2022 hebben we via workshops verdere invulling gegeven aan onze kernwaarden: Betrouwbaar, Open, Relevant en Gedreven (BORG). Zij vormen de uitgangspunten voor hoe we met onze klanten omgaan, hoe we onze dienstverlening vorm geven en hoe we met elkaar samenwerken. In de workshops kon iedereen samen bepalen hoe je als team en als medewerker je bijdrage kunt vormgeven.

We willen een veilige werkomgeving voor onze medewerkers bieden, waarin iedereen zichzelf kan zijn. Om dat kracht bij te zetten en om elkaars belevingswereld beter te leren kennen, bieden we sinds 2022 de training 'Onbewuste vooroordelen' aan. Daarnaast organiseerden we een autisme-belevingscircuit en een Iftar, de maaltijd die moslims na zonsondergang nuttigen gedurende de vastenmaand ramadan. Ook vonden voor het

eerst sinds corona weer de Kadasterdagen plaats. Verdeeld over drie dagen ontmoeten collega's uit alle kantoren elkaar dan voor een ongedwongen combinatie van activiteiten en presentaties.

Het Kadaster vindt diversiteit binnen zijn personeelsbestand belangrijk. Diverse invalshoeken maken sterker. Ook hoort daar volgens ons bij dat je kansen biedt aan mensen die moeilijker aan werk kunnen komen, bijvoorbeeld vanwege een lichamelijke beperking. Vandaar dat wij ook elk jaar collega's aannemen vanuit de Participatiewet. In 2022 nam het Kadaster meer medewerkers aan in het kader van de Participatiewet dan uitstroomden. Het Kadaster zet in op vrouwen in topposities en geeft daarmee invulling aan de charter 'Talent naar de Top'. Managementposities zijn bijna voor de helft ingevuld door vrouwen, waarmee de doelstelling ruimschoots is behaald. Om ook jongeren kansen te bieden waren er in 2022 traineetrajecten voor management- of IT-functies. Daarnaast namen we vier trainees aan die statushouders zijn met een afstand tot de arbeidsmarkt; zo boden we hen de mogelijkheid zich te ontwikkelen.

We bieden de complexe arbeidsmarkt op meerdere manieren het hoofd, bijvoorbeeld door personeel vaker op vaste basis in dienst te nemen in plaats van in te huren. Dat geeft zekerheid aan onze collega's en onze organisatie. Ook door middel van samenwerking met onderwijs, het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering, omscholingstrajecten in samenwerking met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) trekken wij medewerkers aan.

Personeel	2021	2022
Aantal werknemers	1811	1932
Percentage vrouwen	37,1%	39,0%
Percentage mannen	62,9%	61,0%
Percentage vrouwen in leidinggevende posities (betreft Raad van Toezicht, Raad van Bestuur en Directeuren)	46%	62%
Percentage mannen in leidinggevende posities (betreft Raad van Toezicht, Raad van Bestuur en Directeuren)	54%	38%
Medewerkers participatiewet	51	56
Gestart (participatiewet)	9	12

In 2022 hebben we onze activiteiten op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) formeel in beleid vastgelegd. En daarmee ook onze inzet om steeds duurzamer te werken. Onze panden zijn voorzien van ledverlichting, ons wagenpark is nu bijna volledig elektrisch. Ook sloten we in 2022 een onderhoudscontract af voor de panden in ons eigendom waarin expliciete afspraken zijn gemaakt voor duurzaam onderhoud.

Personeel	2021	2022
Instroom van medewerkers	167	271

Doorstroom van medewerkers	207	178
Uitstroom van medewerkers	146	150
Aantal opengestelde vacatures	155	223
Aantal ingevulde vacatures	129	191
Gemiddelde doorlooptijd vacatures in dagen	64	68

Continuïteit

We willen onze gebruikers een grote mate van continuïteit bieden wat betreft de systemen waarmee zij producten en diensten van ons afnemen. In 2022 is er veel meer aandacht gegeven aan life cycle management. Voor belangrijke systemen als ELAN hebben we beschermende maatregelen getroffen om de continuïteit te verhogen in aanloop naar structurele oplossingen via vernieuwing. Migraties zijn uitgevoerd naar nieuwe infrastructuur componenten waardoor de applicaties stabiel draaien. Desondanks hebben we helaas verschillende verstoringen gehad die voor overlast gezorgd hebben.

Het Kadaster heeft in 2021 het IT-project Kadastrale Kaart Next vanwege omvang gemeld op het Rijk ICT-dashboard. De informatie op het dashboard wordt jaarlijks geactualiseerd.

Om onze continuïteit verder te waarborgen zetten we ook stappen om het gebied van risicomanagement om te voldoen aan de eisen van de toekomst. Afgelopen jaar is er extra aandacht besteed aan risicodenken binnen de gehele organisatie en is er een nieuwe Governance, Risk & Compliance (GRC)-visie ontwikkeld.

Cybersecurity

Cybersecurity is voor het Kadaster een strategisch thema. In 2022 hebben we de regie, visie en samenhang in de informatiebeveiligingsactiviteiten naar een hoger niveau gebracht. Dit loopt parallel aan een groeiende bewustwording rond informatiebeveiliging binnen het Kadaster. Zo hebben we ons informatiebeveiligingsbeleid bijgewerkt en hebben we een security board ingericht om regie te voeren op alle beveiligingsactiviteiten. Zo versnellen we onze inzet voor informatiebeveiliging en bedden we het nadrukkelijker in in onze reguliere processen en besluitvorming. Daarmee kunnen we beveiligingsrisico's beter beheersen. Daarnaast is het cybersecurity een van onze strategische risico's waar wij beheersplannen op hebben gedefinieerd. We beseffen dat we stappen moeten zetten om deze plannen ook volledig uit te voeren en te borgen.

Compliance

Bij het Kadaster is een 'regiegroep Compliance' ingericht. In dit gremium beoordelen we de impact van nieuwe of gewijzigde wetgeving voor onze bedrijfsprocessen. Als uit deze impactanalyse blijkt dat dit nodig is, dan zorgen we ervoor dat onze bedrijfsprocessen weer in lijn met de geldende wet- en regelgeving komen. In het verslagjaar hebben we de bedrijfsprocessen aangepast om te kunnen voldoen aan de vereisten vanuit de Wet Open Overheid (WOO), Wet Transparante en Voorspelbare Arbeidsvoorwaarden (WTV), Wet Digitale Overheid (WDO) en de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG).

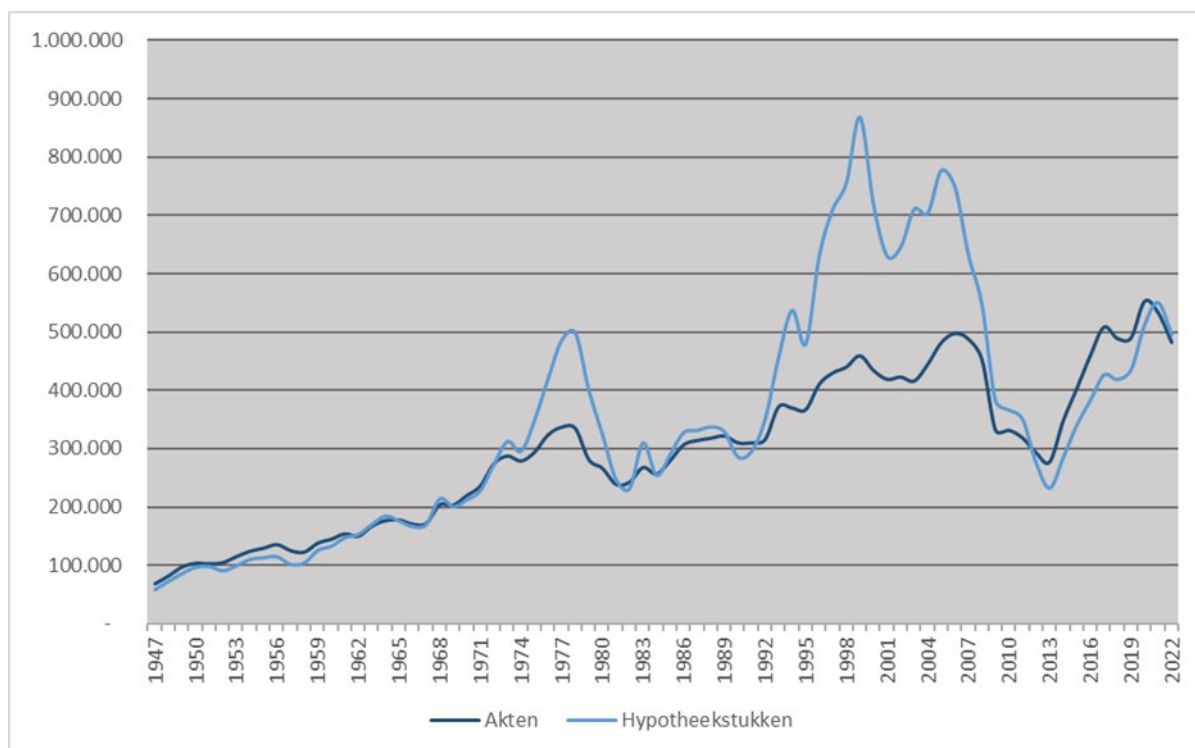
We vinden het belangrijk dat alle klanten en bezoekers eenvoudig toegang tot onze online kanalen hebben. Wij doen dat onder meer door de internationale webrichtlijnen (WCAG) te hanteren. Het Kadaster heeft verschillende websites en applicaties, die getoetst zijn op het voldoen aan de toegankelijkheidsnormen voor bezoekers met beperkingen.

In 2022 hebben we de helft van de online kanalen beter laten voldoen aan de webrichtlijnen op basis van de toegankelijkheidsverklaringen. Daarnaast is het werkproces aangepast op het verplicht toepassen van de beleidsrichtlijnen. Resultaten worden in de aankomende perioden zichtbaar. Tot die tijd is het Kadaster nog niet volledig compliant aan de WCAG-eisen.

1.10 Doelmatigheidskader 2022

Historische ontwikkeling werkaanbod inschrijvingen

De grafiek geeft inzicht in de historische ontwikkeling van het aantal akten en hypotheekstukken dat bij het Kadaster ter inschrijving wordt aangeboden. Het Kadaster heeft geen invloed op deze aantallen. De grafiek laat zien dat er grote schommelingen zitten in het werkaanbod van inschrijvingen. Het werkaanbod van akten is het meest gerelateerd aan de stand van de vastgoedmarkt, het werkaanbod van hypotheekstukken wordt daarnaast beïnvloed door fiscale maatregelen en renteontwikkelingen.

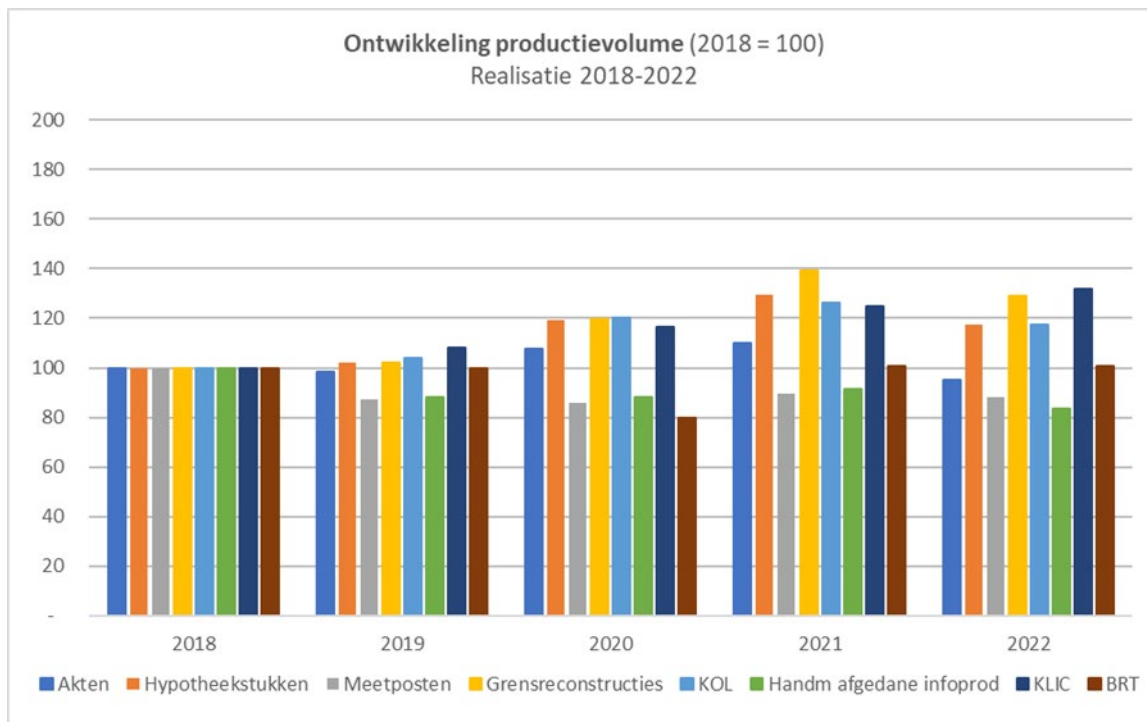

Ontwikkeling productievolume

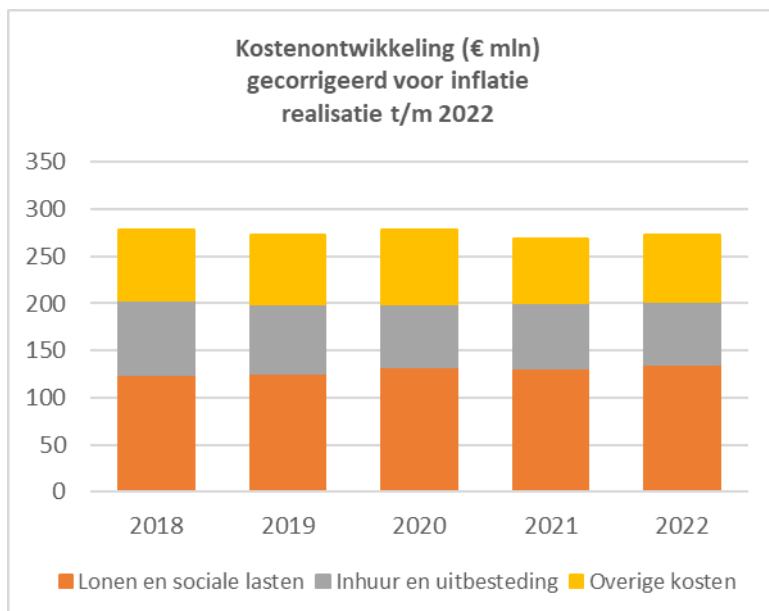
Naast het inschrijven van akten en hypotheekstukken voert het Kadaster meer werkzaamheden uit voor het bijhouden van de registraties. Deze paragraaf toont de acht belangrijkste productievolumes. Zes hiervan houden direct verband met de dienstverlening aan de vastgoedmarkt. De inschrijving van akten en hypotheekstukken is in

2022 gedaald ten opzichte van 2021. De aantal afgedane meetposten (inmeten van nieuwe perceelgrenzen) is nagenoeg gelijk aan vorig jaar. Het aantal grensreconstructies (zichtbaar maken van bestaande grenzen in het terrein) is licht gedaald. De informatieverstrekking uit de BRK, zowel via Kadaster-on-line als handmatig (via het klantcontactcenter) volgt de dalende trend van het aantal akten.

Het aantal KLIC-meldingen vertoont al jaren een stijgende trend door de aanleg van nieuwe ondergrondse infrastructuur. De BRT-productie betreft de jaarlijkse actualisatie van de basisregistratie, dit cijfers is relatief stabiel.

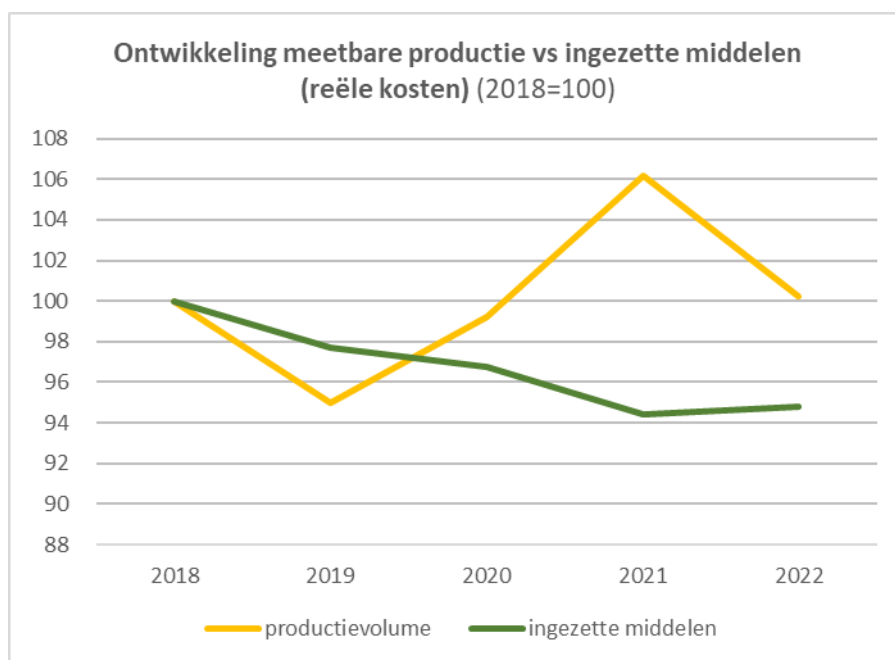

Kostenontwikkeling

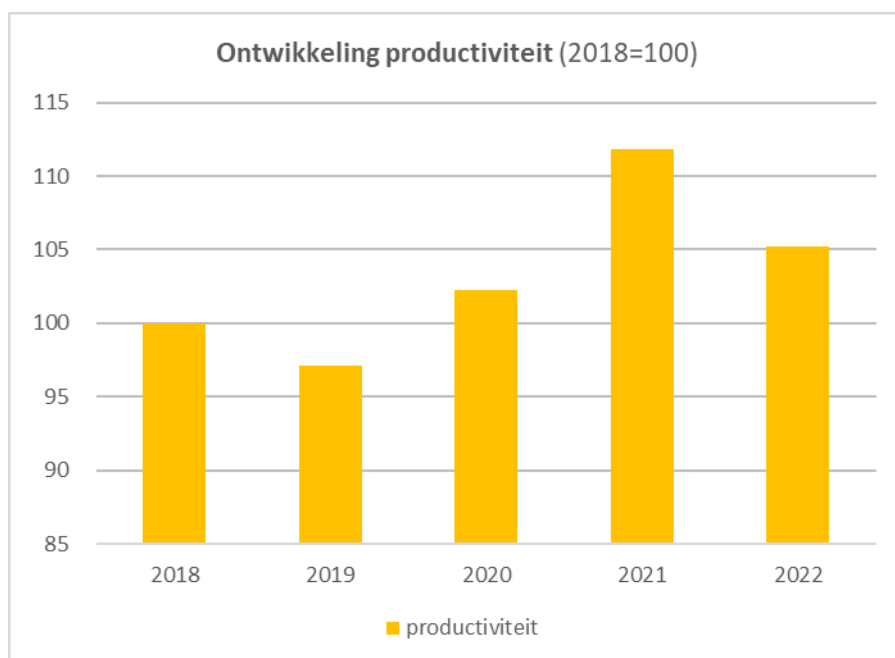

De kosten zijn gecorrigeerd voor inflatie op basis van CBS-indexcijfers voor lonen en prijzen. De kostenontwikkeling, waaronder de stijging van loonkosten a.g.v. CAO-afspraken, is gecorrigeerd voor inflatie en is nagenoeg stabiel over de afgelopen 5 jaren.

Productiviteit

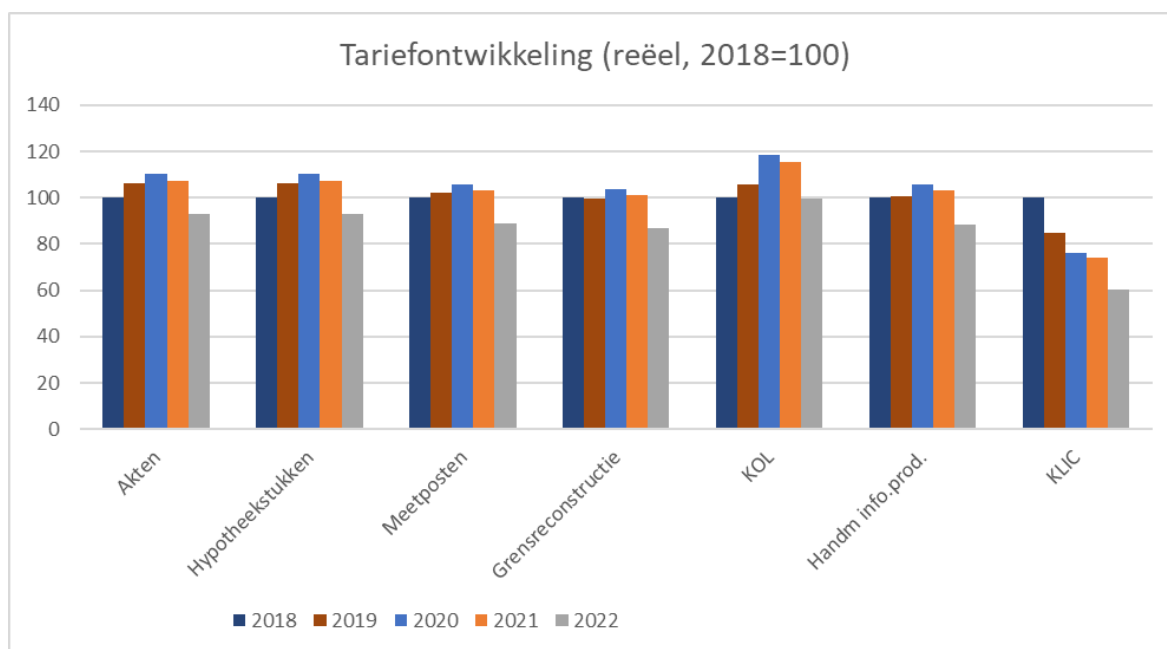
Deze figuur zet de ontwikkeling van het totale productievolume af tegen de hiervoor ingezette middelen (kosten in euro's). Het gaat hier om het gewogen gemiddelde van de acht verschillende productievolumes die hierboven genoemd zijn. Het gewicht van elk productievolume is gebaseerd op het aandeel van dat productievolume in de kosten. De kosten zijn gecorrigeerd voor inflatie op basis van CBS-indexcijfers voor lonen en prijzen.

Deze figuur geeft de ontwikkeling van de productiviteit ten opzichte van het niveau van 2018 weer. Hiervoor is het productievolume per jaar gedeeld door de reële kosten die dat jaar voor die productie nodig waren, zoals te zien

in de vorige figuur. De productiviteit is in 2022 met circa 6% afgenomen ten opzichte van 2021. Dit wordt vooral veroorzaakt door de productie van akten, hypotheekstukken, KOL en grensreconstructies. Dit wordt veroorzaakt doordat de absolute productie is afgenomen, waarbij de indirecte kosten gelijk blijven.

Tariefontwikkeling

Bovenstaande grafiek laat de ontwikkeling zien van het tariefniveau van de hierboven genoemde productie-eenheden, per 1 januari van elk jaar ten opzichte van het tarief in 2018. De BRT is niet meegenomen omdat daar geen tarief voor geldt, de bijhouding van deze basisregistratie is budgetgefinancierd. De tariefontwikkeling is gecorrigeerd voor inflatie op basis van de Consumentenprijsindex van het CBS.

In de grafiek zijn de tariefdalingen van 2021 en 2022 zichtbaar. Daarnaast verklaart de hoge inflatie de relatief lage indexcijfers voor 2022.

1.11 Klachten, bezwaren, beroepen, Woo, AVG

Verzoeken tot herstel, klachten en bezwaren

Wij bieden belanghebbenden verschillende mogelijkheden om te reageren op de juistheid van gegevens of wijzigingen in de registratie. Dat geldt ook voor het uiten van ontevredenheid over producten, diensten en gedragingen.

In 2022 nam het aantal klachten en bezwaren af. Vooral het aantal klachten over producten en facturen nam af, evenals het aantal verzoeken tot herstel van de registratie. Beide categorieën zijn deels gerelateerd aan de afname van het aanbod ingeschreven akten en hypotheekstukken. De afname is opvallend, omdat we het makkelijker maakten een bezwaar in te dienen. Gegronde klachten zorgen ervoor dat we ons voortdurend verbeteren. Ongegronde klachten helpen ons onze communicatie aan te passen.

In 2022 is de doorlooptijd langer geworden. De belangrijkste oorzaken waren het verloop van personeel, gecombineerd met de krapte op de arbeidsmarkt en een moeizame werving. Hierdoor was gedurende het jaar

een tekort aan ervaring, kennis en kunde op de afdeling; dit heeft geleid tot een langere doorlooptijd in de afhandeling. Daarnaast was er een toename van het aantal hoorzittingen en zijn klanten kritischer en aanhoudender geworden.

Servicenormen	2021	2022
Beantwoording vragen binnen 3 werkdagen	97,0%	99,0%
Afhandeling klachten binnen 5 werkdagen (6 weken in overleg)	90,3%	83,9%
Afhandeling bezwaar binnen 6 weken (wettelijke termijn)	88,7%	82,0%

Realisatie

Een belanghebbende kan een **verzoek tot herstel** indienen als de registratie informatie bevat die volgens hem of haar niet klopt. Dit kan gebeuren naar aanleiding van een recente wijziging in de registratie, maar ook bij gegevens die al langere tijd in de basisregistratie staan.

Verzoek tot herstel	2020	2021	2022
Gegron	14.995	13.732	12.848
Ongegron	8.241	8.143	6.588

Klanten kunnen een **klacht** indienen bij ontevredenheid over een product, dienst of het gedrag van een medewerker.

Klachten	2020	2021	2022
Gegron	3.817	3.512	2.781
Ongegron	2.435	2.290	1.345

Een belanghebbende kan een bezwaarschrift indienen als gegevens in de Basisregistratie Kadaster gewijzigd zijn en een belanghebbende daarvan een kennisgeving of besluit heeft ontvangen.

Bezwaren	2020	2021	2022
Gegron	997	949	934
Ongegron	1.794	1.908	1.663

Bij twijfel over de juistheid van een authentiek gegeven kan een bestuursorgaan, overheidsorganisatie of notaris een **terugmelding** op de BRK indienen.

Terugmeldingen	2020	2021	2022
Geground	635	643	732
Ongegrond	705	758	726

Claims hebben betrekking op vergoeding van kosten voor notarissen, wanneer zij op ons verzoek rectificatiestukken voor herstel van het Openbaar Register opstellen.

Claims	2020	2021	2022
Geground	41	42	27
Ongegrond	65	78	52

Beroepsprocedures Basisregistratie Kadaster en Openbare Registers

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de beroepsprocedures met betrekking tot de Basisregistratie Kadaster en de Openbare Registers.

Beroepsprocedures Basisregistratie Kadaster en Openbare registers	Beroep - Gestart in 2021 en actief in 2022	Beroep - Gestart in 2022	Hoger beroep - Gestart in 2021 en actief in 2022	Hoger beroep - Gestart in 2022	Geding inzake inschrijving (4D) - Gestart in 2021 en actief in 2022	Geding inzake inschrijving (4D) - Gestart in 2022
Aantal zaken	25	27	6	8	1	1
Aantal afgedaan	19	11	6	1	0	1
Aantal gegrond verklaard	1	1	0	0	0	0
Aantal bevel tot inschrijving	0	0	0	0	0	1
Aantal ongegrond verklaard	12	4	5	1	0	0
Aantal ingetrokken	5	3	1	0	0	0
Aantal niet ontvankelijk	1	3	0	0	0	0
Aantal nog lopende zaken	6	16	0	7	1	0

Verzoeken, bezwaren en beroepen AVG, Woo, Who en klachten Nationale ombudsman

Belanghebbenden kunnen verzoeken indienen tot het verstrekken van informatie in het kader van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), Wet openbaarheid van bestuur (Wob), Wet open overheid (Woo) of de Wet hergebruik van overheidsinformatie (Who). Ook kunnen er bij de Nationale Ombudsman klachten worden ingediend over gedragingen van het Kadaster.

AVG	2021	2022
Rechten van betrokkene-verzoeken	17	30
Datalekken geconstateerd	39	44
Gemeld bij Autoriteit Persoonsgegevens	3	3

In 2022 hebben we de volgende datalekken gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Het eerste betreft het verlies van een deel van het fysiek archief bij een van onze leveranciers. Deze stukken kunnen zijn vernietigd

of 'administratief' vermist zijn; na de melding is voor een deel van het archief een administratieve verklaring gevonden. Het tweede betreft persoonsgegevens van een teboekstelling van een schip die het Kadaster heeft verstuurd naar de eigenaar van het schip per aangetekende post via een envelop met daarin stukken met persoonsgegevens; deze envelop is echter nooit aangekomen bij de eigenaar, vandaar dat wij dit bij de AP hebben gemeld. Het derde betreft een software-release van de systemen KOL (Kadaster-on-line) en KIK (Ketenintegratie Inschrijving Kadaster) als gevolg waarvan enkele weken geheime adressen zichtbaar zijn geweest voor onbevoegde partijen.

	AVG verzoek Gestart in 2021	AVG verzoek Gestart in 2022	Wob verzoek Gestart in 2021	Wob/Woo verzoek Gestart in 2022	Who verzoek Gestart in 2021	Who verzoek Gestart in 2022	Klachten nationale ombudsman Gestart in 2021	Klachten nationale ombudsman Gestart in 2022
Aantal zaken	17	30	11	21	0	1	14	8
Aantal afgedaan	18	30	9	17	0	1	14	9
Aantal (gedeeltelijk) gegrond /toegewezen	18	28	2	8	0	0	7	2
Aantal ongegrond /afgewezen	0	2	6	7	0	1	5	7
Aantal niet in behandeling genomen	0	0	0	0	0	0	2	0
Aantal ingetrokken	0	0	1	8	0	0	0	0
Aantal nog lopende zaken	0	0	2	0	0	0	3	2

De Wet open overheid (Woo) is per 1 mei 2022 de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). In voorbereiding op het Koninklijk Besluit voor actieve openbaarmaking als onderdeel van de Woo is een project gestart. Een aantal informatieobjecten waaronder het meerjarenbeleidsplan hebben we al actief ontsloten via onze website. In 2022 hebben we de vijf Kadaster-algoritmen met de meeste impact gepubliceerd op algoritmes.overheid.nl.

1.12 Financiën

Resultaat 2022

De woning- en hypotheekmarkt is in 2022 verslechterd ten opzichte van 2021. In het MBP was een negatief resultaat begroot van € 6,9 miljoen. Het eigen vermogen zou evenwel binnen het normvermogen blijven. Het resultaat over 2022 is uiteindelijk uitgekomen op € 3,1 miljoen negatief.

De woning- en hypotheekmarkt is in 2022 verslechterd ten opzichte van 2021.

In verkorte vorm luidt de winst- en verliesrekening als volgt:

In miljoenen euro's	Realisatie 2022	Begroting 2022 in MBP 2022- 2026	Realisatie 2021	Realisatie 2022 vs 2021
Bedrijfsopbrengsten	308,1	325,6	334,7	92,1%
Bedrijfslasten	311,2	332,5	294,9	105,6 %
Resultaat	-3,1	-6,9	39,8	

Bedrijfsopbrengsten 2022

Bedrijfsopbrengsten algemeen

Het Kadaster is voor circa 80% een tariefgefinancierde organisatie. Dit betekent dat de producten en diensten bij de klanten op basis van afname in rekening worden gebracht. Circa 20% van de bedrijfsopbrengsten betreft budgetfinanciering. Er is sprake van budgetfinanciering voor Nationale Geo Informatie Infrastructuur (NGII), TBO, WaU en OBO.

De activiteiten en verschillende producten van het Kadaster zijn onderverdeeld in vijf strategische eenheden: Inwinning en registratie, Informatieverstrekking en advies, Budgetfinanciering, TBO en de nevenactiviteiten. Per strategische eenheid geldt het principe van meerjarige kostendekkendheid. Daar waar sprake is van nevenactiviteiten moeten deze zodanig plaatsvinden dat een redelijk rendement, maar minimaal kostendekkendheid op de langere termijn, is verzekerd. Nevenactiviteiten betreffen activiteiten die niet voortvloeien uit wettelijke of opgedragen taken; deze worden getoetst aan de richtlijnen voor Markt en Overheid.

Bedrijfsopbrengsten wettelijke taken

De bedrijfsopbrengsten uit de wettelijke taken bestaan voornamelijk uit inkomsten vanuit registratie van akten en hypotheekstukken, het verwerken van meetposten, de informatieverstrekking via Kadaster-on-line, KLIC en de budgetgefinancierde taken.

Bedrijfsopbrengsten verschillenanalyse

In miljoenen euro's	Realisatie 2022	Begroting 2022 in MBP 2022-2026	Realisatie 2021
Akten en hypotheekstukken	94,2	109,4	112,6
Meetposten	46,6	48,5	48,2
Kadaster-on-line	60,3	63,5	68,6
NGII	33,2	34,6	35,3
KLIC	13,6	13,2	13,5
OBO	15,5	13,4	11,5
TBO	9,6	7,1	8,2
Overig	35,1	35,9	36,8
Bedrijfsopbrengsten	308,1	325,6	334,7

De totale omzet van € 308,1 miljoen lag € 17,5 miljoen lager dan begroot in het MBP en € 26,6 miljoen lager dan in 2021. De prognose in het MBP 2022-2026 ging uit van een krimp in de vastgoedmarkt. Die heeft ook plaatsgevonden, maar vooral in de tweede helft van het jaar was die sterker dan verwacht. Daarnaast is er een tariefsverlaging doorgevoerd per 1 januari 2022. De belangrijkste inhoudelijke verschillen ten opzichte van de begroting in het MBP waren:

De omzet van akten en hypotheekstukken lag € 15,2 miljoen lager dan begroot. De productie van akten was 15% en van hypotheekstukken 7% lager dan de begroting. Deze lagere productie werd veroorzaakt doordat de woningmarkt in vooral de 2^e helft van 2022 verslechterde. Vergeleken met het vorig jaar 2021 was de omzet van akten en hypotheekstukken € 18,4 miljoen lager in 2021. Ook hier lag een lagere productie van akten (13%) en hypotheekstukken (9%) aan ten grondslag. Daarnaast zorgt de tariefsverlaging voor circa € 5 miljoen lagere omzet van akten en hypotheekstukken in 2022 dan in 2021. De productie kan vanwege de autonome ontwikkelingen in de woningmarkt niet door het Kadaster worden gestuurd of beïnvloed.

De omzet als gevolg van de afhandeling van meetposten was € 1,9 miljoen lager dan begroot. Dit werd veroorzaakt door 3% lagere productie. Onder de vigerende contracten voor de uitbesteding van werkzaamheden bleek het niet langer mogelijk om meer op te schalen, waardoor de benodigde capaciteit niet beschikbaar was. De omzet voor meetposten kwam € 1,6 miljoen lager uit dan in 2021 door de tariefsverlaging per 1 januari 2022 en 1% lagere productie ten opzichte van 2021.

De omzet Kadaster-on-line was € 3,2 miljoen lager dan begroot en € 8,2 miljoen lager dan in 2021. Deze lagere omzet ten opzichte van het MBP kent zijn oorsprong in de aanhoudend dalende woningmarkt en het lagere aantal transacties. Uit het verleden is gebleken dat er een sterk verband is tussen het aanbod van akten en hypotheekstukken en de hoeveelheid van afgenomen producten in Kadaster-on-line. De lagere omzet in 2022 ten opzichte van 2021 werd grotendeels veroorzaakt door een lagere afname van producten en door circa € 3 miljoen

lagere omzet door de tariefsverlaging per 1 januari 2022. Ook hier is de productie afhankelijk van externe factoren in de markt en is deze niet beïnvloedbaar door het Kadaster.

De omzet Nationale Geo Informatie Infrastructuur (NGII) was € 1,4 miljoen lager dan begroot en € 2,1 miljoen lager dan in 2021.

De omzet KLIC was € 0,4 miljoen hoger dan begroot in het MBP en ook € 0,1 miljoen hoger dan in 2021.

Gedurende 2022 waren er 1% meer KLIC-meldingen dan begroot en 6% meer KLIC-meldingen dan in 2021. Door de tariefsverlaging per 1 juli 2021 was de omzetgroei relatief beperkt ten opzichte van 2021.

De omzet Operationeel Beheer Omgevingswet is € 2,1 miljoen hoger dan begroot en € 4,0 miljoen hoger dan 2021 door aanvullende ontwikkelopdrachten en daardoor ook ten opzichte van 2021 toenemende activiteiten voor wat betreft het beheer.

De omzet gerelateerd aan activiteiten voor TBO was € 2,5 miljoen hoger dan begroot in het MBP en € 1,4 miljoen hoger dan in 2021. Het verschil ten opzichte van het MBP is veroorzaakt doordat pas na het opstellen van de begroting de definitieve opdracht is verleend, waarbij de behoefte van het Ministerie groter bleek dan in het MBP.

Bedrijfslasten 2022

Hieronder is een overzicht opgenomen waarbinnen de realisatie van bedrijfslasten in 2022 is vergeleken met de begroting 2022 en de realisatie 2021 per kostensoort.

in miljoenen euro's	Realisatie 2022	Begroting 2022 in MBP 2022-2026	Realisatie 2021
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	76,2	86,5	74,3
Lonen en salarissen en sociale lasten	154,7	157,7	146,2
Afschrijvingen	10,7	12,7	10,9
Overige bedrijfskosten (incl. rente en vpb)	69,6	75,6	63,5
Bedrijfslasten	311,2	332,5	294,9

De totale bedrijfslasten van € 311,2 miljoen lagen € 21,3 miljoen lager dan begroot in het MBP en € 16,3 miljoen hoger ten opzichte van 2021.

De kosten die gepaard gaan met het uitbesteed werk en andere externe kosten waren € 10,3 miljoen lager dan begroot in het MBP en € 1,9 miljoen hoger ten opzichte van 2021. Het uitbesteed werk was in totaal € 14,7 miljoen lager en inhuur was € 4,4 miljoen hoger dan begroot. Het uitbesteed werk was met name lager door vertraging binnen vernieuwingsprojecten en de keuze om zelf te ontwikkelen en daarbij gebruikmakend van inhuur in plaats van uit te besteden. Ook zijn er relatief weinig nieuwe vernieuwingsprojecten gestart in 2022. Hierop vindt in 2023 een inhaalslag plaats. Daarnaast zijn de inhuurkosten hoger uitgevallen, door later dan gepland vervangen van inhuur door eigen personeel. Ook is er voor inhuur een prijsindexatie doorgevoerd. Het uitbesteed werk is wel in lijn met vorig jaar en inhuur is iets hoger dan vorig jaar.

De personeelskosten kwamen € 3,0 miljoen lager uit ten opzichte van het MBP en € 8,5 miljoen hoger ten opzichte van 2021. Voor de lagere kosten ten opzichte van de begroting zijn meerdere verklaringen: door krapte op de arbeidsmarkt blijven vacatures langer openstaan, bijvoorbeeld vacatures op IT-gebied. Daarnaast is er een vrijval van de in 2021 getroffen reservering inzake pensioenlasten. In 2022 is sprake van een schattingswijziging van de waardering van het verlof (zie ook jaarrekening) wat tot hogere kosten heeft geleid.

Aanvullend geldt dat invulling is gegeven aan het in dienst nemen van medewerkers vanuit een inhuur of uitzendbasis. Gegeven de krapte op de arbeidsmarkt en ontwikkelingen in wetgeving (Wet Arbeidsmarkt in Balans) zijn in overleg met o.a. de OR meer medewerkers in vaste dienst aangenomen. Deze zogenaamde vervasting heeft in de loop van het jaar plaatsgevonden. Per saldo is er sprake van een toename van het gemiddelde aantal fte's met 52 ten opzichte van 2021.

De afschrijvingen kwamen € 2,0 miljoen lager uit dan begroot in het MBP; dit kwam door achterblijvende investeringen als gevolg van vertragingen. Ten opzichte van 2021 lagen de afschrijvingen € 0,2 miljoen lager. De overige bedrijfskosten (inclusief rente en vennootschapsbelasting) kwamen € 6,0 miljoen lager uit dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere algemene kosten. De overige bedrijfskosten (inclusief rente en vennootschapsbelasting) lagen € 6,1 miljoen boven het niveau van 2021 met name door hogere automatiseringskosten en door de effecten van minder coronamaatregelen.

Eigen vermogen

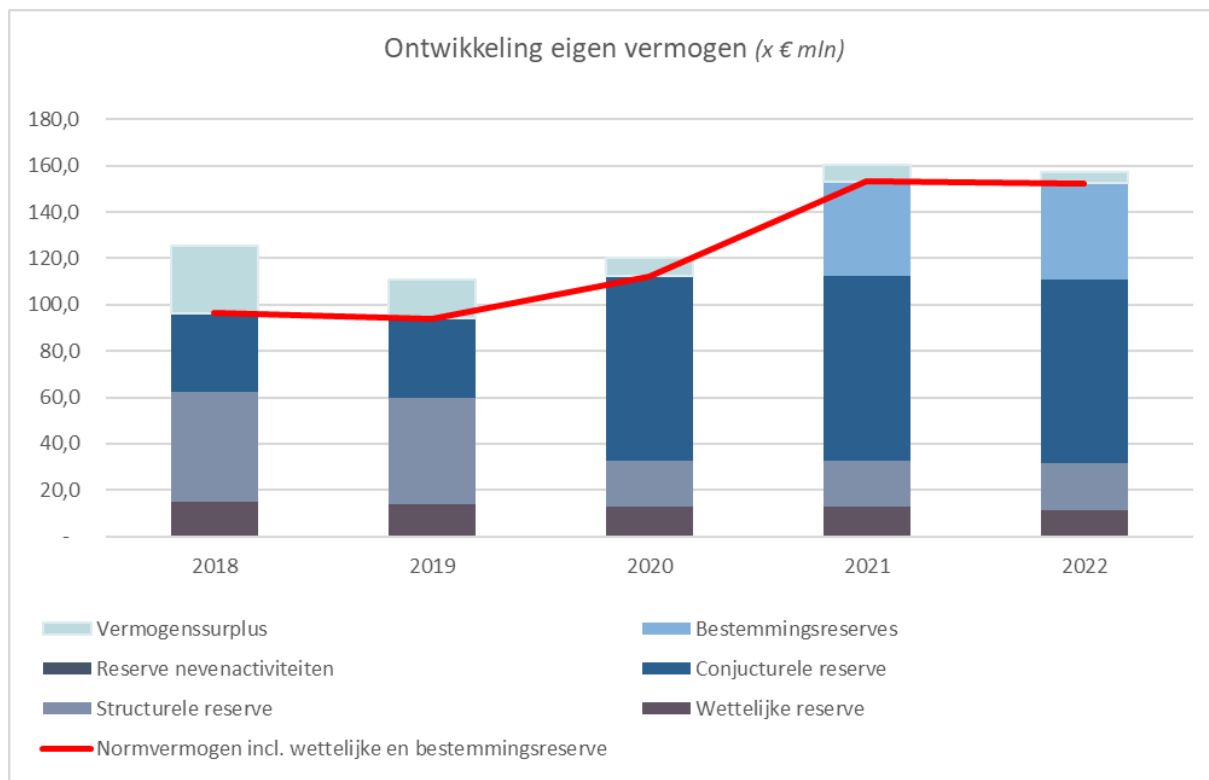
Het Kadaster heeft geen winstoogmerk. Schommelingen in het (niet-beïnvloedbare) werkvolume en daaraan gerelateerde opbrengsten worden opgevangen met aanpassingen in de kosten, mutaties in het eigen vermogen en -waar nodig- tariefaanpassingen. Het eigen vermogen vormt een buffer die wordt opgebouwd in jaren met positieve resultaten en weer afgebouwd in jaren met negatieve resultaten. Om een gematigde ontwikkeling van de tarieven mogelijk te maken heeft het Kadaster met het ministerie van BZK afspraken gemaakt over een risico-gebaseerde onderbouwing van het normvermogen. Daarnaast kan een deel van het eigen vermogen via een bestemmingsreserve worden "geoomerkt" voor een specifiek doel om extra investeringen in onder andere de kwaliteit van de dienstverlening te kunnen doen. In 2021 zijn bestemmingsreserves gevormd voor kwaliteitsverbetering op de BES, de doorontwikkeling van de Kadastrale Kaart Next en Positivering.

Het eigen vermogen van het Kadaster bestaat uit zes componenten:

- een structurele reserve;
- een conjuncturele reserve;
- een reserve nevenactiviteiten;
- de wettelijke reserve immateriële vaste activa;
- de bestemmingsreserves;
- een eventueel (tijdelijk) overschot op het normvermogen.

Binnen het financiële beleid wordt gestuurd op meerjarige kostendekkendheid van de strategische eenheden en een stabiele ontwikkeling van het normvermogen bij een gematigde tariefontwikkeling. Wanneer de meerjarenprognoses substantiële overschotten of tekorten op het normvermogen laten zien, kunnen – naast andere maatregelen – de tarieven worden aangepast. Dit is vastgelegd in de Memorie van Toelichting van de Organisatiewet Kadaster.

De ontwikkeling van het eigen vermogen is hieronder inzichtelijk gemaakt.

Per 1 januari 2020 is er een trendbreuk in de structurele en conjecturele reserve als gevolg van herijkte afspraken omtrent het normvermogen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen per 31 december 2022 bedroeg € 157,0 miljoen.

Bij de verzelfstandiging van het Kadaster is bepaald dat het Kadaster voor een financieel zelfstandige huishouding een structurele reserve nodig heeft. Met de minister van BZK is de structurele reserve herijkt en bepaald op maximaal € 20 miljoen en bedraagt ultimo 2022 € 20 miljoen.

De conjecturele reserve van het eigen vermogen wordt gevoed in tijden van hoogconjunctuur in de vastgoedmarkt. Tijdens laagconjunctuur wordt hieruit geput. Doel van de conjecturele reserve is om de tarieven zo stabiel mogelijk te houden. De omvang van de conjecturele reserve is herijkt en bepaald op maximaal € 79,5 miljoen en bedroeg ultimo 2022 € 79,5 miljoen.

De reserve nevenactiviteiten wordt opgebouwd uit overschotten die uit de nevenactiviteiten (internationale consultancyactiviteiten) worden gegenereerd. Deze component blijft gescheiden van de structurele en conjecturele componenten voor de wettelijke taken en is aan een maximumbedrag van € 3,6 miljoen gebonden. De reserve nevenactiviteiten bedroeg ultimo 2022 € 0,0 miljoen (2021: € 0,0 miljoen).

Daarnaast is onder het vermogen een wettelijke reserve opgenomen. Deze reserve is op grond van wettelijke bepalingen gevormd ten behoeve van de zelfontwikkelde software. De wettelijke reserve bedroeg ultimo 2022 € 11,5 miljoen (2021: € 12,8 miljoen).

In 2021 zijn er drie bestemmingsreserves gevormd voor kwaliteitsverbetering BES, Kadastrale Kaart Next en Positivering. Het betreft een deel van het eigen vermogen dat is 'geormerkt' voor een specifiek doel. De bestemmingsreserve BES is bedoeld om de kwaliteit van de dienstverlening op de BES-eilanden te verhogen met als doel de uitvoering van de wettelijke taken verder te optimaliseren en professionaliseren. De bestemmingsreserve Kadastrale Kaart Next is bedoeld voor het realiseren van het programma Kadastrale Kaart Next waarmee de rechtszekerheid verbeterd wordt. De bestemmingsreserve Positivering is bedoeld voor diverse projecten in het kader van positivering om beter inzicht in de rechtszekerheidssituatie te verkrijgen. Deze projecten kunnen uit deze reserves worden gefinancierd los van de conjuncturele ontwikkelingen. De middelen blijven daarmee binnen de strategische eenheid Inwinning en registratie. In 2022 is een kleiner bedrag dan verwacht aangewend van de bestemmingsreserves als gevolg van vertragingen in de projecten. In het MBP 2023-2027 zijn de bestemmingsreserves herijkt en hebben een aantal kleine dotaties plaatsgevonden (totaal € 2,0 miljoen). Ultimo 2022 bedroegen de bestemmingsreserves € 41,3 miljoen voor de jaren 2023 tot en met 2027 (2021: € 41,0 miljoen).

Het normvermogen, bestaand uit de structurele reserve en de conjuncturele reserve, bedroeg ultimo 2022 € 99,5 miljoen. Het eigen vermogen exclusief de wettelijke reserve, de bestemmingsreserves en de reserve nevenactiviteiten resulteerde in een surplus van € 4,7 miljoen ten opzichte van het normvermogen. Zie ook Vooruitzichten hieronder over dit surplus.

Liquide middelen

Op basis van de liquiditeitsprognose, de renteontwikkelingen en de rentevisie wordt maandelijks beoordeeld of overtollige gelden op deposito's bij het ministerie van Financiën kunnen worden gezet. De looptijden worden daarbij afgestemd op de liquiditeitsbehoefte. De liquiditeit is in 2022 licht afgenomen. Het werkkapitaal is licht afgenomen van € 120,1 miljoen naar € 118,3 miljoen. In 2022 is het weer rendabel geworden om deposito's aan te gaan. Derhalve is in november 2022 een 9 maands deposito aangegaan als onderdeel van het schatkistbankieren bij ministerie van Financiën ter waarde van € 150 miljoen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit is gelijk gebleven op 47,9% (verhouding eigen vermogen ten opzichte van totaal vermogen).

Investeringsen

De investeringen in 2022 bedroegen € 6,0 miljoen ten opzichte van € 10,0 miljoen in 2021. Hiervan is € 2,4 miljoen geïnvesteerd in software en licenties en € 3,5 miljoen in materiële vaste activa. Het voorgenomen investeringsniveau voor 2022 bedroeg € 9,1 miljoen. Hoofdzakelijk de investeringen in geodetische apparatuur zijn achtergebleven op de begroting door lagere prijzen na de twee afgeronde aanbestedingsprocedures in 2022 en door investeringen die niet nodig zijn gebleken.

Tariefontwikkeling

Per 1 januari 2022 zijn de tarieven verlaagd met een algemene tariefverlaging van 5% met uitzondering van de BAG-tarieven, KLIC-tarieven en de kwartiertarieven die gelden voor archief-, advies- en maatwerk. Het tarief voor KLIC-meldingen was halverwege 2021 al verlaagd. Daarnaast zijn er enkele aanpassingen gedaan in de tariefstructuur zonder gevolgen voor de tariefhoogte.

Vooruitzichten

Het eigen vermogen is in 2022 afgenomen. In 2022 is het surplus ten opzichte van het normvermogen afgenomen met € 2,1 miljoen (van € 6,8 miljoen naar € 4,7 miljoen met name als gevolg van het negatieve resultaat over 2022).

Voor 2023 en de jaren daarna verwachten we een daling van het werkaanbod. Per 1 januari 2023 is geen sprake van tariefswijziging met uitzondering van een verlaging van het KLIC tarief en een aantal inhoudelijke aanpassingen.

In het Meerjarenbeleidsplan 2023-2027 is voorzien, dat met name vanwege een dalend aanbod de jaarlijkse resultaten gedurende de planperiode negatief zullen zijn. Herstel ligt gedurende de planperiode niet in de rede, zodat het surplus in het eigen vermogen en de conjuncturele reserve worden aangesproken. Uit een nadere analyse blijkt dat met deze delen van het eigen vermogen het verlies in 2023 voldoende kan worden opgevangen zelfs in het scenario, dat het conjunctuurgevoelige deel van het aanbod met nog 20% terugloopt ten opzichte van de huidige inzichten. De noodzaak van tariefwijzigingen wordt in 2023 opnieuw bezien op basis van de meerjarenraming en vermogenspositie. Als de huidige economische ontwikkelingen doorzetten ligt een tariefverhoging in 2024 voor de hand.

Het investeringsniveau voor 2023 van immateriële en materiële vaste activa bedraagt naar verwachting € 10,3 miljoen.

1.13 Verantwoording en toezicht

Bedrijfsvoeringsmededeling raad van bestuur

Als raad van bestuur zijn we verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering van het Kadaster. Deze verantwoordelijkheid heeft betrekking op alle bedrijfsprocessen die nodig zijn om de organisatiedoelstellingen te kunnen sturen, beheersen, toezicht houden en realiseren. In het 'in control statement', zoals hieronder opgenomen, leggen we verantwoording af over de interne besturing, effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering van het Kadaster. Deze verklaring onderbouwt het Kadaster met informatie uit zijn managementcontrolsysteem. Dit systeem ondersteunt het management om de organisatie naar haar doelen te leiden. De opzet en werking van dit systeem worden periodiek geëvalueerd.

Managementcontrolsysteem

Strategisch planningsproces

Op basis van onze missie, visie en ambities stellen wij periodiek onze strategie bij. De ambities vertalen we naar strategische doelstellingen in het meerjarenbeleidsplan (MBP); dit MBP actualiseren we jaarlijks. De strategische MBP-doelstellingen vertalen we naar acties per jaar in een Integraal Uitvoeringsplan (IUP). Deze acties vormen het uitgangspunt voor de jaarplannen per directie. De voortgang op de acties in de jaarplannen bespreken we elk kwartaal met de directeuren.

In de reguliere planning- en controlcyclus bespreken wij ook de uitkomsten van productiecijfers, kwaliteitsmetingen, de ontwikkeling van overige prestatie-indicatoren, de resultaten van risicoanalyses en die van in- en externe audits. Op deze manier kijken we breder dan naar alleen de financiële uitkomsten van onze

organisatie en nadrukkelijk ook naar de realisatie van de doelstellingen en de uitkomsten van kwalitatieve indicatoren en onderzoeken.

Dit proces rond ons managementcontrolsysteem hebben we ook in 2022 doorlopen.

Risicomanagement

Om de continuïteit van onze dienstverlening te bewaken moeten we op tijd risico's signaleren en ze effectief kunnen beheersen. In 2022 hebben we een, specifiek op het Kadaster gericht, risico-universum ontwikkeld.

Het risico-universum draagt bij aan het creëren van een gemeenschappelijke taal, duidt de samenhang tussen risico's en geeft inzicht. De drie belangrijkste bedrijfsrisico's die we hebben vastgesteld zijn:

- **Informatiebeveiliging:** Door een niet goed functionerend systeem van informatiebeveiliging in combinatie met de zich continu ontwikkelende dreiging van cybercrime, ontstaat de kans op ongewenste kennisname, ongeautoriseerde toegang of mutatie van onze data en informatie door onbevoegden. Dit kan leiden tot discontinuïteit van de dienstverlening van het Kadaster.
- **Data interpretatie:** Doordat een verkeerde interpretatie van data naar informatie (de transitie) plaatsvindt, bestaat de kans dat er onjuiste informatie/duiding worden gegeven, wat kan leiden tot problemen in de uitvoering van onze taken.
- **Kwantiteit en kwaliteit medewerkers:** Doordat het huidige of toekomstige kwalitatieve niveau van medewerkers onvoldoende aansluit bij het gevraagde niveau ontstaat de kans dat medewerkers niet beschikken over de juiste kennis en competenties; dit kan leiden tot discontinuïteit van de dienstverlening van het Kadaster. Ook leidt de huidige krapte op de arbeidsmarkt in combinatie met vergrijzing tot de opgave om voldoende kwalitatief personeel aan te trekken en te behouden.

Aan deze bedrijfsrisico's is een risico-eigenaar gekoppeld op directeursniveau. Deze hebben de opdracht gekregen het risico te mitigeren. De wijze waarop ze dat doen is vastgelegd in zogenaamde beheersplannen.

Over de voortgang van de realisatie van de beheersmaatregelen rapporteren zij elk kwartaal. De overige risico's uit het risico-universum worden gevolgd via Governance, Risk en Control (GRC)-tooling.

Fraude en Integriteit

Het Kadaster wil een organisatie zijn waar we op een transparante, eerlijke en respectvolle manier met elkaar en met de klant omgaan. De basisbeginselen hiervoor zijn uitgewerkt in een gedragscode met spelregels voor alle medewerkers en draagt bij aan een veilige en respectvolle werkomgeving. Daarnaast is er een meldpunt ingericht voor medewerkers die in aanraking zijn gekomen met niet-integer gedrag en hierover een formele klacht willen indienen. Dit kunnen zaken zoals het vermoeden van een misstand (klokkenluidersregeling) of ongewenste omgangsvormen.

Om fraude en integriteitsrisico's te voorkomen heeft het Kadaster een uitgebreid instrumentarium ingericht waaronder een financial control framework. En jaarlijks wordt een Fraude en Integriteits-risicoanalyse (FIRA) uitgevoerd. De FIRA heeft als doel het identificeren en inschatten van de (financiële) risico's die het gevolg zijn van fraude, om vervolgens te kunnen bepalen of de beheersing van deze risico's afdoende is. Het Kadaster hanteert een nultolerantie op het gebied van fraude. In de FIRA 2022 is de focus gelegd op de aandachtsgebieden inkoop, betaalorganisatie en managementoverride. Deze aandachtsgebieden worden als het meest fraudegevoelig gezien, ook in 2022. De directies waarbinnen de risico's manifesteren, zorgen voor aanvullende beheersmaatregelen of het aanscherpen van bestaande maatregelen.

In control statement

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor de opzet en de werking van de op het Kadaster toegesneden interne risicobeheersings- en controlesystemen. Deze systemen zijn ingericht om significante risico's te beheersen en om de realisatie van doelstellingen te waarborgen.

De raad van bestuur is zich ervan bewust dat risicobeheersings- en controlesystemen, hoe uitgebreid ook, geen absolute zekerheid bieden tegen het niet-realiseren van deze doelstellingen en evenmin dat alle onjuistheden van materieel belang, verlies, fraude en overtredingen van wetten en regels geheel kunnen worden voorkomen. Het beleid van het Kadaster blijft gericht op het continu toetsen en verbeteren van de interne risicobeheersings- en controlesystemen om de betrouwbaarheid en effectiviteit van de dienstverlening te optimaliseren.

Naar de mening van de raad van bestuur hebben de risicobeheersings- en controlesystemen zowel ten aanzien van de in het verslagjaar te bereiken doelstellingen als ten aanzien van de financiële verslaggevingsrisico's naar behoren gewerkt. Ze geven een redelijke mate van zekerheid over het 'in control' zijn van de organisatie, het adequaat realiseren van de doelstellingen en niet van toepassing zijnde onjuistheden van materieel belang in de financiële verslaggeving van het lopende jaar.

Apeldoorn, 14 maart 2023
raad van bestuur Kadaster
Mr. F.L.V.P.L. Tierolff
drs. C.W. Smelik

Bericht van de raad van toezicht

De raad van toezicht (RvT) oefent onafhankelijk van bestuur en minister toezicht uit. De RvT heeft een interne toezichtsfunctie en is daarbij gericht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken bij het Kadaster. De RvT richt zich bij de vervulling van de taak naar het belang van het Kadaster en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van de bij het Kadaster betrokkenen af (Ministeriële regeling, artikel 3). Gedurende 2022 heeft de RvT een veelheid aan onderwerpen besproken. De belangrijkste daarvan worden hieronder genoemd.

Politiek-bestuurlijke ontwikkelingen

Op 10 januari 2022 is de heer H.M. de Jonge benoemd tot minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Hij heeft hierbij het Kadaster in zijn portefeuille. De voorzitter heeft met de minister een kennismakingsgesprek gevoerd.

De heer M.R. de Boer is op 13 juni 2022 benoemd als plaatsvervangend secretaris-generaal (pSG) bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De pSG is ondermeer belast met de bedrijfsvoering van het ministerie en is de (gedelegeerd) eigenaar van het Kadaster. Met het ministerie vindt jaarlijks tweemaal bestuurlijk overleg plaatst waarbij ook de RvT aanwezig is.

Met ingang van 15 november 2022 is drs. Cora W. Smelik lid raad van bestuur (RvB) tevens plaatsvervangend voorzitter van het Kadaster. Zij volgt hiermee Marjolein Jansen op die per 1 september 2022 is benoemd tot programma-directeur-generaal RO en Omgevingswet.

De RvT is in 2022 nader in gesprek gegaan met de raad van bestuur over het eindrapport wettelijke evaluatie 2020, waaruit blijkt dat het Kadaster het de afgelopen vijf jaar goed gedaan heeft.

Strategie en strategische projecten

De RvT heeft met de RvB uitgebreid gesproken over de rol van het Kadaster bij de invoering van de Omgevingswet en het bijbehorende digitale stelsel. Er is gesproken over de rol van Tactisch Beheerorganisatie (TBO), de governance van de TBO, de borging van de TBO rol van het Kadaster voor de periode tot inwerkingtreding en de langere termijn, de rol van het Kadaster als Operationeel beheerder (OBO) en de positionering van de TBO ten opzichte van de OBO. De ontwikkelingen rondom de TBO zijn door de RvT nauwgezet gevolgd en besproken. De RvT heeft hierbij de RvB geadviseerd en overwegingen meegegeven met name gericht op uitvoerbaarheid en bestuurbaarheid van het nieuwe stelsel.

Het project Kadastrale Kaart Next staat op de bedrijfsdashboard en heeft onze extra aandacht. De RvT heeft bovendien met de RvB gesproken over de BES-eilanden en cyber security.

Als vervolg op de strategiesessie van vorig jaar en de aanbevelingen uit het eindrapport wettelijke evaluatie is de RvT nader in gesprek gegaan met de RvB over het onderwerp 'transparantie, kostenstructuur, stuurbaarheid' en governance'. Ten aanzien van het eerste onderwerp is ondermeer een verdiepend gesprek gevoerd over de vertaling van de kostenallocatie naar besturing. De bespreking van het onderwerp 'Governance' heeft zich gericht op de aanbeveling uit de wettelijke evaluatie om meer eenduidigheid en eenvoud aan te brengen in de brede governance. De governance is verder geüpdatet en in dit kader is een professionaliseringsslag gemaakt in de benoeming van de externe accountant.

In de septembervergadering is afgesproken dat het WaU traject (Werken aan Uitvoering) wordt toegevoegd aan de te bespreken strategische projecten.

De RvT heeft, voorafgaand aan accordering door de minister, verklaard geen bedenkingen te hebben tegen deelname aan de stichting beheer afspraken kader Zorgeloos Vastgoed. Ook heeft de RvT ingestemd met het Audit reglement 2022.

In het kader van de Strategische verkenning Horizon 2032 heeft de RvT gesproken over ontwikkelingen in de omgeving, wat dit doet met het Kadaster en hoe de dienstverlening daarop gericht kan worden.

Verantwoording en Meerjarenbeleidsplan

In de maartvergadering zijn de jaarstukken 2021 behandeld. Nadat de stukken zijn toegelicht heeft een uitgebreide bespreking met de RvB en de accountant plaatsgevonden. Hierbij is gerefereerd aan de vergadering van de auditcommissie waarin meer in het bijzonder is gesproken over de administratie en verwerking van de pensioenafdrachten. Ook heeft de RvT aandacht gevraagd voor ontwikkelingen op het gebied van relevante wet- en regelgeving voor publieke dienstverleners in relatie tot het Kadaster. Door de auditcommissie, de RvT en de externe accountant is aandacht gevraagd voor versterking op het gebied van assurance van registers en versterking van de rol van Finance en Control.

De RvT heeft met de RvB in de septembervergadering gesproken over de financiële doorberekening van de plannen en doelstellingen die zijn verwoord in het Meerjarenbeleidsplan 2022-2026 en meer in het bijzonder over de begroting en de tariefvoorstellen 2023. De RvT heeft dit onderwerp besproken met de RvB en vragen gesteld over o.a. het zichtbaar maken van de aansluiting van 2022 met 2023-2027, de krapte op de arbeidsmarkt en de presentatie van de ontwikkeling van het resultaat. Verder is er stilgestaan bij de bespreking van het Meerjarenbeleidsplan in de vergadering van de Gebruikersraad. De RvT heeft, de Gebruikersraad gehoord hebbende, ingestemd met het Meerjarenbeleidsplan 2023-2027, de begroting en de tariefvoorstellen 2023.

De RvT heeft verder ook aandacht besteed aan het normvermogen, de reserves en de inzet van kapitaal.

De RvT heeft ingestemd met het bestuursverslag en de jaarrekening. De RvB heeft vervolgens besloten tot vaststelling hiervan.

Bedrijfsvoering

Ook dit jaar heeft de RvT in zijn vergaderingen met de RvB stil gestaan bij de stand van zaken binnen de organisatie naar aanleiding van het coronavirus. Verder heeft de RvT met de RvB gesproken over de financiële stand van zaken en de belangrijkste risico's en bijbehorende mitigerende maatregelen. De RvT heeft ontwikkelingen bij het Kadaster op het gebied van cyber security en continuïteit in bijzonder aan de orde gesteld en regelmatig besproken. De RvT constateert voortgang op het gebied van cyber security en continuïteit en blijft de aandacht hierop richten. Ook de accountant heeft signaleerd dat er grote stappen zijn gezet. De RvT heeft met de RvB onder andere gesproken over de lopende acties, de prioriteiten en de kwantiteit en skills van medewerkers.

De RvT heeft met de RvB afgesproken dat, naar aanleiding van maatschappelijke ontwikkelingen, er in de organisatie specifiek aandacht besteed zal worden aan het onderwerp "grensoverschrijdend gedrag".

Auditcommissie

De auditcommissie heeft in 2022 vijf reguliere vergaderingen gehad. Aan het begin van het jaar zijn in aanwezigheid van de accountant de jaarstukken 2021 besproken. Daarnaast is in de reguliere vergadering van september het controleplan 2022 KPMG besproken met de accountant. Audit en risk zijn losgemaakt van elkaar en verder geprofessionaliseerd.

In iedere reguliere vergadering is de financiële stand van zaken van dat moment besproken met onder meer aandacht voor de geplande investeringen, (monitoring van) de formatie en het werkaanbod.

Ieder kwartaal bespreekt de auditcommissie de risk rapportage waarbij de voortgang op de beheersing van de strategische risico's aan de orde komt. Hierbij komt ook de voortgang op de afhandeling van de bevindingen en aanbevelingen aan de orde. Over een aantal risico gerelateerde onderwerpen is nader gesproken. Ook bespreekt de auditcommissie ieder kwartaal de audit rapportage en heeft de auditcommissie de RvT geadviseerd het audit reglement 2022 goed te keuren. De auditcommissie en RvT hebben aangegeven verdere verbeteringen in de Risk-rapportages te verwachten.

Ook is de fraude- en integriteitsrisicoanalyse besproken en is stil gestaan bij het onderwerp Environmental, Social & Governance.

Tijdens deze vergaderingen wordt ook de project rapportage besproken. De auditcommissie heeft hierbij aandacht voor IT en risicobeheersing en is er in het bijzonder aandacht voor de beheersing van grote IT-projecten.

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie heeft, naast de met de leden van de RvB gevoerde jaargesprekken, eenmaal vergaderd. Hierin is onder meer gesproken over de werkwijze van de commissie en de doorontwikkeling van de managementreview binnen het Kadaster. Daarnaast heeft de remuneratiecommissie samen met de gehele RvT de procedure begeleid die tot benoeming van Cora Smelik leidde.

Overleg met gebruikersraad en ondernemingsraad

Een van de leden van de RvT was aanwezig bij de vergadering van de gebruikersraad, waarin onder meer is gesproken over het Meerjarenbeleidsplan 2023-2027 en de tariefvoorstellen 2023. De RvT heeft in zijn jaarlijks overleg met de OR gesproken over onder meer de krapte op de arbeidsmarkt, hybride werken en de werkdruk. Verder was het RvT-lid met personele zaken in de portefeuille aanwezig bij een overlegvergadering van de OR.

Naar aanleiding van de evaluatie van de gebruikersraad hebben de voorzitters van de Gebruikersraad, RvT en RvB in het kader van good governance gesproken over het reglement van de Gebruikersraad en de samenstelling, ook gelet op de maatschappelijke taak en verdere professionalisering van het Kadaster.

Functioneren RvT

De RvT heeft vijf reguliere overleggen gehad met de RvB en een informeel overleg. Regulier spreken beide voorzitters elkaar en hadden individuele leden bilateraal overleg met RvB leden.

De RvT heeft de uitkomsten van de zelfevaluatie onder begeleiding van een externe besproken. Deze evaluatie is ook besproken met het bestuur. De RvT en de RvB zijn beiden van mening dat sprake is van een verdere

professionalisering, zowel binnen de RvT en de RvB als in de relatie tussen beiden. Verder volgt o.a. uit de evaluatie dat de RvT de relatie met de gebruikersraad wil versterken.

Samenstelling RvT

Mevrouw L. Griffith is met ingang van 1 juli 2022 lid raad van toezicht bij het Kadaster. Ze is benoemd voor een periode van vier jaar. Zij volgt hiermee mevrouw Stam op die, na een periode van acht jaar wegens het bereiken van de maximale termijn, haar taken voor de raad van toezicht neerlegt. Mevrouw Griffith is tevens voorzitter van de benoeming- en remuneratiecommissie en eerste contactpersoon voor de ondernemingsraad van het Kadaster. De RvT en RvB zijn verheugd met de komst van Laetitia Griffith die een brede bestuurlijke ervaring heeft en ervaring in het toezicht.

Gedurende 2022 heeft mevrouw N. Hooijmeijer stage gelopen bij de Raad van Toezicht. De voorzitter van de Raad van Toezicht heeft haar begeleid.

Per 1 december is mevrouw T. Voorbraak-Stolwijk, secretaris RvT, vanwege een nieuwe functie uit dienst gegaan bij het Kadaster. De RvT is haar veel dank verschuldigd voor de goede ondersteuning van de Raad. In de opvolging wordt voorzien.

Dankwoord

Ten slotte wilt de RvT graag alle medewerkers van het Kadaster bedanken voor hun inzet het afgelopen jaar en spreekt zijn waardering uit naar hen. Medewerkers konden elkaar gelukkig weer meer ontmoeten. Op kantoor en tijdens de Kadasterdagen in juni. Gezamenlijk zoekend naar een nieuwe balans in het hybride werken hebben we ervoor gezorgd dat de dienstverlening door kan gaan en de rechtszekerheid blijft geborgd.

De RvT is ook de leden van de OR en de leden van de Gebruikersraad zeer erkentelijk voor hun inzet het afgelopen jaar.

Apeldoorn, 14 maart 2023

Raad van toezicht

De heer drs. Wim J. Kuijken, voorzitter

Mevrouw drs. Miriam R. van Dongen

De heer ir. Peter C. Molengraaf,

MBA Mevrouw drs. Esther Agricola

Mevrouw mr. Laetitia J. Griffith

Verslag gebruikersraad

Het Kadaster kan zijn maatschappelijke rol alleen optimaal invullen als het een goed beeld heeft van de wensen en verwachtingen over dienstverlening en ontwikkeling die leven bij partners en klanten. De gebruikersraad levert daaraan een belangrijke bijdrage. In de gebruikersraad overleggen belangrijke gebruikersgroepen van het Kadaster met de raad van bestuur over zaken die gebruikers raken, zoals de kwaliteit en doelmatigheid van de dienstverlening, het meerjarenbeleid, de tarieven en externe ontwikkelingen. Het overleg levert een bijdrage aan het blijvend ontwikkelen van het Kadaster als moderne, efficiënte en klantgerichte uitvoeringsorganisatie. Naast deze formeel vastgelegde adviserende rol vervult de gebruikersraad ook een functie als platform voor discussie over belangrijke strategische ontwikkelingen.

Organisatie gebruikersraad

Na een periode van ruim twee jaar online vergaderen, is de gebruikersraad vanaf september weer fysiek bij elkaar gekomen. In 2022 hebben vier vergaderingen plaatsgevonden; twee online en twee op kantoor De Grift in Apeldoorn. De bijeenkomsten kenden een goede (online) deelname en kenmerkten zich door een actieve en constructieve interactie tussen de leden en raad van bestuur en de leden onderling. Naast de reguliere vergaderingen zijn er ook verschillende bilaterale contacten tussen leden van de gebruikersraad en het Kadaster geweest. Ook was een vertegenwoordiging aanwezig bij de Kadasterdagen halverwege het jaar.

In 2022 is de vertegenwoordiging vanuit de provincies (IPO) en de gemeenten (VNG) vacant gekomen. Doelstelling is nieuwe vertegenwoordiging vanuit deze belangrijke gebruikersgroepen in de eerste helft van 2023 in te vullen.

Ook heeft de gebruikersraad kennis gemaakt met Cora Smelik, nieuw lid van de raad van bestuur.

Reguliere en centrale onderwerpen

Jaarverslag 2021

In de vergadering van februari is het jaarverslag over 2021 besproken. De gebruikersraad was akkoord met het verslag en de genoemde ambities en geleverde dienstverlening. Belangstelling blijft bestaan voor inzicht in de kostprijs- en ramingsmodellen alsmede de bestemmingsreserve en de kwaliteit van de dienstverlening. Ook onderwerpen als informatieveiligheid, werkaanbod en sensorenregistratie werden genoemd.

Meerjarenbeleidsplan 2023-2027 en tarievenvoorstel 2023

In de vergadering van september is het Meerjarenbeleidsplan 2023-2027 besproken. Bij dit overleg was de voorzitter van de raad van toezicht aanwezig. De gebruikersraad heeft met belangstelling kennis genomen van het MBP en de genoemde ambities en stemt in met de tarifiering, die geen generieke verhoging voor 2023 kent. De nieuwe online opzet van het MBP draagt bij aan toegankelijkheid en leesbaarheid. Onderwerpen als realisme in werkaanbod, inclusiviteit en samenwerking worden genoemd. Ten aanzien van tarifiering staat transparantie centraal; dat vraagt om voorspelbaarheid en stabiliteit. In aanvulling op het gebruikte ramingsmodel vertrouwt de gebruikersraad erop dat het bestuur blijft anticiperen op relevante ontwikkelingen. De gebruikersraad heeft positief geadviseerd op het MBP en het tarievenvoorstel 2023.

Strategische verkenning Horizon 2032

Eén van de twee online meetings had als thema de strategische verkenning Horizon 2032. Tijdens deze bijeenkomst hebben de leden hun inzichten gedeeld over hoe zij de toekomst zien in 2032. Daarbij werd

benadrukt dat het Kadaster de waarden van betrouwbaarheid (zekerheid) en onafhankelijkheid blijft waarborgen. Beeld is ook dat Kadaster meer zal registreren. Ontsluiten en valideren zijn daarbij belangrijke activiteiten. Het bieden van vertrouwen is en blijft een kerntaak van het Kadaster evenals de opdracht dat efficiënt en effectief te doen.

Ontwikkelingen in de verkenning zijn eind 2022 gedeeld met de gebruikersraad die daarbij ook suggesties heeft aangedragen voor het vervolg.

Zelfevaluatie gebruikersraad

In 2022 heeft de gebruikersraad de zelfevaluatie afgerond. Conclusies en aanbevelingen zijn besproken. Daarbij kwam als algemeen beeld naar voren dat de gebruikersraad actief betrokken is bij de door het Kadaster gestelde ambities. De actieve inbreng in het Horizon 2032 traject en de daarbij behorende bespreking past hierin. Ook de effectieve vertegenwoordiging van gebruikersgroepen die de diensten van het Kadaster afnemen is van belang. Strategisch advies staat daarbij centraal. In relatie tot deze zelfevaluatie is aangekondigd dat het reglement van de gebruikersraad in 2023 zal worden herzien.

Ontwikkeling, stand van zaken Basisregistraties Kadaster en Topografie

In 2022 heeft de voorzitter van de gebruikersraad kennis gemaakt met de nieuwe voorzitter van het gebruikersoverleg Basisregistratie Kadaster. Afgesproken is om elkaar actief te blijven informeren over ontwikkelingen die beide overleggen kunnen beïnvloeden. Een nadere kennismaking met de voorzitter van het gebruikersoverleg Basisregistratie Topografie staat in 2023 gepland.

Bijzondere thema's 2022

Gedurende het jaar zijn via presentaties en discussies, diverse actuele thema's aan de orde geweest.

- Kadastrale Kaart Next

In 2022 zijn de ontwikkelingen en de processtappen rondom de Kadastrale Kaart Next aan de orde gekomen. De gebruikersraad is geïnteresseerd in het vervolg van dit belangrijke traject en vraagt aandacht voor de samenwerking, het proces en de communicatie van het traject.

- Geodataplein

Een laagdrempelige, toegankelijke omgeving te realiseren passend in de ambitie "geo-informatie voor iedereen", staat centraal bij het geodataplein. Het gebruikersperspectief speelt daarbij een belangrijke rol. De gebruikersraad heeft kennis genomen van de ontwikkelingen en blijft geïnteresseerd in de vervolgstappen.

- Datastrategie

Als vervolgstap in de ontwikkeling van het Kadaster is de datastrategie een belangrijke pijler. In de gebruikersraad is naast de maatschappelijke waarde van een datastrategie, aandacht gevraagd voor risico's en informatiebeveiliging.

- Overige ontwikkelingen

De gebruikersraad heeft zich ook laten informeren over ontwikkelingen op het gebied van de Omgevingswet en het bijbehorende digitale stelsel, de vastgoedmarkt, de dienstverlening, de organisatie ontwikkeling, de generieke digitale infrastructuur, e-herkenning, maatschappelijke ontwikkelingen, de basisregistratie grootschalige topografie en de BES-eilanden. In 2023 wordt deze lijn voortgezet; de gebruikersraad is geïnteresseerd in deze ontwikkelingen en blijft graag op de hoogte van initiatieven en activiteiten.

Samenvattend kijkt de gebruikersraad terug op 2022 als een jaar van hoop; het weer fysiek kunnen vergaderen is een belangrijke stap naar optimale verbinding en samenwerking tussen de leden. Dat laat onverlet dat de

gebruikersraad prima in staat is geweest vergaderingen online effectief te laten verlopen en de taken goed uit te voeren. Graag spreekt de gebruikersraad blijk van waardering uit naar alle medewerkers van het Kadaster die ook dit jaar weer de dienstverlening op hoog niveau wisten te handhaven.

Apeldoorn, 7 februari 2023

Mw. J. Eugster-van Bergeijk, voorzitter

Verslag ondernemingsraad

Algemeen

De OR is sinds november 2021 in de huidige vorm werkzaam. De OR kent 10 leden, 3 daarvan vormen het Dagelijks Bestuur (DB) bestaande uit een voorzitter, een vicevoorzitter en een secretaris.

Medezeggenschap dagelijkse gang van zaken

Voor ieder dossier is een 'kartrekker' beschikbaar. Een kartrekker stelt een OR-werkgroep, bestaande uit OR-leden en, indien gewenst, specialisten uit de organisatie, samen. De verschillende OR-werkgroepen verdiepen zich inhoudelijk in een dossier en adviseren de gehele OR. Daar waar nodig huren de werkgroepen externe expertise in.

Omdat de OR niet in de gelegenheid is om Kadaster-breed op inhoud met iedereen te sparren, maakt hij gebruik van directiewerkgroepen. In het bijzijn van een OR-lid overleggen de leden van een directiewerkgroep met de betreffende directeur(en). Zaken die directie overstijgend zijn, neemt het betreffende OR-lid mee naar zijn eigen overleg.

Geheel 2022 is een werkgroep voor de directies BOI en ODR actief. Gedurende 2022 komt daar een werkgroep voor de directie DGV bij. Voor de relatief kleine directies B&S, F&C en P&O geldt dat deze vorm van medezeggenschap nog niet is ingericht.

Flexkrachten worden vertegenwoordigd door een flexwerkgroep. Deze werkgroep overlegt geheel 2022 met de OR-werkgroep 'inhuur'. Voor een aantal leden geldt dat ze gedurende het jaar in dienst komen van het Kadaster. Instroom is er niet en we sluiten het jaar af met slechts één lid. In afwachting van de aanbesteding uitzendkrachten blazen we deze werkgroep in 2023 nieuw leven in.

Corona

Waar begin 2022 alle overleggen nog digitaal plaatsvinden, komt de OR, sinds de Corona maatregelen het toelaten, weer fysiek voor overleg bijeen. Dat geldt voor zijn eigen overleg én het overleg met de bestuurder.

Omdat medewerkers van het Kadaster sinds het versoepelen van de maatregelen deels op kantoor én deels thuis/elders (hybride) werken, vindt contact met de achterban wisselend digitaal en fysiek plaats. Hybride werken zorgt ervoor dat de 'wandelingen' matig gevuld zijn en dat heeft ook in 2022 tot gevolg dat signalen van de werkvloer ons minder makkelijk bereiken.

Overleggen

Naast de reguliere overleggen met de bestuurder overlegt de OR meerdere keren met het Georganiseerd overleg Arbeidsvoorwaardelijke Aangelegenheden Kadaster (Goaak) en de Directieraad (DR). Daarnaast vindt een overleg met de Raad van Toezicht (RvT) plaats.

Voor alle overleggen geldt dat er sprake was van een prettige, open sfeer.

Adviesaanvragen en instemmingsverzoeken

In 2022 ontvangt de OR meerdere adviesaanvragen en instemmingsverzoeken:

- **Regeling controle medewerkers**

Binnen de wettelijke grenzen mag het Kadaster zijn medewerkers controleren. Deze regeling beschrijft het algemene beleid.

Privacyverklaring

Herijking/uitbreiding van de huidige privacyverklaring.

Onderzoek Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Plan van aanpak om te komen tot een onderzoek naar psychosociale arbeidsbelasting bij de medewerkers van het Kadaster.

- RI&E buitendienstactiviteiten

Deel RI&E die betrekking heeft op de buitendienstactiviteiten van onze landmeters, topografen, scheepsbranders en huismeesters.

Eerder heeft de OR ingestemd met een plan van aanpak om te komen tot deze (deel) RI&E, nu is het daadwerkelijke plan van aanpak onderwerp van gesprek.

- Regeling Quality Monitoring KCC

Betreft een verdieping op de 'regeling controle medewerkers'. De regeling heeft betrekking op het (periodiek) observeren van medewerkers van het Klantcontactcenter tijdens klantcontacten.

- Aanbesteding uitzendkrachten

Formeel aanbestedingstraject voor uitzendkrachten van schaal 4 tot en met schaal 8.

De OR stemt in met de Regeling controle medewerkers, de Privacyverklaring en het onderzoek Psychosociale arbeidsbelasting (PSA).

De OR stemt niet in met de RI&E buitendienstactiviteiten (een nieuw instemmingsverzoek volgt) en de Regeling Quality Monitoring KCC (een aangepast plan volgt).

Informeel adviseert de OR positief op de Aanbesteding uitzendkrachten. De formele afhandeling schuift door naar 2023.

Tot slot

Vooruitlopend op een visie van de bestuurder steekt de OR, naast de advies- en instemming plichtige dossiers, in 2022 (veel) tijd in een visie Hybride werken. Hiervoor krijgt hij hulp van een extern adviseur, de leden van het Goak én de leden van de verschillende directiewerkgroepen. Het eindresultaat bespreken we in 2023 met de bestuurder.

Apeldoorn, januari 2023

Dagelijks Bestuur van de Ondernemingsraad in 2022

Martijn Walrave (voorzitter)

Mark Visser (vicevoorzitter)

Evie van Zeist (secretaris)

Publieke verantwoording en Code Goed Bestuur

We vinden het als zelfstandig bestuursorgaan belangrijk om onze manier van werken en besturen niet alleen transparant te verantwoorden naar de minister van BZK, maar juist ook naar onze klanten en gebruikers. Zo borgen we de zorgvuldigheid die de maatschappij van ons mag verwachten.

Werk aan Uitvoering

Werk aan Uitvoering (WaU) is een overheidsbreed programma ter verbetering van de publieke dienstverlening. Om beter aan te sluiten op de verwachtingen en behoeften van burgers en ondernemers. WaU kent zes handelingsperspectieven, ook wel sporen genaamd. Aan de hand daarvan wordt gekeken naar overheidsinstanties en hun functioneren.

In 2022 heeft het Kadaster op verzoek van de politiek aanvullend op het jaarverslag voor het eerst een 'knelpuntenbrief' uitgebracht, die samen met het jaarverslag 2021 de 'Stand van' voor het Kadaster weergaf. Deze brief bevatte vijf knelpunten die ervoor zorgen dat wij niet de maatschappelijke waarde kunnen leveren die we graag zouden willen leveren. De knelpunten uit onze brief zijn samen met de jaarverslagen en knelpuntenbrieven van andere uitvoeringsorganisaties gebruikt als input voor de Staat van de Uitvoering. De Staat van de Uitvoering is een rapport geschreven door ICTU waarin beschreven staat hoe het met de uitvoering in Nederland ervoor staat. Deze Staat is op 18 januari 2023 aangeboden aan de Tweede Kamer. Daarnaast heeft het ministerie van BZK in november 2022 een brief naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin de knelpunten van het Kadaster zijn meegenomen.

Code Goed Bestuur

Een andere manier waarop onze omgeving ons kan beoordelen, is door te kunnen zien hoe we invulling geven aan de Code Goed Bestuur Publieke Dienstverleners. Deze helpt om principes van goed publiek bestuur te vertalen naar onze organisatie. De code is afkomstig van de Handvestgroep Publiek Verantwoorden (HPV); het Kadaster was in 2000 een van de initiatiefnemers van de oprichting hiervan. Sinds 2015 hanteert de HPV een herijkte Code Goed Bestuur Uitvoeringsorganisaties. De Code werkt op basis van principes en sluit aan bij het normenkader financieel beheer en toezicht van het ministerie van Financiën. Sinds 2018 werken de leden van de HPV, Rijksbrede Benchmarkgroep, Manifestgroep en Klein Lef samen in het Netwerk Publieke Dienstverleners.

In 2022 hebben we de principes uit de Code als volgt toegepast:

Principes van dialoog

De dialoog met stakeholders en gebruikers is voor het Kadaster een van de basispijlers van werken. Ook in 2022 hebben we nauw contact onderhouden met klanten op verschillende niveaus en onze gebruikersraad. In 2022 zijn we gestart met een strategische verkenning 'Horizon 2032'. Daarvoor hebben we ook gesproken met een brede groep stakeholders. Op deze manier verwerken wij de belangen van onze omgeving in ons beleid, in onze producten en dienstverlening.

Principes van bestuur

De werkwijze van het bestuur in 2022 is opgenomen in de bedrijfsvoeringsmededeling van het bestuur in dit jaarverslag. Relevante informatie over de leden van het bestuur is verwoord in de bijlage Personalia. Ook op onze website is actuele informatie opgenomen over het bestuur van het Kadaster. De actuele klachtenregeling is beschikbaar via onze website. In het jaarverslag leggen we verantwoording af over de klachten zoals ontvangen in het verslagjaar 2022.

Principes van tegenkracht

In de Code is het begrip tegenkracht opgenomen; het gaat hierbij om de wettelijke inrichting van overlegstructuren voor toezicht op de keuzes en acties van het bestuur. Binnen het Kadaster is tegenkracht vormgegeven door drie officiële organen: de raad van toezicht (RvT), de ondernemingsraad (OR) en de gebruikersraad (GR). Elk orgaan kent zijn eigen agenda, bezetting en verankering in wetgeving. Van elk van hen is in dit jaarverslag een bericht opgenomen over het verslagjaar 2022.

Principes van beheersen

Het Kadaster volgt de Code-principes voor verslaglegging en financieel beheer. Daarnaast is 'in control zijn' een belangrijk element voor het bestuur. Het in-control-statement van het bestuur in dit jaarverslag is een uiting daarvan.

Principes van verantwoorden

De jaarlijkse verantwoording vindt plaats via het jaarverslag. Het Kadaster gebruikt het jaarverslag als verantwoordingsmiddel voor alle stakeholders en voldoet daarmee ook aan de relevante bepalingen voor jaarverslaglegging. Daarnaast informeren wij het ministerie van BZK, als eigenaar en belangrijkste opdrachtgever van het Kadaster, elk kwartaal met een rapportage over de voortgang op de doelstellingen in ons meerjarenbeleidsplan en mogelijke knelpunten. Bij het Kadaster wordt de accountant aangewezen door de RvB, overeenkomstig de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen. De accountant is elk jaar aanwezig bij het gesprek tussen RvT en RvB over de jaarstukken; in het begin van 2023 vond dat plaats rond de jaarstukken van 2022. In 2022 heeft het ministerie van BZK, in nauw overleg, de ministeriële Regeling sturing van en toezicht op het Kadaster geactualiseerd. Onderdeel hiervan is een aanpassing van het accountantsprotocol.

Principes van naleving en monitoring

Met dit jaarverslag en informatie op onze website voldoet het Kadaster aan de informatiebehoefte zoals verwoord in de Code. De governance met het ministerie van BZK, RvT, GR en contacten met klanten komen tegemoet aan de doelstelling van de Code.

2 Jaarrekening

2.1 Balans per 31 december 2022

Na bestemming van het resultaat.

Activa

In miljoenen euro's.

		31 december 2022	31 december 2021
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	13,1	14,8
Materiële vaste activa	2		
- Bedrijfsgebouwen en –terreinen		24,6	26,3
- Andere vaste bedrijfsmiddelen		12,1	13,5
- Materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetaald		0,7	0,9
		<hr/> 37,4	<hr/> 40,7
Financiële vaste activa	3	3,3	3,3
		<hr/>	<hr/>
Totaal vaste activa		53,8	58,8
Viottende activa			
Vorderingen	5		
- Debiteuren		20,8	21,7
- Overige vorderingen en overlopende activa		14,2	7,4
		<hr/> 35,0	<hr/> 29,1
Liquide middelen	6		
- Rekening-courant ministerie van Financiën		87,1	244,5
- Deposito's		150,0	0,0
- Banken		1,7	2,2
		<hr/> 238,8	<hr/> 246,7
Totaal viottende activa		<hr/> 273,8	<hr/> 275,8
Totaal activa		<hr/> 327,6	<hr/> 334,6

Passiva

In miljoenen euro's.

		31 december 2022	31 december 2021
Eigen vermogen	7	157,0	160,1
Voorzieningen	8		
- Mobiliteitsverplichtingen		5,4	7,3
- Uitgestelde beloningen betreffende ambtsjubilea		3,7	4,9
- Voorziening Seniorenregelingen		6,0	6,5
Totaal voorzieningen		15,1	18,7
Langlopende schulden	9	0,0	0,1
Kortlopende schulden en overlopende passiva	10		
- Crediteuren		3,1	5,5
- Belastingen en sociale premies		8,7	9,9
- Schulden ter zake van pensioenen		2,1	4,9
- Overige schulden en overlopende passiva		60,8	50,6
- Vooruitontvangen op verificatieposten		74,7	78,7
- Schulden aan derden		6,1	6,1
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva		155,5	155,7
Totaal passiva		327,6	334,6

2.2 Winst- en verliesrekening over 2022

In miljoenen euro's.

		2022	2021
Netto-omzet	11	307,2	333,8
Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf*		0,8	1,0
Wijziging in voorraden gereed product en onderhanden werk		0,1	- 0,1
Som der bedrijfsopbrengsten		308,1	334,7
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten		76,2	74,3
Lonen en salarissen*		123,8	111,3
Sociale lasten*		30,9	34,9
Afschrijvingen op (im-)materiële vaste activa		10,7	10,9
Overige waardeveranderingen van (im-)materiële vaste activa		0,0	0,0
Overige bedrijfskosten		72,7	63,2
Som der bedrijfslasten	12	314,3	294,6
Bedrijfsresultaat		- 6,2	40,1
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		3,5	0,0
Rentelasten en soortgelijke kosten		-0,1	0,0
	13	3,4	0,0
Resultaat voor belastingen		- 2,8	40,1
Vennootschapsbelasting	14	- 0,3	- 0,3
Resultaat na belastingen		- 3,1	39,8

* De posten "geactiveerde productie voor het eigen bedrijf" en "lonen en salarissen" zijn aangepast in de vergelijkende cijfers. Dit betreffen de kosten van eigen personeel gemaakt voor geactiveerde investeringsprojecten. De kosten zijn geactiveerd als immateriële vaste activa.

2.3 Kasstroomoverzicht over 2022

In miljoenen euro's.

		2022	2021
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat na belastingen		- 3,1	39,8
Aanpassingen voor:			
- afschrijvingen (en overige waardeveranderingen)	1+2	10,7	11,0
- mutatie voorzieningen	8	- 3,6	- 4,2
		<u>7,1</u>	<u>6,8</u>
Veranderingen in werkkapitaal:			
Mutatie vorderingen	5	- 5,9	- 1,0
Mutatie kortlopende schulden	10	- 0,2	14,5
Mutatie langlopende schulden		- 0,1	- 0,1
		<u>- 6,2</u>	<u>13,4</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		- 2,2	60,0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in immateriële vaste activa	1	- 2,4	- 3,7
Desinvesterings in immateriële vaste activa		0,0	0,0
Investerings in materiële vaste activa	2	- 3,5	- 6,3
Desinvesterings in materiële vaste activa		0,1	0,4
Investerings in financiële vaste activa	3	- 0,4	- 0,7
Desinvesterings in financiële vaste activa	3	0,5	0,6
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		<u>- 5,7</u>	<u>- 9,7</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		0,0	0,0
Mutatie liquide middelen			
		<u>- 7,9</u>	<u>50,3</u>
Liquide middelen begin boekjaar	6	246,7	196,4
Liquide middelen ultimo boekjaar	6	<u>238,8</u>	<u>246,7</u>
		<u>- 7,9</u>	<u>50,3</u>

2.4 Toelichting behorende bij de jaarrekening 2022

Algemeen

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2022, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2022. Dienst voor het Kadaster en de openbare registers (hierna: Kadaster), gevestigd te Apeldoorn en geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 08215619, is een publiekrechtelijk vormgegeven zelfstandig bestuursorgaan, bij wet opgericht (Organisatiewet Kadaster), met eigen rechtspersoonlijkheid. Voor een beschrijving van de belangrijkste activiteiten wordt verwezen naar bijlage A. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de organisatie.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen en de Regeling sturing van en toezicht op het Kadaster. De jaarrekening wordt binnen de hiervoor genoemde kaders ingericht zoveel mogelijk met overeenkomstige toepassing van Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Daar waar van Titel 9 Boek 2 BW wordt afgeweken, is dat toegelicht. De posten waarbij wordt afgeweken van Titel 9 Boek 2 BW zijn:

- Bijzondere waardeverminderingen
- Vooruitontvangen op verificatieposten

Tevens is de volgende interpretatie van de richtlijnen gehanteerd als het gaat om de rubricering van de bedrijfskosten. Inhuur derden is gerubriceerd onder 'kosten uitbesteed werk en andere externe kosten'. De bedrijfskosten zoals huisvestingskosten, reis- en verblijfkosten, overige personeelskosten, automatiseringskosten en overige kosten zijn gerubriceerd onder de 'overige bedrijfskosten'.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen, worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen, worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar alle waarschijnlijkheid in de praktijk zullen voordoen en niet op basis van voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich zullen voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de

winst- en verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie.

Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat activa wordt opgenomen waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Gezien de huidige marktontwikkelingen, de liquiditeitsprognoses en de omvang van het eigen vermogen verwacht het Kadaster de continuïteit te kunnen waarborgen.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening heeft het Kadaster, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen gedaan die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten in de toekomst kunnen van deze schattingen afwijken.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Schattingswijziging

In overeenstemming met RJ 145 is de volgende schattingswijziging doorgevoerd: De inschatting van het opslagpercentage bij de waardering van de vakantierechten en verplichting inzake spaardagen is herijkt. Dit heeft geleid tot een dotatie van € 5,9 miljoen in 2022.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden primaire financiële instrumenten verstaan, zoals vorderingen en schulden. Het Kadaster heeft geen afgeleide financiële instrumenten, zoals derivaten.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan.

Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de juridische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa hebben betrekking op investeringen in software, licenties en een gebruiksrecht. De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen.

Immateriële vaste activa worden in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige voordelen die dat actief in zich bergt, zullen toekomen aan de onderneming en de kosten van dat actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De uitgaven na eerste verwerking van een gekocht of zelf vervaardigd immaterieel vast actief worden toegevoegd aan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen en de uitgaven en de toerekening aan het actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor activering worden de uitgaven verantwoord als kosten in de winst- en verliesrekening.

De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld. Voor de kosten van ontwikkeling van software wordt een wettelijke reserve gevormd ter hoogte van het geactiveerde bedrag.

De kadastrale gegevensbestanden zijn niet gewaardeerd. In de tariefstructuur is geen onderdeel opgenomen ter vergoeding van afschrijvingskosten van de gegevensbestanden. Het reguliere onderhoud aan gegevensbestanden wordt jaarlijks verantwoord ten laste van het resultaat.

Materiële vaste activa

Onder materiële vaste activa vallen alle materiële vaste activa die bestemd zijn om de uitoefening van de werkzaamheden duurzaam te dienen. Deze omvatten:

- bedrijfsgebouwen en –terreinen;
- andere vaste bedrijfsmiddelen;
- materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetaald.

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij afstoting. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen.

Bijzondere waardevermindering (exclusief panden in eigendom en de hierbij behorende gebruiksrechten)

Voor materiële en immateriële vaste activa (exclusief panden in eigendom en de hierbij behorende gebruiksrechten) wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. In afwijking van Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek worden huidige en toekomstige negatieve resultaten en operationele kasstromen, vanwege de financieringsstructuur, niet aangemerkt als aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering.

Als dergelijke aanwijzingen aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige aanwijzing is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke aanwijzing aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Bijzondere waardeverminderingen panden in eigendom en de bijbehorende gebruiksrechten

Voor panden (in eigendom) en de bijbehorende gebruiksrechten wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. In afwijking van Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek worden huidige en toekomstige negatieve resultaten en operationele kasstromen, vanwege de financieringsstructuur, niet aangemerkt als aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering.

Als aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering aanwezig zijn, wordt in afwijking van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek de waarde van de panden in eigendom en de bijbehorende gebruiksrechten bepaald als hoogste van de taxatiewaarde met het uitgangspunt 'verkoop met 10 jaar terughuren' en de directe opbrengstwaarde. De waarde wordt bepaald per individueel actief.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de hoogste van de taxatiewaarde met het uitgangspunt 'verkoop met 10 jaar terughuren' of de directe opbrengstwaarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de hoogste van de taxatiewaarde met het uitgangspunt 'verkoop met 10 jaar terughuren' of de directe opbrengstwaarde.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige aanwijzing is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke aanwijzing aanwezig is, wordt de

taxatiewaarde met het uitgangspunt 'verkoop met 10 jaar terughuren' en de directe opbrengstwaarde van het betreffende actief geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardevermindingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de hoogste waarde van de taxatiewaarde met het uitgangspunt 'verkoop met 10 jaar terughuren' en de directe opbrengstwaarde, sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardevermindingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief opgehoogd tot de geschatte hoogste van deze beide waarden, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardevermindingsverlies voor het actief zou zijn verantwoord.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaat uit een vordering op de leasemaatschappij die voortvloeit uit de financiering van de leaseauto's die het Kadaster in gebruik heeft. De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit Rekening-courant ministerie van Financiën, reguliere bankrekeningen en deposito's en worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De banktegoeden 'Rekening-courant ministerie van Financiën' worden op naam van het ministerie van Financiën aangehouden conform de comptabiliteitswet. Deze middelen worden beschouwd als liquide middelen van het Kadaster omdat het Kadaster hier vrijelijk over kan beschikken om zijn taken uit te oefenen.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Rechten en verplichtingen voortvloeiend uit eenzelfde overeenkomst worden niet in de balans opgenomen indien en voor zover noch de onderneming, noch de tegenpartij heeft gepresteerd. Opname in de balans geschiedt wanneer de nog te ontvangen respectievelijk te leveren prestatie en tegenprestatie niet (meer) met elkaar in evenwicht zijn en dit voor de onderneming nadelige gevolgen heeft.

Tenzij anders vermeld worden de voorzieningen gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen. De disconteringsvoet waartegen contant is gemaakt bedraagt 3,73% (2021: 0,15%). De mutatie als gevolg van het contant maken wordt verwerkt onder rentebaten in de winst- en verliesrekening.

Onder de voorziening mobiliteitsverplichtingen zijn de kosten voor ingegane wachtgeld en soortgelijke uitkeringen opgenomen. Het Kadaster heeft de verplichting de uitkeringen te indexeren in gelijke mate als de indexatie van salarissen van de werknemers. De voorziening mobiliteitsverplichtingen is bestemd voor afvloeiing van werknemers.

Onder de voorziening uitgestelde beloningen betreffende ambtsjubilea zijn de toekomstige kosten opgenomen voor alle personeelsleden die in aanmerking komen voor een ambtsjubileumuitkering. Uitkeringen in het kader van ambtsjubilea vinden plaats bij het bereiken van een dienstverband van 12,5 jaar, 25 jaar, 40 jaar en 50 jaar. Onder de voorziening seniorenregelingen is een voorziening opgenomen voor regeling generatiepact, RWS en versoepelde RVU-regeling.

Onder de overige voorzieningen is

een voorziening opgenomen voor de te verwachten claims uit rechtszaken.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs is -als er geen sprake is van agio of disagio- gelijk aan de nominale waarde.

De overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

De post verplichtingen betreffende spaardagen bestaat uit twee regelingen:

- De flexibiliseringsregeling die met ingang van 1 januari 1996 van kracht werd. Deze regeling houdt in dat medewerkers jonger dan 55 jaar gedurende de periode 1996-1999 verplicht waren minimaal 17 ADV-dagen per jaar te sparen.
- De seniorenregeling die met ingang van 1 juni 1999 van kracht werd en nadien is ingeperkt. Binnen deze regeling kunnen medewerkers boven een bepaalde leeftijd salaris omzetten in werktijdvermindering of het sparen van vrij opneembare verlof.

De post is gewaardeerd op de nominale waarde van het uit te betalen bedrag bij vertrek van een personeelslid plus een opslag voor bijkomende kosten. In overeenstemming met RJ 145 is de volgende schattingswijziging doorgevoerd: De inschatting van het opslagpercentage bij de waardering van de vakantierechten en verplichting inzake spaardagen is herijkt. Dit heeft geleid tot een dotatie van € 5,9 miljoen in 2022.

De verplichting uit hoofde van vakantierechten betreft opgebouwd wettelijk verlof en Individueel Keuze Budget verlof. De financiële verplichting is berekend op basis van het bruto uurloon van de medewerkers plus een opslag voor bijkomende kosten.

De post vooruitontvangen op verificatieposten bestaat uit bedragen die per balansdatum gefactureerd zijn en waar toekomstige, nog uit te voeren, prestaties tegenover staan. Een verificatiepost ontstaat indien een recht wordt gevestigd op een perceel. Het voor de verificatiepost verschuldigde recht wordt bij het indienen van de akte gefactureerd. De door het Kadaster te verrichten meetwerkzaamheden dienen op het moment van factureren nog

te geschieden. De post vooruitontvangen op verificatieposten wordt volledig geclassificeerd als kortlopende schulden.

Onder vooruitontvangen op verificatieposten is ook het onderhanden werk opgenomen met betrekking tot de verificatieposten die in bewerking zijn. Het onderhanden werk met betrekking tot de verificatieposten wordt gewaardeerd op basis van standaardkostprijzen. Deze zijn gebaseerd op uurtarieven.

Voor de verificatieposten voor het inmeten van een klein perceel met een oppervlakte van maximaal 100 m² en een koopsom of waarde van maximaal € 5.000 wordt met ingang van 1 januari 2019 een laag tarief berekend (voorheen € 0,-). De overweging om een laag (niet kostendekkend) tarief in rekening te brengen is om de rechtszekerheid en kwaliteit van de registratie te bevorderen. In afwijking van Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek wordt er voor deze verificatieposten geen voorziening gevormd voor verlieslatende contracten. Als gevolg van deze afwijking worden de kosten tegelijk genomen met de daadwerkelijke baten (het verbeteren van de kwaliteit van de kaart op het moment van het meten van de verificatiepost) in plaats van het moment van aangaan van deze verplichting.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Bij de bepaling van het resultaat gelden de volgende beginselen: lasten (en baten) zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen en diensten aan derden, onder aftrek van kortingen en dergelijke en onder aftrek van over de omzet geheven belastingen. Hierna is het moment van omzetverantwoording voor de grootste omzetstromen beschreven. De omzet voor de verwerking van akten en hypotheekstukken wordt verantwoord op het moment dat de inschrijving is verwerkt in de Basisregistratie Kadaster. De omzet voor de productie van de meetposten wordt verantwoord op het moment dat het perceel is gemeten en verwerkt in de systemen. De omzet voor Kadaster-on-line wordt verantwoord op het moment dat de producten geleverd zijn. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Budgetgefinancierde opdrachten worden op basis van de toekenningsbrief ten gunste van de winst- en verliesrekening van het jaar gebracht naar rato van de uitgevoerde diensten.

Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf

De posten "geactiveerde productie voor het eigen bedrijf" en "lonen en salarissen" zijn aangepast in de vergelijkende cijfers. Dit betreffen de kosten van eigen personeel gemaakt voor geactiveerde investeringsprojecten. De kosten zijn geactiveerd als immateriële vaste activa.

Pensioen

Verplichtingen in verband met bijdragen aan pensioenregelingen worden als last in de resultatenrekening opgenomen in de periode waarover de bijdragen zijn verschuldigd. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

De pensioenregeling van de medewerkers van het Kadaster is ondergebracht bij het pensioenfonds ABP. Deze regeling betreft een toegezegde pensioenregeling. In het geval van een tekort bij het pensioenfonds ABP heeft het Kadaster echter geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige

premies. Op grond van RJ 271 wordt de pensioenregeling in de jaarrekening verwerkt als een toegezegde bijdrageregeling. Ten aanzien van eventuele overschotten of tekorten in het pensioenfonds ABP die van invloed zijn op de in de toekomst door het Kadaster te betalen premies is op dit moment geen informatie beschikbaar. De beleidsdekkingsgraad bedraagt ultimo 2022 118,6%. In 2021 was de beleidsdekkingsgraad 102,8%. (bron: website ABP d.d. 2 februari 2023).

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst- en verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Leasing

Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren we als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst. De onderneming heeft geen financiële leasecontracten afgesloten.

Als de onderneming optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd.

Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Belastingen

De vennootschapsbelasting wordt berekend tegen het geldende tarief over het resultaat van het boekjaar, waarbij rekening wordt gehouden met permanente verschillen tussen de winstberekening volgens de jaarrekening en de fiscale winstberekening, en waarbij actieve belastinglatenties (indien van toepassing) slechts worden gewaardeerd voor zover de realisatie daarvan waarschijnlijk is.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op de verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op de verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Het Kadaster is momenteel vennootschapsbelastingplichtig voor de Kadaster-on-line leveringen aan niet-abonnementshouders.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

2.5 Toelichting op de balans

In miljoenen euro's.

Vaste activa

1. Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is:

	Software	Licenties	Gebruiksrecht	Totaal
Historische kostprijs per 1 januari 2022	53,0	14,2	3,8	71,0
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2022	- 39,9	- 13,5	- 2,8	- 56,2
Boekwaarde per 1 januari 2022	13,1	0,7	1,0	14,8
Mutaties in boekwaarde:				
Investerings	2,4	0,0	0,0	2,4
Desinvesteringen	0,0	- 0,5	0,0	- 0,5
Afschrijvingen op desinvesteringen	0,0	0,5	0,0	0,5
Afschrijvingen	- 3,6	- 0,5	0,0	- 4,1
Saldo mutaties	- 1,2	- 0,5	0,0	- 1,7
Boekwaarde per 31 december 2022	11,9	0,2	1,0	13,1
Historische kostprijs per 31 december 2022	55,4	13,7	3,8	72,9
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2022	- 43,5	- 13,5	- 2,8	- 59,8
Afschrijvingspercentages	10-20%	20%	2,5%	

De software betreft geactiveerde zelfontwikkelde software voor € 11,5 miljoen. Hiervan is € 0,4 miljoen nog niet in gebruik genomen software.

Het gebruiksrecht van de parkeergarage wordt in 40 jaar afgeschreven, omdat het Kadaster voor 40 jaar het gebruikersrecht heeft.

De desinvesteringen betreffen licenties die niet meer in gebruik zijn. Als gevolg van artikel 94 van de Kadasterwet BES zijn er vermogensbestanddelen aangewezen die worden toebedeeld aan de Dienst. Deze vermogensbestanddelen conform bijlage A van het Afsprakenkader zijn opgenomen in de balans van het Kadaster per 31/12/2022. Als gevolg van een fout in de wet zijn de vermogensbestanddelen in juridische zin niet overgegaan. De financiële afwikkeling van de overname van deze vermogensbestanddelen is afgerond. Het economisch eigendom ligt bij het Kadaster en is derhalve opgenomen in de balans per 31/12/2022. Er is een VSO met de partijen Kadaster, Stichting Kadaster en Hypotheekwezen Bonaire (SKHB) en het ministerie van BZK waarin is vastgelegd dat de wet aangepast zal worden met terugwerkende kracht. Het economische eigendom is per 1 januari 2021 overgegaan.

Zie 'niet in de balans opgenomen verplichtingen' voor aangegane investeringsverplichtingen.

2. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is:

	Bedrijfs- gebouwen en - terreinen	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetaald	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari 2022	73,1	49,3	0,9	123,3
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2022	- 46,8	- 35,8	0,0	- 82,6
Boekwaarde per 1 januari 2022	26,3	13,5	0,9	40,7
Mutaties in boekwaarde:				
Investerings	0,2	2,8	0,5	3,5
Overboeking vanuit materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetaald	0,1	0,6	- 0,7	0,0
Desinvesteringen	0,0	- 5,6	0,0	- 5,6
Afschrijvingen op desinvesteringen	0,0	5,5	0,0	5,5
Afschrijvingen	- 2,0	- 4,7	0,0	- 6,7
Saldo mutaties	- 1,7	- 1,4	- 0,2	- 3,3
Boekwaarde per 31 december 2022	24,6	12,1	0,7	37,4
Historische kostprijs per 31 december 2022	73,4	47,1	0,7	121,2
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2022	- 48,8	- 35,0	0,0	- 83,8
Afschrijvingspercentages	0%-20%	10%-33%	-	

De verzekerde waarde van de materiële vaste activa bedraagt ultimo 2022 voor gebouwen € 88,2 miljoen en voor inventaris € 55,0 miljoen, zijnde totaal € 143,2 miljoen (ultimo 2021 € 139,6 miljoen).

Onder de andere vaste bedrijfsmiddelen zijn tevens opgenomen de technische installaties ten behoeve van de gebouwen met een boekwaarde van € 3,9 miljoen (ultimo 2021 € 3,6 miljoen).

Zie 'niet in de balans opgenomen verplichtingen' voor aangegane investeringsverplichtingen.

3. Financiële vaste activa

Dit betreft een vordering van € 3,3 miljoen (ultimo 2021 € 3,4 miljoen) op de leasemaatschappij die voortvloeit uit de financiering van de leaseauto's die het Kadaster in gebruik heeft. Het Kadaster heeft deze leaseauto's als onderpand voor de vordering. Van de totale vordering per 31 december 2022 is € 0,7 miljoen (ultimo 2021 € 0,6 miljoen) binnen een jaar opeisbaar.

Het verloop van de financiële vaste activa is:

	Vordering op leasemaatschappij
Boekwaarde per 1 januari 2022	3,4
Mutaties in boekwaarde:	
verstrekte middelen	0,4
Aflossingen	- 0,5
Boekwaarde per 31 december 2022	3,3

Vlottende activa

5. Vorderingen

De specificatie van de post debiteuren is:

	31 december 2022	31 december 2021
Gefactureerde diensten	14,2	16,3
Nog te factureren diensten	6,7	5,8
	20,9	22,1
Voorziening voor debiteuren	- 0,1	- 0,4
	20,8	21,7

De specificatie van de post overige vorderingen en overlopende activa is:

	31 december 2022	31 december 2021
Vooruitbetaalde bedragen	13,2	6,4
Overige vorderingen	1,0	1,0
	14,2	7,4

De vooruitbetalingen hebben voornamelijk betrekking op uitbesteding van automatisering en licenties.

De overige vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan één jaar.

6. Liquide middelen

De specificatie van de post liquide middelen is:

	31 december 2022	31 december 2021
Rekening-courant ministerie van Financiën	87,1	244,5
Banken	1,7	2,2
Deposito's	150,0	0,0
	<u>238,8</u>	<u>246,7</u>

De rekening-courant bij het ministerie van Financiën is rentedragend en maakt onderdeel uit van het zogenoemde schatkistbankieren. De rente is gebaseerd op EONIA fixing en bedraagt ultimo 2022 1,89%.

De kredietfaciliteit bedraagt ultimo 2022 € 25,0 miljoen. Bij de ING kunnen we dagelijks € 10,0 miljoen betalen ook bij een € 0 banksaldo als gevolg van de dagelijkse afroaming. Er is in 2022 geen gebruik gemaakt van deze kredietfaciliteit.

Het saldo opgenomen onder banken heeft grotendeels betrekking op het banksaldo van Bonaire (€ 0,7 miljoen) en de nevenactiviteiten (€ 0,7 miljoen). In de Rekening-courant ministerie van Financiën is € 6,1 miljoen aan ontvangen gelden uit hoofde van Tactisch Beheer Omgevingswet opgenomen. De liquide middelen, behalve de gegeven bankgaranties en ontvangen gelden uit hoofde van Tactisch Beheer Omgevingswet, staan ter vrije beschikking van het Kadaster.

De onder de liquide middelen opgenomen deposito's betreffen uitsluitend deposito's die direct of vervroegd opvraagbaar zijn. Er is een 9 maands deposito als onderdeel van het schatkistbankieren bij ministerie van Financiën afgesloten met een rente van 1,95%.

Onder Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen zijn de bankgaranties vermeld.

Passiva

7. Eigen vermogen

De samenstelling van het eigen vermogen is:

	31 december 2022	31 december 2021
Structurele reserve	20,0	20,0
Conjuncturele reserve	79,5	79,5
Wettelijke reserve	11,5	12,8
Reserve nevenactiviteiten	0,0	0,0
Bestemmingsreserve BES	1,9	1,5
Bestemmingsreserve Kadastrale Kaart Next	35,2	35,0
Bestemmingsreserve Positivering	4,2	4,5
Vermogenssurplus/tekort	4,7	6,8
Eigen vermogen	157,0	160,1

Het verloop van het eigen vermogen is:

	Stand per 1-1-2021	Resultaat 2021	Dotatie	Onttrekking	Stand per 31-12-2021
Structurele reserve	20,0	0,0	0,0	0,0	20,0
Conjuncturele reserve	79,5	0,0	0,0	0,0	79,5
Wettelijke reserve	12,8	0,0	3,3	-3,3	12,8
Reserve nevenactiviteiten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bestemmingsreserve BES	0,0	0,0	1,5	0,0	1,5
Bestemmingsreserve Kadastrale Kaart Next	0,0	0,0	35,0	0,0	35,0
Bestemmingsreserve Positivering	0,0	0,0	4,5	0,0	4,5
Vermogenssurplus/ Tekort	8,0	0,0	0,0	- 1,2	6,8
Onverdeeld resultaat 2021	0,0	39,8	0,0	-39,8	0,0
Totaal	120,3	39,8	44,3	-44,3	160,1

	Stand per 1-1-2022	Resultaat 2022	Dotatie	Onttrekking	Stand per 31-12-2022
Structurele reserve	20,0	0,0	0,0	0,0	20,0
Conjuncturele reserve	79,5	0,0	0,0	0,0	79,5
Wettelijke reserve	12,8	0,0	2,3	-3,6	11,5
Reserve nevenactiviteiten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bestemmingsreserve BES	1,5	0,0	0,6	-0,2	1,9
Bestemmingsreserve Kadastrale Kaart Next	35,0	0,0	1,3	-1,1	35,2
Bestemmingsreserve Positivering	4,5	0,0	0,1	-0,4	4,2
Vermogenssurplus/ Tekort	6,8	0,0	0,0	-2,1	4,7
Onverdeeld resultaat 2022	0,0	-3,1	-4,3	7,4	0,0
Totaal	160,1	-3,1	0,0	0,0	157,0

Het Kadaster heeft een gewenst eigen vermogen, zoals aangegeven in de Memorie van Toelichting van de Organisatiewet Kadaster, dat is genormeerd, het zogenoemde normvermogen. Om een gematigde ontwikkeling van de tarieven mogelijk te maken heeft het Kadaster met het ministerie van BZK afspraken gemaakt over een risico-gebaseerde onderbouwing van het normvermogen.

De hoogte van het eigen vermogen is in belangrijke mate afhankelijk van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt. Indien deze ontwikkeling leidt tot tekorten of overschotten, kan dit onder meer worden opgevangen door een tariefsverhoging of -verlaging. Maatschappelijke en economische risico's kunnen tot financiële risico's leiden. Het Kadaster hanteert een ramingsmodel voor een zo goed mogelijke prognose van de ontwikkelingen van de vastgoedmarkt. De praktijk wijst echter uit dat de omvang van stijgingen/dalingen, omslagmomenten en economische recessies modelmatig slecht te voorspellen zijn.

De structurele reserve is gebaseerd op een zogenoemde business impact table waarbij de risico's die ten grondslag liggen aan de structurele reserve financieel zijn gekwantificeerd. De hoogte van de structurele reserve is in overleg tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het Kadaster bepaald op maximaal € 20,0 miljoen. Op 31 december 2022 leidt dit tot een structurele reserve van € 20,0 miljoen. De conjuncturele reserve van het eigen vermogen wordt gevoerd in tijden van hoogconjunctuur in de vastgoedmarkt. Tijdens laagconjunctuur wordt uit deze vermogenscomponent geput. De minister van BZK en het Kadaster hebben in overleg de maximale hoogte van de conjuncturele reserve bepaald op € 79,5 miljoen. Per 31 december 2022 bedraagt de omvang van de conjuncturele reserve € 79,5 miljoen.

Op grond van wettelijke bepalingen wordt voor de zelfontwikkelde software een wettelijke reserve gevormd. Deze wettelijke reserve bedraagt € 11,5 miljoen (2021: € 12,8 miljoen) en maakt geen deel uit van het normvermogen. De minimale stand van de reserve nevenactiviteiten is nul en de maximale stand van de reserve nevenactiviteiten is gesteld op € 3,6 miljoen zoals afgesteld met het ministerie van BZK. In 2022 is het resultaat op nevenactiviteiten € 0,1 miljoen negatief (in 2021 € 0,3 miljoen negatief), waardoor de reserve nevenactiviteiten € 0,0 miljoen blijft.

Bestemmingsreserves betreffen een deel van het eigen vermogen dat is 'geoomerkt' voor een specifiek doel. In 2021 zijn er bestemmingsreserves gevormd voor BES, Kadastrale Kaart Next en Positivering. De bestemmingsreserve BES is bedoeld om de kwaliteit van de dienstverlening op de BES eilanden te verhogen met als doel de uitvoering van de wettelijke taken verder te optimaliseren en professionaliseren. De bestemmingsreserve Kadastrale Kaart Next is bedoeld voor het realiseren van het programma Kadastrale Kaart Next waarmee de rechtszekerheid verbeterd wordt. De bestemmingsreserve Positivering is bedoeld voor diverse projecten in het kader van Positivering waarbij beter inzicht in de rechtszekerheidssituatie wordt verkregen. In 2022 is een kleiner bedrag dan verwacht aangewend van de bestemmingsreserves als gevolg van vertragingen in de projecten. In het MBP 2023-2027 zijn de bestemmingsreserves herijkt en hebben een aantal kleine dotaties plaatsgevonden (totaal € 2,0 miljoen). Ultimo 2022 zijn de bestemmingsreserves € 41,3 miljoen voor de jaren 2023 tot en met 2027.

Het totale vermogen bedraagt ultimo 2022 € 157,0 miljoen. Het normvermogen, zijnde de structurele reserve en de conjuncturele reserve, bedraagt ultimo 2022 € 99,5 miljoen. Het eigen vermogen exclusief de wettelijke reserve, de reserve nevenactiviteiten en de bestemmingsreserves resulteert in een surplus van € 4,7 miljoen ten opzichte van het normvermogen.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2021

De jaarrekening 2021 is vastgesteld in de bestuursvergadering gehouden op 11 maart 2022. De raad van bestuur heeft de bestemming van het resultaat vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2022

De raad van bestuur stelt met instemming van de raad van toezicht voor het resultaat over het boekjaar 2022 ten bedrage van € 3,1 miljoen negatief geheel ten gunste van het eigen vermogen te brengen, in overeenstemming met de Organisatiewet Kadaster. Dit voorstel is reeds in de jaarrekening verwerkt.

8. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is:

	Mobiliteits- verplichtingen	Uitgestelde beloningen betreffende ambtsjubilea	Senioren- regelingen	Totaal
Stand per 1 januari 2022	7,3	4,9	6,6	18,8
Onttrekkingen	- 1,4	- 0,4	- 2,4	- 4,2
Vrijval	- 1,0	0,0	- 0,5	- 1,5
Mutatie verdisconteringspercentage	- 0,7	- 1,4	- 0,5	- 2,6
Dotaties	1,2	0,6	2,8	4,6
Stand per 31 december 2022	5,4	3,7	6,0	15,1
Looptijd < 1 jaar	1,4	0,2	2,2	3,8
Looptijd 1 tot 5 jaar	3,2	1,4	3,5	8,1
Looptijd > 5 jaar	0,8	2,1	0,3	3,2
Totaal	5,4	3,7	6,0	15,1

De voorziening seniorenregelingen bestaat uit een voorziening voor de regeling Generatiepact, RWS en versoepelde RVU-regeling. Per 1 januari 2020 is de regeling Generatiepact ingegaan, waarbij werknemers ouder dan 60 jaar kunnen opteren om 80% te gaan werken en 90% salaris ontvangen.

De voorziening mobiliteitsverplichtingen betreft een voorziening voor beëindigingsafspraken. Hierin zijn tevens de kosten voor wachtgeld- en werkloosheidverplichtingen opgenomen.

In verband met de oplopende rentestanden is het verdisconteringspercentage verhoogd waardoor er een vrijval in de voorziening is van € 2,6 miljoen.

9. Langlopende schulden

De langlopende schulden bestaan uit huurvrije periodes inzake huurpanden.

Huurvrije periodes inzake huurpanden	2022	2021
Stand per 1 januari	0,1	0,2
Nieuwe huurvrije periodes	0,0	0,0
Afloop huurvrije periodes	- 0,1	- 0,1
Stand per 31 december	0,0	0,1

De verplichting huurvrije periodes inzake huurpanden heeft betrekking op contractueel afgesproken huurvrije periodes inzake door het Kadaster gehuurde panden en wordt gezien als integraal onderdeel van de huurkosten. De verplichting wordt geamortiseerd over de looptijd van de huurovereenkomst. Het kortlopende deel van deze verplichting is opgenomen onder de kortlopende schulden.

Aflossingsverplichting per jaar	2022	2021
Aflossingsverplichting >1 jaar < 5 jaar	0,0	0,1
Aflossingsverplichting > 5 jaar	0,0	0,0
Langlopend deel per 31 december	0,0	0,1

10. Kortlopende schulden

Onder de belastingen en sociale premies is € 8,5 miljoen (2021: € 9,5 miljoen) voor loonbelasting en sociale premies, € 0,0 miljoen (2021: € 0,2 miljoen) voor vennootschapsbelasting en € 0,2 miljoen (2021: € 0,2 miljoen) voor omzetbelasting opgenomen.

De schulden ter zake van pensioenen betreft voor € 2,1 miljoen de te betalen pensioenpremie over december 2022 die in januari 2023 is betaald.

De specificatie van de overige schulden en overlopende passiva is:

	31 december 2022	31 december 2021
Vooruit gefactureerde bedragen	21,6	19,3
Nog te betalen bedragen	9,0	8,5
Vakantiegeld	0,1	0,1
Vakantierechten	28,1	20,2
Verplichting inzake spaardagen	1,9	2,4
Huurvrije periode huurpanden	0,1	0,1
	60,8	50,6

Er is van het ministerie van BZK € 13,9 miljoen (2021: € 9,6 miljoen) vooruitontvangen in 2022. Daarnaast is € 5,7 miljoen (2021 € 8,1 miljoen) vooruitontvangen voor de OBO.

Onder nog te betalen bedragen zijn met name crediteuren opgenomen. Ook is hier de eenmalige uitkering ad € 1,6 miljoen verantwoord.

Het Kadaster maakt gebruik van een individueel keuzebudget voor de werknemers, waarin onder andere het vakantiegeld en de eindejaarsuitkering is verwerkt. Het resterende saldo van het individueel keuzebudget wordt aan het einde van het jaar geheel uitbetaald aan de medewerkers, waardoor er geen overlopende post met betrekking tot het individueel keuzebudget aanwezig is. De opgebouwde verplichtingen inzake vakantiegeld zijn opgenomen voor de periode 1 juni 2022 tot en met 31 december 2022 en hebben betrekking op medewerkers waarvoor het individueel keuzebudget niet geldt.

De verplichting uit hoofde van vakantierechten bedraagt per 31 december 2022 € 28,1 miljoen en betreft opgebouwd wettelijk verlof en Individueel Keuze Budget-verlof. Dit verlof is gemiddeld 41 dagen per personeelslid

(per 31 december 2021 gemiddeld 42 dagen per personeelslid). De financiële verplichting is berekend op basis van het bruto uurloon van de medewerkers plus een opslag voor bijkomende kosten.

De verplichting inzake spaardagen bedraagt per 31 december 2022 € 1,9 miljoen en bevat het saldo aan opgebouwde rechten. De financiële verplichting is berekend conform de methodiek bij vakantierechten.

In overeenstemming met RJ 145 is de volgende schattingswijziging doorgevoerd: De inschatting van het opslagpercentage bij de waardering van de vakantierechten en verplichting inzake spaardagen is herijkt. Dit heeft geleid tot een dotatie van € 5,9 miljoen in 2022.

De post vooruitontvangen op verificatieposten bestaat uit:

	31 december 2022	31 december 2021
	<hr/>	<hr/>
Vooruitontvangen bedragen	75,5	79,4
Onderhanden werk	- 0,8	- 0,7
	<hr/>	<hr/>
	74,7	78,7
	<hr/>	<hr/>

Per 31 december 2022 moeten er nog circa 127.800 verificatieposten (regulier tarief en laag tarief) worden gemeten; per 31 december 2021 waren dit circa 133.800 verificatieposten. De voorraad is gedaald doordat de productie hoger was dan het aanbod. Omgerekend tegen een gemiddeld gefactureerd bedrag van € 591 (per 31 december 2021 € 593), betekent dit een vooruitontvangen bedrag van € 75,5 miljoen (per 31 december 2021 € 79,4 miljoen). Een deel van de post vooruitontvangen op verificatieposten heeft een langlopend karakter. Het onderhanden werk betreft de kosten van al uitgevoerde deelwerkzaamheden voor verificatieposten die nog niet zijn afgerond.

Onder schulden aan derden zijn tegoeden uit hoofde van ontvangen gelden van het ministerie van BZK opgenomen uit hoofde van de Tactisch Beheer Omgevingswet.

Financiële risico's

Onderstaand is het beleid opgenomen ten aanzien van financiële risico's.

Algemeen

De belangrijkste financiële risico's waaraan het Kadaster onderhevig is, zijn het marktrisico, liquiditeitsrisico, het kredietrisico en het debiteurenrisico. Het financiële beleid van het Kadaster is erop gericht om op de korte termijn de effecten van koers- en renteschommelingen op het resultaat te beperken en om op lange termijn de marktwisselkoersen en markttrentes te volgen.

Marktrisico

Het Kadaster is afhankelijk van de ontwikkelingen op de woningmarkt. Om dit risico te ondervangen houdt het Kadaster een conjuncturele reserve aan.

Liquiditeitsrisico

Periodiek worden liquiditeitsbegrotingen opgesteld. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst.

Kredietrisico

Het kredietrisico ten aanzien van de vordering op de leasemaatschappij is beperkt doordat de leaseauto's onderliggend aan de vordering door de leasemaatschappij aan het Kadaster zijn verpand. Het debiteurenrisico is beperkt doordat de debiteuren grotendeels bestaan uit debiteuren met een hoge kredietwaardigheid. Op balansdatum waren er geen significante concentraties van debiteurenrisico.

Valutarisico

Het valutarisico is beperkt doordat de activiteiten voornamelijk plaatsvinden in euro. De activiteiten op de BES eilanden zijn in USD en betreffen een klein deel van de activiteiten als Kadaster in zijn geheel.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Meerjarige activa

Er zijn geen niet in de balans opgenomen activa.

Meerjarige verplichtingen

De belangrijkste niet in de balans opgenomen verplichtingen met een materieel financieel belang zijn:

	Huurverplichtingen	ICT-verplichtingen	Overige verplichtingen	Totaal
Looptijd < 1 jaar	3,5	7,8	7,4	18,7
Looptijd 1 tot 5 jaar	6,2	10,2	2,6	19,0
Looptijd > 5 jaar	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	9,7	18,0	10,0	37,7

De huurverplichtingen zijn aangegaan ten behoeve van huisvesting. Onder de ICT-verplichtingen is onder andere een contract ten behoeve van automatisering opgenomen en voor Enterprise Service Management. De overige contracten hebben hoofdzakelijk betrekking op onderhoudscontracten van software en licenties. Onder de overige verplichtingen zijn met name onderhouds- en servicecontracten voor de vestigingen opgenomen.

Daarnaast zijn er circa 6.400 (2021: 8.200) verificatieposten die het Kadaster in de toekomst dient te meten, waarvoor geen verificatietarief is berekend. Om de rechtszekerheid en de kwaliteit van de registratie te bevorderen wordt voor deze verificatieposten tot 1 januari 2019 conform Tarievenregeling Kadaster geen tarief berekend. In de Tarievenregeling Kadaster was opgenomen dat dit geldt voor verificatieposten waarbij de koopsom in de akte maximaal € 5.000 en het perceel maximaal 100 m2 is. Ook is er voor € 2,0 mln aan verificatieposten gefactureerd waarvoor de betaling nog ontvangen moet worden op balansdatum.

Tegen het Kadaster zijn diverse claims ingediend. Ook lopen er beroepsprocedures waarbij het Kadaster als verwerende partij optreedt. Hoewel de afloop van deze geschillen niet met zekerheid kan worden voorspeld, wordt mede op grond van ingewonnen juridisch advies aangenomen dat het onwaarschijnlijk is dat dit tot een significante financiële verplichting voor het Kadaster zal leiden.

Bankgaranties

Het Kadaster heeft voor een bedrag van € 0,6 miljoen bankgaranties afgegeven.

2.6 Toelichting op de winst- en verliesrekening

Kostendekkendheid

Het resultaat 2022 bedraagt € 3,1 miljoen negatief en kan als volgt worden gespecificeerd:

	Inwinning en registratie	Informatieverstreking en advies	Budgetfinanciering	TBO	Nevenactiviteiten	Totaal
Som der bedrijfsopbrengsten	188,1	50,5	57,6	9,6	2,3	308,1
Som der bedrijfslasten	189,2	51,2	62,3	9,2	2,4	314,3
Bedrijfsresultaat	- 1,1	- 0,7	- 4,7	0,4	- 0,1	- 6,2
Rentebaten, rentelasten en vpb	2,3	0,2	0,6	0,0	0,0	3,1
Totaal	1,2	- 0,5	- 4,1	0,4	- 0,1	- 3,1

Het resultaat van de wettelijke taken samen bedraagt € 3,4 miljoen negatief (2021: € 39,7 miljoen positief). De bedrijfsopbrengsten van de wettelijke taken zijn ten opzichte van 2021 gedaald met € 27,9 miljoen. De grootste omzetstromen zijn akten en hypotheekstukken € 94,2 miljoen (2021: € 112,6 miljoen), meetposten € 46,6 miljoen (2021: € 48,2 miljoen) en Kadaster-on-line € 60,3 miljoen (2021: € 68,6 miljoen). Met name de omzet akten en hypotheekstukken en Kadaster-on-line was lager in 2022 dan in 2021 door een lagere productie, vanwege een verslechterde woningmarkt in vooral de 2^e helft van 2022, en de tariefsverlaging die per 1 januari 2022 is doorgevoerd.

De bedrijfslasten (inclusief rentebaten, rentelasten en vpb) van de wettelijke taken zijn in 2022 gestegen met € 15,2 miljoen ten opzichte van 2021. De toename is deels het gevolg van een aantal eenmalige boekingen, waaronder hogere lasten als gevolg van een schattingswijziging bij waardering van het verlof en verwerking van het CAO bod in de personeelsvoorzieningen. Daarnaast zijn de kosten gestegen vanwege het wegvallen van coronamaatregelen (bijvoorbeeld meer reiskosten, opleidingskosten en conferentiekosten), hogere automatiseringskosten en gemiddeld 52 meer fte in 2022 ten opzichte van 2021.

Het resultaat van de TBO is € 0,4 miljoen positief (2021: € 0,4 miljoen positief). De hogere opbrengsten van € 1,4 miljoen als gevolg van extra opdrachten dekken de eveneens hogere kosten.

Het resultaat van de nevenactiviteiten (internationale consultancy) is in 2021 € 0,1 miljoen negatief (2021: € 0,3 miljoen negatief).

11. Netto-omzet

De som der bedrijfsopbrengsten bestaat uit netto-omzet (€ 307,1 miljoen), geactiveerde productie voor het eigen bedrijf (€ 0,8 miljoen) en wijziging in voorraden gereed product en onderhanden werk (€ 0,1 miljoen).

De som der bedrijfsopbrengsten Inwinning en registratie bedraagt € 188,1 miljoen en is per saldo € 26,4 miljoen lager dan in 2021. Dit is vooral het gevolg van de lagere omzet van akten en hypotheekstukken zoals hiervoor beschreven.

De som der bedrijfsopbrengsten Informatieverstreking en advies is gedaald met € 3,1 miljoen ten opzichte van 2021. Dit is met name het gevolg van een lagere afzet bij Kadaster-on-line zoals hierboven al beschreven en de tariefsverlaging.

De som der bedrijfsopbrengsten Budgetgefinancierd is licht gestegen met € 1,6 miljoen. Deze omzet wordt gevormd door vergoedingen voor het beheer en de exploitatie van basisregistraties en landelijke voorzieningen, zoals de BRT, BAG, WOZ, Beeldmateriaal, WaU en daarnaast ontwikkeling en operationeel beheer van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De stijging van de omzet ten opzichte van 2021 kan met name worden toegeschreven aan de hogere omzet voor de activiteiten Operationeel Beheer Omgevingswet (OBO). De omzet TBO is gestegen met € 1,4 miljoen ten opzichte van 2021 met name als gevolg van extra uitgevoerde opdrachten.

De omzet Nevenactiviteiten bedraagt € 2,3 miljoen en is gestegen ten opzichte van 2021 met € 0,9 miljoen. De nevenactiviteiten bestaan volledig uit de opdrachten voor internationale consultancy.

In 2022 hebben we subsidie ontvangen voor ontwikkeling van het Nationaal Sensorenregister en VIVET. Het Sensorenregister geeft inzicht in geplaatste sensoren in de openbare ruimte, de achterliggende informatie wordt verkregen van gemeenten en andere beherende organisaties. De subsidie voor de ontwikkeling van het Sensorenregister is bedoeld om een eerste stap te kunnen zetten naar een definitief Sensorenregister. De subsidiebedragen zijn verkregen voor het (technisch) hosten van het sensorenregister en voor het laatste deel van het innovatietraject, waarvoor het budget in 2020 al is toegekend. In 2022 is door BZK decharge verleend voor het gehele traject. In het VIVET-programma (Verbetering van de Informatievoorziening voor de Energietransitie) bundelen het CBS, RVO, het Kadaster, het Planbureau voor de Leefomgeving en Rijkswaterstaat hun data, kennis en informatie; in dit kader voeren we diverse opdrachten uit op gebied van data met betrekking tot energietransitie.

Hieronder is de verantwoording van de werkzaamheden inzake Deltaplan Agrarisch Waterbeheer opgenomen: "De werkzaamheden inzake het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer met I&W kenmerken: zaaknummer 31185097 en nummer 5000005751 (vanaf hier: DAW) zijn per 31 december 2022 nog niet afgerond. Het door I&W beschikbare gestelde voorschot voor 2022 is ad € 1.500.000 (verdeeld naar € 1.375.000 voor uren DAW supportteam en € 125.000 voor programma middelen OOP kosten). Het totaal beschikbare budget is € 6.000.000 voor de periode 2022-2025. De door Kadaster gerealiseerde kosten in 2022 zijn € 1.281.245,27 (verdeeld naar € 1.144.151 aan uren DAW supportteam en € 137.094,27 voor programmamiddelen OOP kosten). Het resterende budget ad. € 4.718.754,73 zal worden besteed in de periode 2023-2025."

De posten "geactiveerde productie voor het eigen bedrijf" en "lonen en salarissen" en zijn aangepast in de vergelijkende cijfers. Dit betreffen de kosten van eigen personeel gemaakt voor geactiveerde investeringsprojecten. De kosten zijn geactiveerd als immateriële vaste activa.

12. Bedrijfslasten

De specificatie van de post kosten uitbesteed werk en andere externe kosten is:

	2022	2021
Inhuur	54,1	52,6
Uitbesteed werk	22,1	21,7
	76,2	74,3

De inhuurkosten zijn € 1,5 miljoen hoger dan vorig jaar door met name hoge tarieven. Het uitbesteed werk is € 0,4 miljoen hoger ten opzichte van 2021.

Het totaal van de lonen en salarissen bedroeg over 2022 € 123,8 miljoen (2021: € 111,3 miljoen). De kosten voor lonen en salarissen waren in 2022 met name hoger door een schattingswijziging bij waardering van het verlof en toename van het gemiddeld aantal fte's van 52 in 2022 ten opzichte van 2021.

De sociale lasten (inclusief pensioenlasten) over 2022 bedragen € 30,9 miljoen (2021: € 34,9 miljoen). De daling van € 4,0 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door een vrijval in 2022 van de pensioenschuld van € 2,9 miljoen. De pensioenpremies, opgenomen in de sociale lasten, bedragen € 15,1 miljoen (2021: € 19,9 miljoen). De afschrijvingskosten op immateriële en materiële vaste activa bedragen € 10,7 miljoen en bestaan uit:

	2022	2021
Afschrijvingskosten immateriële vaste activa	4,1	4,4
Afschrijvingskosten materiële vaste activa	6,7	6,6
Resultaat verkoop vaste activa	- 0,1	- 0,1
	<u>10,7</u>	<u>10,9</u>

De specificatie van de post overige bedrijfskosten is:

	2022	2021
Huisvestingskosten	9,4	8,2
Reis- en verblijfskosten	4,7	3,1
Overige personeelskosten	7,0	4,2
Automatiseringskosten	39,8	36,6
Overige kosten	11,8	11,1
	<u>72,7</u>	<u>63,2</u>

De overige bedrijfskosten bedragen € 72,7 miljoen (2021: € 63,2 miljoen). De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere automatiseringskosten en als gevolg van minder coronamaatregelen. Onder de huisvestingskosten is € 0,4 miljoen (2021: € 0,4 miljoen) aan huuropbrengsten opgenomen.

13. Rentebaten en rentelasten

De rentebaten bedroegen in 2022 € 3,5 miljoen (2021: € 0,0 miljoen). Dit bestaat voor € 0,9 miljoen uit rente op de rekening-courant bij het ministerie van Financiën en uit deposito's en voor € 2,6 miljoen rentebaten als gevolg van een aangepast verdisconteringspercentage. De rentelasten en soortgelijke kosten bedragen in 2022 € 0,1 miljoen (2021: € 0,0 miljoen).

14. Vennootschapsbelasting

Het Kadaster is vanaf 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Het Kadaster is over een gering deel van haar activiteiten vennootschapsbelasting verschuldigd. Het Kadaster is momenteel vennootschapsbelastingplichtig voor de Kadaster-on-line leveringen aan niet-abonnementhouders. De vennootschapsbelasting bedroeg in 2022 € 0,3 miljoen (2021: € 0,3 miljoen). De effectieve belastinglast is negatief in 2022 (2021: 0,8%)

Honoraria accountantsorganisatie

In het boekjaar zijn de volgende honoraria van KPMG Accountants N.V. en overige entiteiten binnen het KPMG-netwerk ten laste gebracht van het Kadaster, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a Burgerlijk Wetboek, lid 1 en 2:

	KPMG Accountants N.V.	Overig KPMG netwerk	Totaal	KPMG Accountants N.V.	Overig KPMG netwerk	Totaal
	2022	2022	2022	2021	2021	2021
x € 1.000						
Onderzoek van de jaarrekening	214	0	214	182	0	182
Andere controleopdrachten	54	0	54	0	0	0
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0	0	0	0	0
Andere niet-controlediensten	16	24	40	26	56	82
Totaal	284	24	308	208	56	264

Transacties met verbonden partijen

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan die niet marktconform zijn.

WNT-verantwoording

De WNT is van toepassing op het Kadaster. Het voor het Kadaster toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

Bezoldiging toefunctionarissen

Leidinggevende toefunctionarissen

bedragen x € 1	mr. F.L.V.P.L. Tierloff	drs. M.H.T. Jansen	drs. C.W. Smelik
Functiegegevens	Voorzitter RvB	Lid RvB	Lid RvB
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 – 31/12	1/1 – 31/8	15/11 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 191.744	€ 127.599	€ 24.601
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 24.156	€ 16.104	€ 3.113
<i>Bezoldiging 2022</i>	€ 215.900	€ 143.703	€ 27.714
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000	€ 143.803	€ 27.814
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	n.v.t.
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0	
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 184.971	€ 184.971	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.929	€ 23.929	
<i>Bezoldiging 2021</i>	€ 208.900	€ 208.900	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 209.000	

Toezichthoudende toefunctionarissen

bedragen x € 1	Drs. W. J. Kuijken	Mr. R.H. Stam	Drs. M.R. van Dongen	Ir. P.C. Molengraaf MBA	Mevr. E.M. Agricola	Mr. L.J. Griffith	Drs. C.M. Wortmann-Kool
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	-
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1-31/12	1/1-30/6	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/7-31/12	-
Bezoldiging	€ 28.080	€ 8.640	€ 17.280	€ 17.280	€ 17.280	€ 8.640	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 32.400	€ 10.711	€ 21.600	€ 21.600	€ 21.600	€ 10.889	-
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	-	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/3-31/12	-	1/1-28/2
Bezoldiging	€ 27.170	€ 16.720	€ 16.720	€ 16.720	€ 13.933	-	€ 2.787
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 31.350	€ 20.900	€ 20.900	€ 20.900	€ 17.522	-	€ 3.378

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde toefunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die in deze jaarrekening dienen te worden toegelicht.

Apeldoorn, 14 maart 2023

raad van bestuur

3 Overige gegevens

3.1 Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht en de raad van bestuur van Dienst voor het kadaster en de openbare registers

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Dienst voor het kadaster en de openbare registers (of hierna 'de Dienst') te Apeldoorn (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Dienst voor het kadaster en de openbare registers per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, de Regeling sturing van en toezicht op het Kadaster en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, de Regeling sturing van en toezicht op het Kadaster en de Kadasterwet.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2022;
- 2 de winst- en verliesrekening over 2022; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Dienst voor het kadaster en de openbare registers zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie en onze bevindingen ten aanzien van fraude en niet naleven wet- en regelgeving en continuïteit moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Controleaanpak risico van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

In hoofdstuk 1.13 'Verantwoording en toezicht' van het bestuursverslag beschrijft het bestuur de procedures en het risicomanagement ten aanzien van de risico's op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving. Deze risico's neemt de raad van toezicht in beschouwing in de uitvoering van haar toezichtsrol.

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in Dienst voor het kadaster en de openbare registers en de bedrijfsomgeving, en hebben wij de opzet en de implementatie beoordeeld van het risicomanagement van Dienst voor het kadaster en de openbare registers met betrekking tot fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving. Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de gedragscode, de klokkenluidersregeling en de procedures van de Dienst om aanwijzingen van mogelijke fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving te onderzoeken. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij de raad van bestuur, de raad van toezicht en bij andere relevante afdelingen, zoals Risk & Compliance.

Wij hebben onder meer de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- evaluatie of en hoe de Dienst voldaan heeft aan de bepalingen van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, de Organisatiewet Kadaster en de Regeling sturing van en toezicht op het Kadaster;
- een risicoanalyse rondom het honorarium voor de topfunctionarissen van de Dienst aan de hand van de indicatoren voor een verhoogd risico in relatie tot het algemeen bezoldigingsmaximum conform de WNT;
- evaluatie van verbonden partijen, zoals nevenfuncties van bestuursleden, directieraad en toezichthouders, met speciale aandacht voor procedures en governance met betrekking tot mogelijke belangenconflicten;
- inlichtingen inwinnen omtrent mogelijke meldingen van incidenten inzake de diverse regelingen zoals de klokkenluidersregeling en de gedragscode;
- evalueren van correspondentie met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van verklaringen door advocaten ten behoeve van accountants.

Daarnaast hebben wij werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de wet- en regelgeving die op de Dienst van toepassing is en hebben de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die de meest waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een afwijking van materieel belang in de jaarrekening:

- Aanbestedingsrichtlijnen, zoals de Aanbestedingswet 2012 en Gids Proportionaliteit (in verband met het kader voor financiële rechtmatigheid).
- Privacywetgeving, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (in verband met de gevoeligheid van de informatie die wordt verwerkt door de Dienst).

Wij hebben de risicofactoren voor fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving geëvalueerd om na te gaan of deze factoren duiden op een risico op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening.

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij het volgende risico geïdentificeerd ten aanzien van fraude, die relevant is voor onze controle, te weten het risico van het doorbreken van de interne beheersing door het management (een verondersteld risico).

Wij hebben als volgt ingespeeld op het van toepassing zijnde veronderstelde risico:

Doorbreken van interne beheersing door het management (een verondersteld risico)

Risico:

Het bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijken te werken.

Controleaanpak:

- Wij hebben de werking geëvalueerd van interne beheersingsmaatregelen omtrent journaalposten en nagekomen journaalposten. Daarnaast hebben wij journaalposten geanalyseerd met behulp van data-analyse. Hierbij hebben wij boekingen voor belangrijke transacties, die buiten de normale bedrijfsvoering liggen of anderszins ongebruikelijk zijn, beoordeeld. Hiertoe hebben wij eerst de boekingen in kaart gebracht die onderdeel uitmaken van de reguliere bedrijfsactiviteiten en boekingen die van deze patronen afwijken betrokken in onze analyse.
- Wij hebben de veranderingen in de methoden en onderliggende aannames die gebruikt worden voor schattingsposten ten opzichte van het vorige jaar beoordeeld. De belangrijkste schattingen in de jaarrekening van de Dienst betreffen de voorzieningen.
- Wij hebben een element van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen, te weten een analyse op de (niet) opgenomen vakantiedagen.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de continuïteitsbeoordeling uitgevoerd en geen significante continuïteitsrisico's geïdentificeerd. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te beoordelen omvatten onder andere:

- het bestuur bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten in de continuïteitsanalyse;
- analyse van de financiële positie ultimo boekjaar en ten opzichte van voorgaand boekjaar op indicatoren die kunnen duiden op significante continuïteitsrisico's;
- inspectie van de afspraken rondom de budgetgefinancierde opbrengsten op voorwaarden die tot significante continuïteitsrisico's kunnen leiden.

De resultaten van onze risicobeoordeling hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsveronderstelling uit te voeren.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of geen sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de in Nederland geldende wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen en de Regeling sturing van en toezicht op het Kadaster is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, de Regeling sturing van en toezicht op het Kadaster en de bepalingen van en krachtens de Wet nommering topinkomens (WNT).

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, de Regeling sturing van en toezicht op het Kadaster en de bepalingen van en krachtens de WNT.

De raad van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, de Regeling sturing van en toezicht op het Kadaster en de Kadasterwet.

In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de Dienst in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de Dienst te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Dienst haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Dienst.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling sturing van en toezicht op het Kadaster, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Dienst;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Dienst haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 14 maart 2023

KPMG Accountants N.V.

W.A. Touw RA

3.2 Regeling voor bestemming van het resultaat

In de memorie van toelichting van de Organisatiewet Kadaster is aangegeven dat het beleid erop is gericht de integrale bedrijfseconomische kosten van de wettelijke taken te dekken door de opbrengsten. Dit begrip van kostendekkendheid omvat de dekking van de middelen die nodig zijn voor de aanpassing van de structurele reserve en de mutaties in de conjuncturele reserve. Een en ander betekent dat de tarieven worden bijgestuurd op basis van de kostendekkendheid en de noodzakelijk geachte standen van de structurele en conjuncturele reserves.

3.3 Bijlagen

Bijlage A: organisatie

Wettelijke doeleinden en taken

De doeleinden van het Kadaster worden omschreven in artikel 2a van de Kadasterwet. Het Kadaster dient vier doelen:

- de bevordering van de rechtszekerheid ten aanzien van registergoederen in het rechtsverkeer, het economisch verkeer en het bestuurlijk verkeer tussen burgers en bestuursorganen;
- de bevordering van een doelmatige geo-informatie infrastructuur;
- een doelmatige informatievoorziening van de overheid ten behoeve van de goede vervulling van publiekrechtelijke taken en de nakoming van wettelijke verplichtingen door bestuursorganen;
- de ondersteuning en de bevordering van economische activiteiten.

Het Kadaster voert verschillende taken uit, die onder meer beschreven staan in, of berusten op de Kadasterwet, de Wet inrichting landelijk gebied (Wilg), de Wet basisregistratie adressen en gebouwen (Wet BAG), de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen (Wkpb), de Wet informatie-uitwisseling boven- en ondergrondse netten en netwerken (WIBON), de Wet ruimtelijke ordening (WRO), de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) en de Wet basisregistratie grootschalige topografie (Wet BGT).

De wettelijke taken zijn:

- het houden van de openbare registers voor registergoederen en de kadastrale registratie (de Basisregistratie Kadaster), het verstrekken van en het bevorderen van de toegankelijkheid en uitwisselbaarheid van informatie daaruit aan de samenleving;
- het verlenen van bijstand bij de inrichting van het landelijke gebied;
- het registreren en verstrekken van topografische informatie (de Basisregistratie Topografie);
- het houden en bijwerken van registraties voor schepen en luchtvaartuigen en het verstrekken van inlichtingen daaruit; het onderhouden van het Rijksdriehoeksnetwerk;
- het beheren van de Landelijke Voorziening voor adressen en gebouwen (LV BAG) en het verstrekken van gegevens daaruit;
- het beheren van de Landelijke Voorziening voor ruimtelijke plannen;
- het bevorderen van de kenbaarheid van de ligging van kabels en leidingen (KLIC);
- het houden en beheren van de Landelijke Voorziening voor grootschalige topografie (BGT) en het verstrekken van gegevens daaruit;
- het houden en beheren van de Landelijke Voorziening WOZ en het verstrekken van gegevens daaruit;
- het in opdracht van de minister van Defensie vervaardigen, verzamelen, bijwerken en verstrekken van geografische gegevens ten behoeve van de krijgsmacht.
- Sinds 1 januari 2021 is het Kadaster verantwoordelijk voor de kadastrale functie op Bonaire, St. Eustatius en Saba. Dit volgt uit de op die datum in werking getreden Kadasterwet BES en de (gewijzigde) Organisatiewet Kadaster.

Naast deze wettelijke taken voert het Kadaster met toestemming van de verantwoordelijke minister één nevenactiviteit uit, namelijk internationale consultancy. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet krijgt het

Kadaster taken op het gebied van operationeel beheer van onderdelen van de landelijke voorziening DSO en een mogelijke (tijdelijke) rol als tactisch beheerder van de landelijke voorziening DSO en het Informatiepunt. Voor het tactisch beheer van het DSO en Informatiepunt is een afzonderlijke programmadirectie ingericht die onder leiding staat van de programmadirecteur Omgevingswet. In het kader van de meerjarige afspraken met het ministerie van BZK over de NGII wordt ook het beheer van PDOK als wettelijke taak verankerd en zullen enkele (technische) wijzigingen in de Kadasterwet worden doorgevoerd. Daarnaast wordt op grond van Europese wetgeving voor de veiligheid van het vliegverkeer, het houden en beheren van een centrale database voor obstakelgegevens als wettelijke taak opgenomen in de Kadasterwet.

Governance

Het Kadaster is in 1832 opgericht. Tot 1974 was het onderdeel van het ministerie van Financiën, vervolgens van het ministerie van VROM. Vanaf 1994 is het een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO). Dit betekent dat het Kadaster een publiekrechtelijke rechtspersoon is die als organisatie zelfstandig zijn wettelijke taken uitvoert en daarbij verantwoording aflegt aan de minister, sinds begin 2022 de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

De Organisatiewet Kadaster regelt de governance van het Kadaster met een raad van bestuur, raad van toezicht en gebruikersraad. Tevens worden de onderlinge verhoudingen tussen deze organen en de minister geregeld. Elk van deze organen draagt op basis van de Organisatiewet Kadaster en een bijbehorende ministeriële regeling zijn eigen verantwoordelijkheden.

Vanuit zijn faciliterende rol in het beheer van de verschillende landelijke voorzieningen van (basis)registraties is het Kadaster partij in de governance van deze voorzieningen. Elke landelijke voorziening kent zijn eigen governance. In de meeste gevallen is er een zogenaamd Bronhouders-en Afnemersoverleg (BAO) ingesteld om de belangen van de betrokken partijen te waarborgen.

In zijn rol als beoogd tactisch beheerder van de landelijke voorziening DSO en Informatiepunt krijgt het Kadaster te maken met nieuwe governancestructuren, die deels nog in ontwikkeling zijn. Belangrijke partijen hierbij zijn: het ministerie van BZK als het stelselverantwoordelijke ministerie, de interbestuurlijke partijen VNG, IPO, UvW en Rijk en de strategisch beheer organisatie (SBO) binnen het ministerie van BZK, als ook de operationeel beheerorganisaties (OBO's) zijnde RWS, Kadaster, KOOP en Geonovum en de diverse gebruikers.

Organisatiestructuur

Per 1 juli 2021 is de organisatiestructuur van het Kadaster gewijzigd. In 2022 is verder gewerkt aan de borging en optimalisatie van deze nieuwe organisatiestructuur. Aanleidingen voor de verandering waren dat klanten een toenemende behoefte hebben aan een integrale informatievoorziening, dienstverlening steeds digitaler wordt en data (nog meer dan voorheen) centraal staan in ons werken. De nieuwe structuur is ingericht om een integrale benadering, sturing en dienstverlening aan klanten te realiseren vanuit het besef dat data centraal staan in ons werken en de waarde die we de maatschappij bieden. Het Kadaster wordt aangestuurd door een raad van bestuur en bestaat uit de voorzitter en een lid raad van bestuur. Zij nemen in gezamenlijkheid besluiten (collegiaal bestuur). Voor slagvaardige besluitvorming hebben de twee bestuurders met de vijf directeuren van de directies en het stafhoofd een overlegverband ingesteld, de directieraad. In de huidige situatie hebben elk van de leden van de directieraad een eigen lijnverantwoordelijkheid. Het stafhoofd geeft leiding aan de afdeling Bestuur en Strategie. Het Kadaster kent de volgende directies: Data, Governance en Vernieuwing (DGV), Operatie, Dienstverlening en Registratie (ODR), Beheer en Ontwikkeling Informatietechnologie (BOI), Personeel en Organisatie (P&O) en Financiën en Control (F&C). Voor het tactisch beheer van het DSO en Informatiepunt is

een afzonderlijke programmadirectie ingericht die onder leiding staat van de programmadirecteur Omgevingswet. In 2021 zijn ook de kadasterkantoren op Bonaire, St. Eustatius en Saba als aparte organisatieonderdelen opgenomen in de organisatiestructuur van het Kadaster. De kadasters op de BES-eilanden staan onder directe leiding van het bestuur.

Bijlage B: personalia

Raad van Bestuur

De heer mr. F.L.V.P.L. Tierolff, geboren 1968

Benoemd per 1 januari 2020, fulltime.

Hoofdfunctie: Voorzitter raad van bestuur

Nevenfunctie:

Lid Raad van Toezicht Geldersch Landschap en Kasteelen

Mevrouw drs. C.W. Smelik, geboren 1968

Benoemd per 15 november 2022, fulltime.

Hoofdfunctie: Lid Raad van Bestuur

Mevrouw drs. M.H.T. Jansen, geboren 1970

Benoemd per 1 oktober 2019 tot 1 september 2022, fulltime.

Hoofdfunctie: Lid Raad van Bestuur

Nevenfuncties:

- Vicevoorzitter Stichting Sail Amsterdam
- Lid Raad van Toezicht stichting Erfgoedhavens
- Rotterdam Lid Raad van Toezicht Hout en Meubileringscollege (HMC)
- Lid Raad van Commissarissen Havenbedrijf Moerdijk
- Lid Raad van Toezicht The Hague Security Delta (HSD)
- Lid van de Auditcommissie van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) – per 1 februari 2022

Raad van Toezicht

De heer drs. W.J. Kuijken, geboren 1952

Eerste benoemingstermijn 1 juli 2018 - 1 juli 2022

Tweede benoemingstermijn 1 juli 2022 – 1 juli 2026

Voorzitter Raad van Toezicht en lid benoeming- en remuneratiecommissie

Politiek-bestuurlijke aangelegenheden

Andere functies:

Voorzitter Kiesraad

Voorzitter Raad van Commissarissen De Nederlandsche Bank NV (DNB)

Voorzitter Raad van Toezicht van Amsterdam UMC (VUmc en AMC)

Voorzitter Raad van Toezicht stichting The Hague Security Delta (HSD)

Voorzitter Raad van Toezicht, Luchtverkeersleiding NL (LVNL)
Lid Instituut-Adviesraad, ASTRON

mevrouw mr. L.J. Griffith, geboren 1965

Eerste benoemingstermijn 1 juli 2022 – 1 juli 2026

Lid Raad van Toezicht

Voorzitter van de benoeming- en remuneratiecommissie

Functies:

Bestuurslid Stichting Assurances KLM (2022)

Lid Kiesraad (2022)

Lid Raad van commissarissen ABN AMRO (2019)

Lid Raad van commissarissen TenneT TSO GmbH (2018)

Lid Raad van commissarissen Gassan Diamonds BV (2017)

Voorzitter Raad van Toezicht NL Filmfonds (2016)

Vicevoorzitter Raad van commissarissen TenneT Holding BV. (2015)

Nevenfuncties:

Voorzitter Raad van Toezicht Metropole Orkest (2022)

Voorzitter Raad van Toezicht Save the Children (2021)

Voorzitter Bestuur Nederlands Vioolconcours (2021)

Mevrouw drs. M.R. van Dongen, geboren 1969

Eerste benoemingstermijn 15 september 2017 – 15 september 2021

Tweede benoemingstermijn 15 september 2021 – 15 september 2025

Vicevoorzitter Raad van Toezicht en voorzitter auditcommissie

Financiële aangelegenheden

Andere functies:

Lid Raad van Commissarissen Optiver, voorzitter auditcommissie

Lid Raad van Commissarissen Achmea, lid Audit, Risk en Compliance commissie, tevens lid Raad van Commissarissen en lid audit committee Achmea Bank.

Vicevoorzitter Raad van Commissarissen Mollie, voorzitter audit, risk en compliance commissie

Lid Raad van Commissarissen SPEAR Investments I, lid audit committee, lid remuneration committee

Onafhankelijk voorzitter Advisory Council uMunthu Investment Company, Goodwell Investments

De heer ir. P.C. Molengraaf, MBA, geboren 1965

Eerste benoemingstermijn 1 september 2019 – 1 september 2023

Lid auditcommissie

ICT, digitalisering en data

Hoofdfunctie: zelfstandig adviseur

Nevenfuncties:

Voorzitter van het Bestuur van branchevereniging HollandSolar
 Voorzitter van Raad van Commissarissen AEB Amsterdam
 Lid Raad van Commissarissen Invest-NL
 Voorzitter van Raad van Commissarissen van GroeneWarmte
 Voorzitter Raad van Toezicht Natuur en Milieu
 Boegbeeld van Topsector Energie (Rijksoverheid)
 Member of the board of directors ABB e-mobility

Mevrouw drs. E. Agricola, geboren 1967

Eerste benoemingstermijn 1 maart 2021 – 1 maart 2025

Lid Raad van Toezicht
 Geo-informatie voor maatschappelijke vraagstukken

Hoofdfunctie: directeur regio Noord-West BPD

Nevenfuncties:

Commissaris Vereniging Hendrick de Keijser
 Lid Bestuur Oude Kerk, Amsterdam
 Voorzitter Commissie Welstand en Monumenten, Rotterdam
 Lid Raad van Advies Forum voor Stedelijke Vernieuwing
 Lid Bestuur Stichting Rotterdam Maaskant

Gebruikersraad

mw. J. Eugster-van Bergeijk, onafhankelijk voorzitter
 dhr. H. Winters, gemeenten
 dhr. drs. W.A. Flikweert, hypothecair financiers
 dhr. mr. J.H. Oomen, notariaat
 dhr. H. Boertjes, makelaardij
 dhr. dr. J. Verdoold, waterschappen
 dhr. J. Arkes/mw S. van der Meij, provincies
 dhr. S. Wayenberg, consumenten
 dhr. Lkol. M.A. van Loon, ministerie van Defensie
 dhr. A. Nieuwenhuizen, ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
 dhr. R. Rozema, bedrijven werkzaam in de geo-informatie
 dhr. ing. W.H.A. Schel MSc EMIM EMITA, ministerie van Justitie en Veiligheid
 dhr. prof. dr. ir. J.G. Slootweg, KLIC bronhouders
 dhr. ing. J. Bijker, KLIC afnemers

Ondernemingsraad

dhr. M.P. Walrave, voorzitter
 dhr. M. Visser, vicevoorzitter
 mw. E. van Zeist, secretaris

Bijlage C Stand van de Uitvoering

Stand in 2021 en 2022

De Staat van de Uitvoering is een jaarlijkse rapportage van ministers aan de Tweede Kamer over het functioneren van organisaties die wettelijke taken uitvoeren voor de overheid, zoals zelfstandige bestuursorganen, agentschappen en diensten. In 2022 werden 38 organisaties verzocht met een Stand van de Uitvoering inzicht te geven in hun taakuitvoering en tijdig knelpunten te signaleren. In 2022 hebben wij een Knelpuntenbrief geschreven aan ons moederdepartement BZK; daarin hebben we vijf knelpunten benoemd. Dit zijn problemen die het Kadaster ervaart bij het uitvoeren van zijn wettelijke taken. Daarmee zijn deze knelpunten niet alleen van invloed op onze bedrijfsvoering en dienstverlening maar ook op de rechtszekerheid in Nederland. Deze brief is door minister Hugo de Jonge eind 2022 aangeboden aan de Tweede Kamer. De presentatie en publicatie van de Staat van de Uitvoering over 2022 vond plaats op 18 januari 2023.

Als Kadaster geven we publiekelijk invulling aan de stand van onze uitvoering met ons jaarverslag. Als aanvulling nemen we in het jaarverslag deze bijlage op met de laatste ontwikkelingen rond de knelpunten die we in het verslagjaar signaleerden.

Knelpunten 2022

Complexiteit in wetgeving

Het Kadaster heeft eigen wettelijke taken. De overheid en EU kennen veel en uiteenlopende wetgeving die van toepassing is op meerdere overheidsorganisaties. Hiervan is de onderlinge verhouding niet altijd duidelijk of spreekt deze elkaar tegen. Denk hierbij aan de openbaarheid van gegevens die gevraagd wordt vanuit de Kadasterwet tegenover de borging van privacy die de AVG-wetgeving vraagt.

Intern brachten we in 2022 de impact in beeld van nieuw overheidsbeleid, nieuwe wetgeving en de samenhang daarin. Dat deden we ook met ministeries en de Manifestgroep, een samenwerkingsverband van 16 uitvoeringsorganisaties. Verbetermogelijkheden die nu worden uitgewerkt zijn het tijdiger betrekken van uitvoeringsorganisaties bij beleidsontwikkeling en meer inzetten op generieke uitvoeringstoetsen.

Actualisatie wetgeving voor moderne uitvoeringspraktijk

In het verlengde van het vorige knelpunt herkennen we dat de actualisatie van wetgeving in gevallen achterloopt bij de uitvoeringspraktijk van het Kadaster. De Kadasterwet wordt ingehaald door de snel veranderende samenleving en nieuwe afspraken, waardoor elementen uit de wetgeving verouderd zijn en geen recht doen aan de feitelijke situatie. In de wettelijke evaluatie van 2020 is al aangegeven dat prioriteit zou moeten worden gegeven aan snellere en slimme juridische borging van nieuwe activiteiten van het Kadaster enerzijds en groot onderhoud aan de Kadasterwet anderzijds.

In 2022 zijn enkele stappen gezet in de aanpassing van de Kadasterwet. Verder werkt het ministerie van BZK aan de totstandkoming van een Geodatawet waarin ook voor het Kadaster relevante aspecten worden opgenomen. Door de wetgeving omtrent schepenregistratie werden wij in 2022 verrast. Omtrent de Omgevingswet en de daarbij behorende Tactische beheerorganisatie is nog veel onduidelijkheid, ook welke rol wij daarin spelen.

Datadeling

Voor het oplossen van veel maatschappelijke vraagstukken hebben overheden veel data nodig om hun keuzes te kunnen bepalen. Vaak ontstaat daarbij waardevolle informatie wanneer verschillende bronhouders -zoals het Kadaster- hun data met elkaar kunnen delen. Bij het samenwerken voor die gegevensdeling zijn er verschillende belemmeringen, zoals ingewikkelde processen en besturing van het databasebeheer.

In 2022 heeft het Netwerk van Publieke Dienstverleners (NPD) gesproken met de ministerraad over de problemen rondom gegevensuitwisseling en hoe oplossingen in kaart gebracht kunnen worden. Wij hebben hier onder andere aangegeven dat de huidige wetgeving crossbevragingen niet toestaat; wij mogen bepaalde datasets niet

combineren, met name data van anderen. Het programma VIVET (Verbetering van de Informatievoorziening voor de Energietransitie) is hierbij een duidelijk voorbeeld, waarbij wij de BAG-data niet mogen koppelen met de data van netbeheerders.

Structurele financiering en governance voor breed gebruikte registraties/voorzieningen

Het Kadaster stelt registraties en voorzieningen beschikbaar aan zakelijke en particuliere afnemers. Tijdens het ontwikkelen van nieuwe registraties en voorzieningen is het nodig om al meteen langdurige beheerafspraken te maken, zoals juridische onderbouwing, aansturing of structurele financiering. Het komt echter voor dat die afspraken na afloop van de ontwikkelfase onvoldoende worden gemaakt. Het ontbreken van bijvoorbeeld duidelijkheid over financiering maakt het voor ons moeilijk om een tijdelijke taak een structurele uitvoering te geven.

In 2022 hebben wij onder meer op basis van de Miljoenennota vastgesteld dat de overheid relatief weinig afspraken maakt over structurele financiering van uitvoeringstaken. Desalniettemin hebben we samen met onze eigenaar en opdrachtgever stappen gezet en de wens is om in 2023 afspraken te maken over meerjarige financiering.

Tekort op de arbeidsmarkt en aan personeel met kennis van (digitale) overheidsprocessen en IT

Nederland kampte in 2021 en 2022 met een krappe arbeidsmarkt. Voor bepaalde specialisaties is deze nog krappere, ook omdat werkgevers steeds meer elkaars concurrenten worden op de arbeidsmarkt. Het Kadaster ervaart de krapte vooral op het gebied van digitale overheidsprocessen en IT. Dit maakt het moeilijker om alle posities met deze profielen te vullen, waardoor wij onze ambities moeten bijstellen.

Het Kadaster is er desalniettemin 2022 in geslaagd om veel werknemers in dienst te nemen, hoewel een groot deel van deze werknemers al op huurbasis werkzaam was voor het Kadaster. Verder leidt het Kadaster via traineeships jongeren op voor lastiger in te vullen vacatures en volgen medewerkers een opleidingstraject om beter digitaal onderlegd aan de slag te kunnen blijven.

